Europski parlament
2024-2029

USVOJENI TEKSTOVI

P10_TA(2026)0125

Razrješnica za 2024.: Opći proračun EU-a – Komisija

1. Odluka Europskog parlamenta od 29. travnja 2026. o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2024., dio III. – Komisija i izvršne agencije te deveti, deseti i jedanaesti Europski razvojni fond (2025/2145(DEC))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir opći proračun Europske unije za financijsku godinu 2024.[1],

– uzimajući u obzir konsolidiranu godišnju računovodstvenu dokumentaciju Europske unije za financijsku godinu 2024. (COM(2025)0359 – C10-0145/2025)[2],

– uzimajući u obzir izvješće Komisije o daljnjim mjerama u vezi s razrješnicom za financijsku godinu 2023. (COM(2025)0373) i detaljne odgovore Komisije na posebne zahtjeve Europskog parlamenta,

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Komisije za 2024. o upravljanju proračunom EU-a i o njegovu izvršenju (COM(2025)0824),

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Komisije tijelu nadležnom za davanje razrješnice o unutarnjim revizijama provedenima 2024. (COM(2025)0314), kao i radni dokument službi Komisije priložen tom izvješću (SWD(2025)0159),

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Revizorskog suda o izvršenju proračuna za financijsku godinu 2024. kojemu su priloženi odgovori institucija[3], i tematska izvješća Revizorskog suda,

---

1 SL L, 2024/207, 22.2.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2024/207/oj.
2 SL C, C/2025/4944, 13.10.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj.
3 SL C, C/2025/5409, 8.10.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5409/oj.

– uzimajući u obzir izjavu o jamstvu[4] u pogledu pouzdanosti računovodstvene dokumentacije te zakonitosti i pravilnosti temeljnih transakcija koju je u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije Revizorski sud podnio za financijsku godinu 2024.,

– uzimajući u obzir preporuku Komisije od 17. veljače 2026. o razrješnici koju treba dobiti Komisija za izvršenje proračuna za financijsku godinu 2024. (05749/2026 – C10-0037/2026),

– uzimajući u obzir članke 317., 318. i 319. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

– uzimajući u obzir članak 106.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog Parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012[5], a posebno njezine članke 69., 260., 261. i 262.,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2024/2509 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2024. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije[6], a posebno njezine članke 69., 266., 267. i 268.,

– uzimajući u obzir članak 101. Poslovnika i Prilog V. Poslovniku,

– uzimajući u obzir mišljenja Odbora za vanjske poslove, Odbora za razvoj, Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja, Odbora za okoliš, klimu i sigurnost hrane, Odbora za promet i turizam, Odbora za regionalni razvoj, Odbora za kulturu i obrazovanje, Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove te Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost,

– uzimajući u obzir pismo Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračunski nadzor (A10-0085/2026),

1. daje razrješnicu Komisiji za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2024.;

---

4 SL C, C/2025/5407, 13.10.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5407/oj.

5 SL L 193, 30.7.2018., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

6 SL L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

2. iznosi svoje primjedbe u Rezoluciji koja je sastavni dio odluka o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2024., dio III. – Komisija i izvršne agencije te deveti, deseti i jedanaesti Europski razvojni fond;

3. nalaže svojoj predsjednici da ovu Odluku i Rezoluciju, koja je njezin sastavni dio, proslijedi Vijeću, Komisiji i Revizorskom sudu te nacionalnim parlamentima i nacionalnim i regionalnim revizijskim institucijama država članica te da ih da na objavu u *Službenom listu Europske unije* (serija L).

2. Odluka Europskog parlamenta od 29. travnja 2026. o razrješnici za izvršenje proračuna Europske izvršne agencije za klimu, infrastrukturu i okoliš za financijsku godinu 2024. (2025/2145(DEC))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir opći proračun Europske unije za financijsku godinu 2024.[1],

– uzimajući u obzir konsolidiranu godišnju računovodstvenu dokumentaciju Europske unije za financijsku godinu 2024. (COM(2025)0359 – C10-0145/2025)[2],

– uzimajući u obzir završnu godišnju računovodstvenu dokumentaciju Europske izvršne agencije za klimu, infrastrukturu i okoliš za financijsku godinu 2024.[3],

– uzimajući u obzir izvješće Komisije o daljnjim mjerama u vezi s razrješnicom za financijsku godinu 2023. (COM(2025)0373) i detaljne odgovore Komisije na posebne zahtjeve Europskog parlamenta,

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Komisije tijelu nadležnom za davanje razrješnice o unutarnjim revizijama provedenima 2024. (COM(2025)0314), kao i radni dokument službi Komisije priložen tom izvješću (SWD(2025)0159),

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Revizorskog suda o agencijama EU-a za financijsku godinu 2024., kojemu su priloženi odgovori agencija[4],

– uzimajući u obzir izjavu o jamstvu[5] u pogledu pouzdanosti računovodstvene dokumentacije te zakonitosti i pravilnosti temeljnih transakcija koju je u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije Revizorski sud podnio za financijsku godinu 2024.,

– uzimajući u obzir preporuku Komisije od 17. veljače 2026. o razrješnici koju trebaju dobiti izvršne agencije za izvršenje proračuna za financijsku godinu 2024. (05752/2026 – C10-0050/2026),

---

1 SL L, 2024/207, 22.2.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2024/207/oj.
2 SL C, C/2025/4944, 13.10.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj.
3 SL C, C/2025/6001, 18.11.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/6001/oj.
4 SL C, C/2025/5409, 8.10.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5409/oj.
5 SL C, C/2025/5407, 13.10.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5407/oj.

– uzimajući u obzir članke 317., 318. i 319. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

– uzimajući u obzir članak 106.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog Parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012[6], a posebno njezine članke 69., 260., 261. i 262.,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2024/2509 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2024. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije[7], a posebno njezine članke 69., 266., 267. i 268.,

– uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 58/2003 od 19. prosinca 2002. o određivanju statuta izvršnih agencija kojima se dodjeljuju određeni zadaci u upravljanju programima Zajednice[8], a posebno njezin članak 14. stavak 3.,

– uzimajući u obzir Uredbu Komisije (EZ) br. 1653/2004 od 21. rujna 2004. o standardnoj financijskoj uredbi za izvršne agencije na temelju Uredbe Vijeća (EZ) br. 58/2003 o utvrđivanju statusa izvršnih agencija kojima se povjeravaju određene zadaće u vezi s upravljanjem programima Zajednice[9], a posebno njezin članak 66. prvi i drugi stavak,

– uzimajući u obzir Provedbenu odluku Komisije (EU) 2021/173 od 12. veljače 2021. o osnivanju Europske izvršne agencije za klimu, infrastrukturu i okoliš, Europske izvršne agencije za zdravlje i digitalno gospodarstvo, Europske izvršne agencije za istraživanje, Izvršne agencije za Europsko vijeće za inovacije i MSP-ove, Izvršne agencije Europskog istraživačkog vijeća i Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu i stavljanju izvan snage provedbenih odluka 2013/801/EU, 2013/771/EU, 2013/778/EU, 2013/779/EU,

---

6 SL L 193, 30.7.2018., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

7 SL L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

8 SL L 11, 16.1.2003., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/58/oj.

9 SL L 297, 22.9.2004., str. 6., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/1653/oj.

2013/776/EU i 2013/770/EU[10],

– uzimajući u obzir članak 101. Poslovnika i Prilog V. Poslovniku,

– uzimajući u obzir mišljenja Odbora za vanjske poslove, Odbora za razvoj, Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja, Odbora za okoliš, klimu i sigurnost hrane, Odbora za promet i turizam, Odbora za regionalni razvoj, Odbora za kulturu i obrazovanje, Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove te Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost,

– uzimajući u obzir pismo Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračunski nadzor (A10-0085/2026),

1. daje razrješnicu direktorici Europske izvršne agencije za klimu, infrastrukturu i okoliš za izvršenje proračuna Izvršne agencije za financijsku godinu 2024.;

2. iznosi svoje primjedbe u Rezoluciji koja je sastavni dio odluka o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2024., dio III. – Komisija i izvršne agencije te deveti, deseti i jedanaesti Europski razvojni fond;

3. nalaže svojoj predsjednici da ovu Odluku, Odluku o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2024., dio III. – Komisija i Rezoluciju koja je sastavni dio tih odluka proslijedi direktorici Europske izvršne agencije za klimu, infrastrukturu i okoliš, Vijeću, Komisiji i Revizorskom sudu te da ih da na objavu u *Službenom listu Europske unije* (serija L).

---

[10] SL L 50, 15.2.2021., str. 9., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/173/oj.

3. Odluka Europskog parlamenta od 29. travnja 2026. o razrješnici za izvršenje proračuna Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu za financijsku godinu 2024. (2025/2145(DEC))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir opći proračun Europske unije za financijsku godinu 2024.[1],

– uzimajući u obzir konsolidiranu godišnju računovodstvenu dokumentaciju Europske unije za financijsku godinu 2024. (COM(2025)0359 – C10-0145/2025)[2],

– uzimajući u obzir završnu godišnju računovodstvenu dokumentaciju Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu za financijsku godinu 2024.[3],

– uzimajući u obzir izvješće Komisije o daljnjim mjerama u vezi s razrješnicom za financijsku godinu 2023. (COM(2025)0373) i detaljne odgovore Komisije na posebne zahtjeve Europskog parlamenta,

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Komisije tijelu nadležnom za davanje razrješnice o unutarnjim revizijama provedenima 2024. (COM(2025)0314), kao i radni dokument službi Komisije priložen tom izvješću (SWD(2025)0159),

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Revizorskog suda o agencijama EU-a za financijsku godinu 2024., kojemu su priloženi odgovori agencija[4],

– uzimajući u obzir izjavu o jamstvu[5] u pogledu pouzdanosti računovodstvene dokumentacije te zakonitosti i pravilnosti temeljnih transakcija koju je u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije Revizorski sud podnio za financijsku godinu 2024.,

– uzimajući u obzir preporuku Komisije od 17. veljače 2026. o razrješnici koju trebaju dobiti izvršne agencije za izvršenje proračuna za financijsku godinu 2024. (05752/2026 – C10-0050/2026),

– uzimajući u obzir članke 317., 318. i 319. Ugovora o funkcioniranju

---

1 SL L, 2024/207, 22.2.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2024/207/oj.
2 SL C, C/2025/4944, 13.10.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj.
3 SL C, C/2025/6003, 18.11.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/6003/oj.
4 SL C, C/2025/5409, 8.10.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5409/oj.
5 SL C, C/2025/5407, 13.10.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5407/oj.

Europske unije,

– uzimajući u obzir članak 106.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog Parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012[6], a posebno njezine članke 69., 260., 261. i 262.,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2024/2509 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2024. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije[7], a posebno njezine članke 69., 266., 267. i 268.,

– uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 58/2003 od 19. prosinca 2002. o određivanju statuta izvršnih agencija kojima se dodjeljuju određeni zadaci u upravljanju programima Zajednice[8], a posebno njezin članak 14. stavak 3.,

– uzimajući u obzir Uredbu Komisije (EZ) br. 1653/2004 od 21. rujna 2004. o standardnoj financijskoj uredbi za izvršne agencije na temelju Uredbe Vijeća (EZ) br. 58/2003 o utvrđivanju statusa izvršnih agencija kojima se povjeravaju određene zadaće u vezi s upravljanjem programima Zajednice[9], a posebno njezin članak 66. prvi i drugi stavak,

– uzimajući u obzir Provedbenu odluku Komisije (EU) 2021/173 od 12. veljače 2021. o osnivanju Europske izvršne agencije za klimu, infrastrukturu i okoliš, Europske izvršne agencije za zdravlje i digitalno gospodarstvo, Europske izvršne agencije za istraživanje, Izvršne agencije za Europsko vijeće za inovacije i MSP-ove, Izvršne agencije Europskog istraživačkog vijeća i Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu i stavljanju izvan snage provedbenih odluka 2013/801/EU, 2013/771/EU, 2013/778/EU, 2013/779/EU, 2013/776/EU i 2013/770/EU[10],

---

6 SL L 193, 30.7.2018., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

7 SL L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

8 SL L 11, 16.1.2003., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/58/oj.

9 SL L 297, 22.9.2004., str. 6., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/1653/oj.

10 SL L 50, 15.2.2021., str. 9., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/173/oj.

– uzimajući u obzir članak 101. Poslovnika i Prilog V. Poslovniku,

– uzimajući u obzir mišljenja Odbora za vanjske poslove, Odbora za razvoj, Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja, Odbora za okoliš, klimu i sigurnost hrane, Odbora za promet i turizam, Odbora za regionalni razvoj, Odbora za kulturu i obrazovanje, Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove te Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost,

– uzimajući u obzir pismo Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračunski nadzor (A10-0085/2026),

1. daje razrješnicu direktorici Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu za izvršenje proračuna Izvršne agencije za financijsku godinu 2024.;

2. iznosi svoje primjedbe u Rezoluciji koja je sastavni dio odluka o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2024., dio III. – Komisija i izvršne agencije te deveti, deseti i jedanaesti Europski razvojni fond;

3. nalaže svojoj predsjednici da ovu Odluku, Odluku o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2024., dio III. – Komisija i Rezoluciju koja je sastavni dio tih odluka proslijedi direktorici Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu, Vijeću, Komisiji i Revizorskom sudu te da ih da na objavu u *Službenom listu Europske unije* (serija L).

4. Odluka Europskog parlamenta od 29. travnja 2026. o razrješnici za izvršenje proračuna Izvršne agencije za Europsko vijeće za inovacije i MSP-ove za financijsku godinu 2024. (2025/2145(DEC))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir opći proračun Europske unije za financijsku godinu 2024.[1],

– uzimajući u obzir konsolidiranu godišnju računovodstvenu dokumentaciju Europske unije za financijsku godinu 2024. (COM(2025)0359 – C10-0145/2025)[2],

– uzimajući u obzir završnu godišnju računovodstvenu dokumentaciju Izvršne agencije za Europsko vijeće za inovacije i MSP-ove za financijsku godinu 2024.[3],

– uzimajući u obzir izvješće Komisije o daljnjim mjerama u vezi s razrješnicom za financijsku godinu 2023. (COM(2025)0373) i detaljne odgovore Komisije na posebne zahtjeve Europskog parlamenta,

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Komisije tijelu nadležnom za davanje razrješnice o unutarnjim revizijama provedenima 2024. (COM(2025)0314), kao i radni dokument službi Komisije priložen tom izvješću (SWD(2025)0159),

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Revizorskog suda o agencijama EU-a za financijsku godinu 2024., kojemu su priloženi odgovori agencija[4],

– uzimajući u obzir izjavu o jamstvu[5] u pogledu pouzdanosti računovodstvene dokumentacije te zakonitosti i pravilnosti temeljnih transakcija koju je u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije Revizorski sud podnio za financijsku godinu 2024.,

– uzimajući u obzir preporuku Komisije od 17. veljače 2026. o razrješnici koju trebaju dobiti izvršne agencije za izvršenje proračuna za financijsku godinu 2024. (05752/2026 – C10-0050/2026),

– uzimajući u obzir članke 317., 318. i 319. Ugovora o funkcioniranju

---

1 SL L, 2024/207, 22.2.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2024/207/oj.
2 SL C, C/2025/4944, 13.10.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj.
3 SL C, C/2025/6015, 18.11.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/6015/oj.
4 SL C, C/2025/5409, 8.10.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5409/oj.
5 SL C, C/2025/5407, 13.10.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5407/oj.

Europske unije,

– uzimajući u obzir članak 106.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog Parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012[6], a posebno njezine članke 69., 260., 261. i 262.,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2024/2509 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2024. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije[7], a posebno njezine članke 69., 266., 267. i 268.,

– uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 58/2003 od 19. prosinca 2002. o određivanju statuta izvršnih agencija kojima se dodjeljuju određeni zadaci u upravljanju programima Zajednice[8], a posebno njezin članak 14. stavak 3.,

– uzimajući u obzir Uredbu Komisije (EZ) br. 1653/2004 od 21. rujna 2004. o standardnoj financijskoj uredbi za izvršne agencije na temelju Uredbe Vijeća (EZ) br. 58/2003 o utvrđivanju statusa izvršnih agencija kojima se povjeravaju određene zadaće u vezi s upravljanjem programima Zajednice[9], a posebno njezin članak 66. prvi i drugi stavak,

– uzimajući u obzir Provedbenu odluku Komisije (EU) 2021/173 od 12. veljače 2021. o osnivanju Europske izvršne agencije za klimu, infrastrukturu i okoliš, Europske izvršne agencije za zdravlje i digitalno gospodarstvo, Europske izvršne agencije za istraživanje, Izvršne agencije za Europsko vijeće za inovacije i MSP-ove, Izvršne agencije Europskog istraživačkog vijeća i Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu i stavljanju izvan snage provedbenih odluka 2013/801/EU, 2013/771/EU, 2013/778/EU, 2013/779/EU, 2013/776/EU i 2013/770/EU[10],

---

6 SL L 193, 30.7.2018., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

7 SL L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

8 SL L 11, 16.1.2003., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/58/oj.

9 SL L 297, 22.9.2004., str. 6., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/1653/oj.

10 SL L 50, 15.2.2021., str. 9., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/173/oj.

– uzimajući u obzir članak 101. Poslovnika i Prilog V. Poslovniku,

– uzimajući u obzir mišljenja Odbora za vanjske poslove, Odbora za razvoj, Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja, Odbora za okoliš, klimu i sigurnost hrane, Odbora za promet i turizam, Odbora za regionalni razvoj, Odbora za kulturu i obrazovanje, Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove te Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost,

– uzimajući u obzir pismo Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračunski nadzor (A10-0085/2026),

1. daje razrješnicu direktoru Izvršne agencije za Europsko vijeće za inovacije i MSP-ove za izvršenje proračuna Izvršne agencije za financijsku godinu 2024.;

2. iznosi svoje primjedbe u Rezoluciji koja je sastavni dio odluka o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2024., dio III. – Komisija i izvršne agencije te deveti, deseti i jedanaesti Europski razvojni fond;

3. nalaže svojoj predsjednici da ovu Odluku, Odluku o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2024., dio III. – Komisija i Rezoluciju koja je sastavni dio tih odluka proslijedi direktoru Izvršne agencije za Europsko vijeće za inovacije i MSP-ove, Vijeću, Komisiji i Revizorskom sudu te da ih da na objavu u *Službenom listu Europske unije* (serija L).

5. Odluka Europskog parlamenta od 29. travnja 2026. o razrješnici za izvršenje proračuna Izvršne agencije Europskog istraživačkog vijeća za financijsku godinu 2024. (2025/2145(DEC))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir opći proračun Europske unije za financijsku godinu 2024.[1],

– uzimajući u obzir konsolidiranu godišnju računovodstvenu dokumentaciju Europske unije za financijsku godinu 2024. (COM(2025)0359 – C10-0145/2025)[2],

– uzimajući u obzir završne godišnje financijske izvještaje Izvršne agencije Europskog istraživačkog vijeća za financijsku godinu 2024.[3],

– uzimajući u obzir izvješće Komisije o daljnjim mjerama u vezi s razrješnicom za financijsku godinu 2023. (COM(2025)0373) i detaljne odgovore Komisije na posebne zahtjeve Europskog parlamenta,

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Komisije tijelu nadležnom za davanje razrješnice o unutarnjim revizijama provedenima 2024. (COM(2025)0314), kao i radni dokument službi Komisije priložen tom izvješću (SWD(2025)0159),

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Revizorskog suda o agencijama EU-a za financijsku godinu 2024., kojemu su priloženi odgovori agencija[4],

– uzimajući u obzir izjavu o jamstvu[5] u pogledu pouzdanosti računovodstvene dokumentacije te zakonitosti i pravilnosti temeljnih transakcija koju je u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije Revizorski sud podnio za financijsku godinu 2024.,

– uzimajući u obzir preporuku Komisije od 17. veljače 2026. o razrješnici koju trebaju dobiti izvršne agencije za izvršenje proračuna za financijsku godinu 2024. (05752/2026 – C10-0050/2026),

– uzimajući u obzir članke 317., 318. i 319. Ugovora o funkcioniranju

---

1 SL L, 2024/207, 22.2.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2024/207/oj.
2 SL C, C/2025/4944, 13.10.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj.
3 SL C, C/2025/6023, 18.11.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/6023/oj.
4 SL C, C/2025/5409, 8.10.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5409/oj.
5 SL C, C/2025/5407, 13.10.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5407/oj.

Europske unije,

– uzimajući u obzir članak 106.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog Parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012[6], a posebno njezine članke 69., 260., 261. i 262.,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2024/2509 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2024. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije[7], a posebno njezine članke 69., 266., 267. i 268.,

– uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 58/2003 od 19. prosinca 2002. o određivanju statuta izvršnih agencija kojima se dodjeljuju određeni zadaci u upravljanju programima Zajednice[8], a posebno njezin članak 14. stavak 3.,

– uzimajući u obzir Uredbu Komisije (EZ) br. 1653/2004 od 21. rujna 2004. o standardnoj financijskoj uredbi za izvršne agencije na temelju Uredbe Vijeća (EZ) br. 58/2003 o utvrđivanju statusa izvršnih agencija kojima se povjeravaju određene zadaće u vezi s upravljanjem programima Zajednice[9], a posebno njezin članak 66. prvi i drugi stavak,

– uzimajući u obzir Provedbenu odluku Komisije (EU) 2021/173 od 12. veljače 2021. o osnivanju Europske izvršne agencije za klimu, infrastrukturu i okoliš, Europske izvršne agencije za zdravlje i digitalno gospodarstvo, Europske izvršne agencije za istraživanje, Izvršne agencije za Europsko vijeće za inovacije i MSP-ove, Izvršne agencije Europskog istraživačkog vijeća i Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu i stavljanju izvan snage provedbenih odluka 2013/801/EU, 2013/771/EU, 2013/778/EU, 2013/779/EU, 2013/776/EU i 2013/770/EU[10],

---

6 SL L 193, 30.7.2018., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

7 SL L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

8 SL L 11, 16.1.2003., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/58/oj.

9 SL L 297, 22.9.2004., str. 6., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/1653/oj.

10 SL L 50, 15.2.2021., str. 9., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/173/oj.

– uzimajući u obzir članak 101. Poslovnika i Prilog V. Poslovniku,

– uzimajući u obzir mišljenja Odbora za vanjske poslove, Odbora za razvoj, Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja, Odbora za okoliš, klimu i sigurnost hrane, Odbora za promet i turizam, Odbora za regionalni razvoj, Odbora za kulturu i obrazovanje, Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove te Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost,

– uzimajući u obzir pismo Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračunski nadzor (A10-0085/2026),

1. daje razrješnicu direktorici Izvršne agencije Europskog istraživačkog vijeća za izvršenje proračuna Izvršne agencije za financijsku godinu 2024.;

2. iznosi svoje primjedbe u Rezoluciji koja je sastavni dio odluka o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2024., dio III. – Komisija i izvršne agencije te deveti, deseti i jedanaesti Europski razvojni fond;

3. nalaže svojoj predsjednici da ovu Odluku, Odluku o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2024., dio III. – Komisija i Rezoluciju koja je sastavni dio tih odluka proslijedi direktoru Izvršne agencije Europskog istraživačkog vijeća, Vijeću, Komisiji i Revizorskom sudu te da ih da na objavu u *Službenom listu Europske unije* (serija L).

6. Odluka Europskog parlamenta od 29. travnja 2026. o razrješnici za izvršenje proračuna Europske izvršne agencije za zdravlje i digitalno gospodarstvo za financijsku godinu 2024. (2025/2145(DEC))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir opći proračun Europske unije za financijsku godinu 2024.[1],

– uzimajući u obzir konsolidiranu godišnju računovodstvenu dokumentaciju Europske unije za financijsku godinu 2024. (COM(2025)0359 – C10-0145/2025)[2],

– uzimajući u obzir završnu godišnju računovodstvenu dokumentaciju Europske izvršne agencije za zdravlje i digitalno gospodarstvo za financijsku godinu 2024.[3],

– uzimajući u obzir izvješće Komisije o daljnjim mjerama u vezi s razrješnicom za financijsku godinu 2023. (COM(2025)0373) i detaljne odgovore Komisije na posebne zahtjeve Europskog parlamenta,

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Komisije tijelu nadležnom za davanje razrješnice o unutarnjim revizijama provedenima 2024. (COM(2025)0314), kao i radni dokument službi Komisije priložen tom izvješću (SWD(2025)0159),

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Revizorskog suda o agencijama EU-a za financijsku godinu 2024., kojemu su priloženi odgovori agencija[4],

– uzimajući u obzir izjavu o jamstvu[5] u pogledu pouzdanosti računovodstvene dokumentacije te zakonitosti i pravilnosti temeljnih transakcija koju je u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije Revizorski sud podnio za financijsku godinu 2024.,

– uzimajući u obzir preporuku Komisije od 17. veljače 2026. o razrješnici koju trebaju dobiti izvršne agencije za izvršenje proračuna za financijsku godinu 2024. (05752/2026 – C10-0050/2026),

---

1 SL L, 2024/207, 22.2.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2024/207/oj.
2 SL C, C/2025/4944, 13.10.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj.
3 SL C, C/2025/6041, 18.11.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/6041/oj.
4 SL C, C/2025/5409, 8.10.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5409/oj.
5 SL C, C/2025/5407, 13.10.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5407/oj.

– uzimajući u obzir članke 317., 318. i 319. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

– uzimajući u obzir članak 106.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog Parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012[6], a posebno njezine članke 69., 260., 261. i 262.,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2024/2509 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2024. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije[7], a posebno njezine članke 69., 266., 267. i 268.,

– uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 58/2003 od 19. prosinca 2002. o određivanju statuta izvršnih agencija kojima se dodjeljuju određeni zadaci u upravljanju programima Zajednice[8], a posebno njezin članak 14. stavak 3.,

– uzimajući u obzir Uredbu Komisije (EZ) br. 1653/2004 od 21. rujna 2004. o standardnoj financijskoj uredbi za izvršne agencije na temelju Uredbe Vijeća (EZ) br. 58/2003 o utvrđivanju statusa izvršnih agencija kojima se povjeravaju određene zadaće u vezi s upravljanjem programima Zajednice[9], a posebno njezin članak 66. prvi i drugi stavak,

– uzimajući u obzir Provedbenu odluku Komisije (EU) 2021/173 od 12. veljače 2021. o osnivanju Europske izvršne agencije za klimu, infrastrukturu i okoliš, Europske izvršne agencije za zdravlje i digitalno gospodarstvo, Europske izvršne agencije za istraživanje, Izvršne agencije za Europsko vijeće za inovacije i MSP-ove, Izvršne agencije Europskog istraživačkog vijeća i Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu i stavljanju izvan snage provedbenih odluka 2013/801/EU, 2013/771/EU, 2013/778/EU, 2013/779/EU,

---

6 SL L 193, 30.7.2018., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

7 SL L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

8 SL L 11, 16.1.2003., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/58/oj.

9 SL L 297, 22.9.2004., str. 6., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/1653/oj.

2013/776/EU i 2013/770/EU[10],

– uzimajući u obzir članak 101. Poslovnika i Prilog V. Poslovniku,

– uzimajući u obzir mišljenja Odbora za vanjske poslove, Odbora za razvoj, Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja, Odbora za okoliš, klimu i sigurnost hrane, Odbora za promet i turizam, Odbora za regionalni razvoj, Odbora za kulturu i obrazovanje, Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove te Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost,

– uzimajući u obzir pismo Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračunski nadzor (A10-0085/2026),

1. daje razrješnicu direktoru Europske izvršne agencije za zdravlje i digitalno gospodarstvo za izvršenje proračuna Izvršne agencije za financijsku godinu 2024.;

2. iznosi svoje primjedbe u Rezoluciji koja je sastavni dio odluka o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2024., dio III. – Komisija i izvršne agencije te deveti, deseti i jedanaesti Europski razvojni fond;

3. nalaže svojoj predsjednici da ovu Odluku, Odluku o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2024., dio III. – Komisija i Rezoluciju koja je sastavni dio tih odluka proslijedi direktorici Europske izvršne agencije za zdravlje i digitalno gospodarstvo, Vijeću, Komisiji i Revizorskom sudu te da ih da na objavu u *Službenom listu Europske unije* (serija L).

---

10 SL L 50, 15.2.2021., str. 9., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/173/oj.

7. Odluka Europskog parlamenta od 29. travnja 2026. o razrješnici za izvršenje proračuna Europske izvršne agencije za istraživanje za financijsku godinu 2024. (2025/2145(DEC))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir opći proračun Europske unije za financijsku godinu 2024.[1],

– uzimajući u obzir konsolidiranu godišnju računovodstvenu dokumentaciju Europske unije za financijsku godinu 2024. (COM(2025)0359 – C10-0145/2025)[2],

– uzimajući u obzir završnu godišnju računovodstvenu dokumentaciju Europske izvršne agencije za istraživanje za financijsku godinu 2024.[3],

– uzimajući u obzir izvješće Komisije o daljnjim mjerama u vezi s razrješnicom za financijsku godinu 2023. (COM(2025)0373) i detaljne odgovore Komisije na posebne zahtjeve Europskog parlamenta,

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Komisije tijelu nadležnom za davanje razrješnice o unutarnjim revizijama provedenima 2024. (COM(2025)0314), kao i radni dokument službi Komisije priložen tom izvješću (SWD(2025)0159),

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Revizorskog suda o agencijama EU-a za financijsku godinu 2024., kojemu su priloženi odgovori agencija[4],

– uzimajući u obzir izjavu o jamstvu[5] u pogledu pouzdanosti računovodstvene dokumentacije te zakonitosti i pravilnosti temeljnih transakcija koju je u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije Revizorski sud podnio za financijsku godinu 2024.,

– uzimajući u obzir preporuku Komisije od 17. veljače 2026. o razrješnici koju trebaju dobiti izvršne agencije za izvršenje proračuna za financijsku godinu 2024. (05752/2026 – C10-0050/2026),

– uzimajući u obzir članke 317., 318. i 319. Ugovora o funkcioniranju

---

1 SL L, 2024/207, 22.2.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2024/207/oj.
2 SL C, C/2025/4944, 13.10.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj.
3 SL C, C/2025/6023, 18.11.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/6023/oj.
4 SL C, C/2025/5409, 8.10.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5409/oj.
5 SL C, C/2025/5407, 13.10.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5407/oj.

Europske unije,

– uzimajući u obzir članak 106.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog Parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012[6], a posebno njezine članke 69., 260., 261. i 262.,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2024/2509 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2024. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije[7], a posebno njezine članke 69., 266., 267. i 268.,

– uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 58/2003 od 19. prosinca 2002. o određivanju statuta izvršnih agencija kojima se dodjeljuju određeni zadaci u upravljanju programima Zajednice[8], a posebno njezin članak 14. stavak 3.,

– uzimajući u obzir Uredbu Komisije (EZ) br. 1653/2004 od 21. rujna 2004. o standardnoj financijskoj uredbi za izvršne agencije na temelju Uredbe Vijeća (EZ) br. 58/2003 o utvrđivanju statusa izvršnih agencija kojima se povjeravaju određene zadaće u vezi s upravljanjem programima Zajednice[9], a posebno njezin članak 66. prvi i drugi stavak,

– uzimajući u obzir Provedbenu odluku Komisije (EU) 2021/173 od 12. veljače 2021. o osnivanju Europske izvršne agencije za klimu, infrastrukturu i okoliš, Europske izvršne agencije za zdravlje i digitalno gospodarstvo, Europske izvršne agencije za istraživanje, Izvršne agencije za Europsko vijeće za inovacije i MSP-ove, Izvršne agencije Europskog istraživačkog vijeća i Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu i stavljanju izvan snage provedbenih odluka 2013/801/EU, 2013/771/EU, 2013/778/EU, 2013/779/EU, 2013/776/EU i 2013/770/EU[10],

---

6 SL L 193, 30.7.2018., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

7 SL L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

8 SL L 11, 16.1.2003., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/58/oj.

9 SL L 297, 22.9.2004., str. 6., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/1653/oj.

10 SL L 50, 15.2.2021., str. 9., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/173/oj.

– uzimajući u obzir članak 101. Poslovnika i Prilog V. Poslovniku,

– uzimajući u obzir mišljenja Odbora za vanjske poslove, Odbora za razvoj, Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja, Odbora za okoliš, klimu i sigurnost hrane, Odbora za promet i turizam, Odbora za regionalni razvoj, Odbora za kulturu i obrazovanje, Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove te Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost,

– uzimajući u obzir pismo Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračunski nadzor (A10-0085/2026),

1. daje razrješnicu vršitelju dužnosti direktora Europske izvršne agencije za istraživanje za izvršenje proračuna Izvršne agencije za financijsku godinu 2024.;

2. iznosi svoje primjedbe u Rezoluciji koja je sastavni dio odluka o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2024., dio III. – Komisija i izvršne agencije te deveti, deseti i jedanaesti Europski razvojni fond;

3. nalaže svojoj predsjednici da ovu Odluku, Odluku o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2024., dio III. – Komisija i Rezoluciju koja je sastavni dio tih odluka proslijedi vršitelju dužnosti direktora Europske izvršne agencije za istraživanje, Vijeću, Komisiji i Revizorskom sudu te da ih da na objavu u *Službenom listu Europske unije* (serija L).

8. Odluka Europskog parlamenta od 29. travnja 2026. o razrješnici za izvršenje proračuna devetog, desetog i jedanaestog Europskog razvojnog fonda za financijsku godinu 2024. (2025/2145(DEC))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir financijske izvještaje i račune prihoda i rashoda devetog, desetog i jedanaestog Europskog razvojnog fonda za financijsku godinu 2024. (COM(2025)0354 – C10-0158/2025),

– uzimajući u obzir financijske podatke o Europskom razvojnom fondu (COM(2025)0354),

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Revizorskog suda o aktivnostima financiranim iz devetog, desetog i jedanaestog Europskog razvojnog fonda za financijsku godinu 2024. s odgovorima Komisije[1],

– uzimajući u obzir izjavu o jamstvu[2] u pogledu pouzdanosti računovodstvene dokumentacije te zakonitosti i pravilnosti temeljnih transakcija koju je u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije Revizorski sud podnio za financijsku godinu 2024.,

– uzimajući u obzir preporuke Komisije od 17. veljače 2026. o razrješnici koju treba dobiti Komisija za izvršenje operacija Europskog razvojnog fonda za financijsku godinu 2024. (05886/2026 – C10-0051/2026),

– uzimajući u obzir izvješće Komisije o daljnjim mjerama u vezi s razrješnicom za financijsku godinu 2023. (COM(2025)0373) i detaljne odgovore Komisije na posebne zahtjeve Europskog parlamenta,

– uzimajući u obzir sporazum o partnerstvu između afričkih, karipskih i pacifičkih država te Europske zajednice i njezinih država članica, koji je potpisan u Cotonouu (Benin) 23. lipnja 2000.[3] i izmijenjen u Ouagadougouu (Burkina Faso) 22. lipnja 2010.[4],

– uzimajući u obzir Odluku Vijeća (EU) 2021/1764 od 5. listopada 2021. o pridruživanju prekomorskih zemalja i područja Europskoj uniji, uključujući odnose između Europske unije, s jedne strane, te Grenlanda i Kraljevine Danske, s druge strane (Odluka o prekomorskom pridruživanju, uključujući Grenland)[5],

---

1 SL C, C/2025/5409, 8.10.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5409/oj.
2 SL C, C/2025/5405, 13.10.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5405/oj.
3 SL L 317, 15.12.2000., str. 3.
4 SL L 287, 4.11.2010., str. 3.
5 SL L 355, 7.10.2021., str. 6., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj.

– uzimajući u obzir članak 33. internog sporazuma od 20. prosinca 1995. između predstavnika vlada država članica, koji su se sastali u Vijeću, o financiranju i upravljanju pomoći Zajednice u okviru drugog financijskog protokola četvrte konvencije AKP-a i EZ-a[6],

– uzimajući u obzir članak 32. internog sporazuma od 18. rujna 2000. između predstavnika vlada država članica, koji su se sastali u Vijeću, o financiranju i upravljanju pomoći Zajednice u okviru financijskog protokola sporazuma o partnerstvu između afričkih, karipskih i pacifičkih država te Europske zajednice i njezinih država članica, potpisanog u Cotonouu (Benin) 23. lipnja 2000. i dodjeli financijske potpore prekomorskim zemljama i područjima na koje se primjenjuje četvrti dio Sporazuma o EZ-u[7],

– uzimajući u obzir članak 11. internog sporazuma od 24. lipnja 2013. i 26. lipnja 2013. između predstavnika vlada država članica Europske unije, koji su se sastali u Vijeću, o financiranju potpore Europske unije u okviru višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje od 2014. do 2020. u skladu sa Sporazumom o partnerstvu između država AKP-a i EU-a i o dodjeljivanju financijske pomoći prekomorskim zemljama i područjima na koja se primjenjuje četvrti dio Ugovora o Europskoj uniji[8],

– uzimajući u obzir članak 319. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

– uzimajući u obzir članak 74. Financijske uredbe od 16. lipnja 1998. koji se primjenjuje na suradnju za financiranje razvoja u skladu s četvrtom konvencijom AKP-a i EZ-a[9],

– uzimajući u obzir članak 119. Financijske uredbe od 27. ožujka 2003. koji se primjenjuje na deveti Europski razvojni fond[10],

– uzimajući u obzir članak 50. Uredbe Vijeća (EZ) br. 215/2008 od 18. veljače 2008. o Financijskoj uredbi koja se primjenjuje na deseti Europski razvojni fond[11],

– uzimajući u obzir članak 44. Uredbe Vijeća (EU) 2018/1877 od 26. studenoga 2018. o financijskoj uredbi koja se primjenjuje na 11. europski razvojni fond i stavljanju izvan snage Uredbe

---

6 SL L 156, 29.5.1998., str. 108.
7 SL L 317, 15.12.2000., str. 355.
8 SL L 210, 6.8.2013., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_eums/2013/806/oj.
9 SL L 191, 7.7.1998., str. 53., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_financ/1998/430/oj.
10 SL L 83, 1.4.2003., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_financ/2003/401/oj.
11 SL L 78, 19.3.2008., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/215/oj.

(EU) 2015/323[12],

– uzimajući u obzir članak 101., članak 102. treću alineju i Prilog V. Poslovniku,

– uzimajući u obzir mišljenje Odbora za razvoj,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračunski nadzor (A10-0085/2026),

1. daje razrješnicu Komisiji za izvršenje proračuna devetog, desetog i jedanaestog Europskog razvojnog fonda za financijsku godinu 2024.;

2. iznosi svoje primjedbe u Rezoluciji koja je sastavni dio odluka o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2024., dio III. – Komisija i izvršne agencije te deveti, deseti i jedanaesti Europski razvojni fond;

3. nalaže svojoj predsjednici da ovu Odluku i Rezoluciju, koja je njezin sastavni dio, proslijedi Vijeću, Komisiji, Revizorskom sudu i Europskoj investicijskoj banci te da ih da na objavu u *Službenom listu Europske unije* (serija L).

---

12 SL L 307, 3.12.2018., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1877/oj.

9. Odluka Europskog parlamenta od 29. travnja 2026. o zaključenju poslovnih knjiga općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2024., dio III. – Komisija (2025/2145(DEC))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir opći proračun Europske unije za financijsku godinu 2024.[1],

– uzimajući u obzir konsolidiranu godišnju računovodstvenu dokumentaciju Europske unije za financijsku godinu 2024. (COM(2025)0359 – C10-0145/2025)[2],

– uzimajući u obzir izvješće Komisije o daljnjim mjerama u vezi s razrješnicom za financijsku godinu 2023. (COM(2025)0373) i detaljne odgovore Komisije na posebne zahtjeve Europskog parlamenta,

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Komisije za 2024. o upravljanju proračunom EU-a i o njegovu izvršenju (COM(2025)0824),

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Komisije tijelu nadležnom za davanje razrješnice o unutarnjim revizijama provedenima 2024. (COM(2025)0314), kao i radni dokument službi Komisije priložen tom izvješću (SWD(2025)0159),

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Revizorskog suda o izvršenju proračuna za financijsku godinu 2024. kojemu su priloženi odgovori institucija[3], i tematska izvješća Revizorskog suda,

– uzimajući u obzir izjavu o jamstvu[4] u pogledu pouzdanosti računovodstvene dokumentacije te zakonitosti i pravilnosti temeljnih transakcija koju je u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije Revizorski sud podnio za financijsku godinu 2024.,

– uzimajući u obzir preporuku Komisije od 17. veljače 2026. o razrješnici koju treba dobiti Komisija za izvršenje proračuna za financijsku godinu 2024. (05749/2026 – C10-0037/2026),

– uzimajući u obzir preporuku Komisije od 17. veljače 2026. o razrješnici koju trebaju dobiti izvršne agencije za izvršenje proračuna za financijsku godinu 2024. (05752/2026 – C10-0050/2026),

---

1 SL L, 2024/207, 22.2.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2024/207/oj.
2 SL C, C/2025/4944, 13.10.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj.
3 SL C, C/2025/5409, 8.10.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5409/oj.
4 SL C, C/2025/5407, 13.10.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5407/oj.

– uzimajući u obzir članke 317., 318. i 319. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

– uzimajući u obzir članak 106.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog Parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012[5], a posebno njezine članke 69., 260., 261. i 262.,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2024/2509 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2024. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije[6], a posebno njezine članke 69., 266., 267. i 268.,

– uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 58/2003 od 19. prosinca 2002. o određivanju statuta izvršnih agencija kojima se dodjeljuju određeni zadaci u upravljanju programima Zajednice[7], a posebno njezin članak 14. stavke 2. i 3.,

– uzimajući u obzir članak 101. Poslovnika i Prilog V. Poslovniku,

– uzimajući u obzir mišljenja Odbora za vanjske poslove, Odbora za razvoj, Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja, Odbora za okoliš, klimu i sigurnost hrane, Odbora za promet i turizam, Odbora za regionalni razvoj, Odbora za kulturu i obrazovanje, Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove te Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost,

– uzimajući u obzir pismo Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračunski nadzor (A10-0085/2026),

1. odobrava zaključenje poslovnih knjiga općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2024.;

2. iznosi svoje primjedbe u Rezoluciji koja je sastavni dio odluka o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2024., dio III. – Komisija i izvršne agencije te

---

5 SL L 193, 30.7.2018., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

6 SL L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

7 SL L 11, 16.1.2003., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/58/oj.

deveti, deseti i jedanaesti Europski razvojni fond;

3. nalaže svojoj predsjednici da ovu Odluku proslijedi Vijeću, Komisiji i Revizorskom sudu te nacionalnim parlamentima i nacionalnim i regionalnim revizijskim institucijama država članica te da je da na objavu u *Službenom listu Europske unije* (serija L).

10. Odluka Europskog parlamenta od 29. travnja 2026. o zaključenju poslovnih knjiga devetog, desetog i jedanaestog Europskog razvojnog fonda za financijsku godinu 2024. (2025/2145(DEC))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir financijske izvještaje i račune prihoda i rashoda devetog, desetog i jedanaestog Europskog razvojnog fonda za financijsku godinu 2024. (COM(2025)0354 – C10-0158/2025),

– uzimajući u obzir financijske podatke o Europskom razvojnom fondu (COM(2025)0354),

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Revizorskog suda o aktivnostima financiranim iz devetog, desetog i jedanaestog Europskog razvojnog fonda za financijsku godinu 2024. s odgovorima Komisije[1],

– uzimajući u obzir izjavu o jamstvu[2] u pogledu pouzdanosti računovodstvene dokumentacije te zakonitosti i pravilnosti temeljnih transakcija koju je u skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije Revizorski sud podnio za financijsku godinu 2024.,

– uzimajući u obzir preporuke Komisije od 17. veljače 2026. o razrješnici koju treba dobiti Komisija za izvršenje operacija Europskog razvojnog fonda za financijsku godinu 2024. (05886/2026 – C10-0051/2026),

– uzimajući u obzir sporazum o partnerstvu između afričkih, karipskih i pacifičkih država te Europske zajednice i njezinih država članica, koji je potpisan u Cotonouu (Benin) 23. lipnja 2000.[3] i izmijenjen u Ouagadougouu (Burkina Faso) 22. lipnja 2010.[4],

– uzimajući u obzir Odluku Vijeća (EU) 2021/1764 od 5. listopada 2021. o pridruživanju prekomorskih zemalja i područja Europskoj uniji, uključujući odnose između Europske unije, s jedne strane, te Grenlanda i Kraljevine Danske, s druge strane (Odluka o prekomorskom pridruživanju, uključujući Grenland)[5],

– uzimajući u obzir članak 33. internog sporazuma od 20. prosinca 1995. između predstavnika vlada država članica, koji su se sastali u Vijeću, o financiranju i upravljanju pomoći Zajednice u okviru drugog financijskog protokola četvrte konvencije AKP-a i

---

1 SL C, C/2025/5409, 8.10.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5409/oj.
2 SL C, C/2025/5407, 13.10.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5407/oj.
3 SL L 317, 15.12.2000., str. 3.
4 SL L 287, 4.11.2010., str. 3.
5 SL L 355, 7.10.2021., str. 6., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj.

EZ-a[6],

– uzimajući u obzir članak 32. internog sporazuma od 18. rujna 2000. između predstavnika vlada država članica, koji su se sastali u Vijeću, o financiranju i upravljanju pomoći Zajednice u okviru financijskog protokola sporazuma o partnerstvu između afričkih, karipskih i pacifičkih država te Europske zajednice i njezinih država članica, potpisanog u Cotonouu (Benin) 23. lipnja 2000. i dodjeli financijske potpore prekomorskim zemljama i područjima na koje se primjenjuje četvrti dio Sporazuma o EZ-u[7],

– uzimajući u obzir članak 11. internog sporazuma od 24. lipnja 2013. i 26. lipnja 2013. između predstavnika vlada država članica Europske unije, koji su se sastali u Vijeću, o financiranju potpore Europske unije u okviru višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje od 2014. do 2020. u skladu sa Sporazumom o partnerstvu između država AKP-a i EU-a i o dodjeljivanju financijske pomoći prekomorskim zemljama i područjima na koja se primjenjuje četvrti dio Ugovora o Europskoj uniji[8],

– uzimajući u obzir članak 319. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

– uzimajući u obzir članak 74. Financijske uredbe od 16. lipnja 1998. koji se primjenjuje na suradnju za financiranje razvoja u skladu s četvrtom konvencijom AKP-a i EZ-a[9],

– uzimajući u obzir članak 119. Financijske uredbe od 27. ožujka 2003. koji se primjenjuje na deveti Europski razvojni fond[10],

– uzimajući u obzir članak 50. Uredbe Vijeća (EZ) br. 215/2008 od 18. veljače 2008. o Financijskoj uredbi koja se primjenjuje na deseti Europski razvojni fond[11],

– uzimajući u obzir članak 44. Uredbe Vijeća (EU) 2018/1877 od 26. studenoga 2018. o financijskoj uredbi koja se primjenjuje na 11. europski razvojni fond i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2015/323[12],

– uzimajući u obzir članak 101., članak 102. treću alineju i Prilog V.

---

6 SL L 156, 29.5.1998., str. 108.
7 SL L 317, 15.12.2000., str. 355.
8 SL L 210, 6.8.2013., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_eums/2013/806/oj.
9 SL L 191, 7.7.1998., str. 53., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_financ/1998/430/oj.
10 SL L 83, 1.4.2003., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_financ/2003/401/oj.
11 SL L 78, 19.3.2008., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/215/oj.
12 SL L 307, 3.12.2018., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1877/oj.

Poslovniku,

– uzimajući u obzir mišljenje Odbora za razvoj,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračunski nadzor (A10-0085/2026),

1. odobrava zaključenje poslovnih knjiga devetog, desetog i jedanaestog Europskog razvojnog fonda za financijsku godinu 2024.;

2. nalaže svojoj predsjednici da ovu Odluku proslijedi Vijeću, Komisiji, Revizorskom sudu i Europskoj investicijskoj banci te da je da na objavu u *Službenom listu Europske unije* (serija L).

11. Rezolucija Europskog parlamenta od 29. travnja 2026. s primjedbama koje su sastavni dio odluka o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2024., dio III. – Komisija i izvršne agencije te deveti, deseti i jedanaesti Europski razvojni fond (2025/2145(DEC))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir svoju Odluku o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2024., dio III. – Komisija,

– uzimajući u obzir svoje odluke o razrješnici za izvršenje proračuna izvršnih agencija za financijsku godinu 2024.,

– uzimajući u obzir članak 101. Poslovnika i Prilog V. Poslovniku,

– uzimajući u obzir mišljenja Odbora za vanjske poslove, Odbora za razvoj, Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja, Odbora za okoliš, klimu i sigurnost hrane, Odbora za promet i turizam, Odbora za regionalni razvoj, Odbora za kulturu i obrazovanje, Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove te Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost,

– uzimajući u obzir pismo Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračunski nadzor (A10-0085/2026),

A. budući da je zadnja faza 11. ERF-a započela 31. prosinca 2020., kad je klauzula o vremenskom ograničenju valjanosti počela proizvoditi učinke; budući da su, međutim, posebni ugovori za postojeće sporazume o financiranju potpisani do 31. prosinca 2023., a provedba tekućih projekata koji se financiraju iz ERF-a nastavit će se do njihova dovršetka;

B. budući da deveti, deseti i jedanaesti[1] ERF nisu uključeni u opći proračun Unije te se i dalje upotrebljavaju i o njima se izvješćuje zasebno do njihova zaključenja;

C. budući da je u slučaju VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. pomoć namijenjena za razvojnu suradnju sa zemljama AKP-a sastavni dio Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa (NDICI – Globalna Europa) u okviru općeg proračuna EU-a, dok je pomoć namijenjena za razvojnu suradnju s prekomorskim zemljama i područjima, uključujući Grenland, obuhvaćena Odlukom o prekomorskom pridruživanju;

D. budući da ERF-ovima gotovo u potpunosti upravlja Glavna uprava

---

[1] Jedanaesti ERF obuhvaća VFO za razdoblje 2021. – 2027.

Komisije za međunarodna partnerstva (DG INTPA), dok malim udjelom (7 %) rashoda ERF-ova za 2023. upravlja Glavna uprava za susjedsku politiku i pregovore o proširenju (DG NEAR);

Politički prioriteti

1. ističe važnost poštovanja temeljnih vrijednosti i načela Unije kako su definirana u Ugovoru o Europskoj uniji (UEU) te Ugovoru o funkcioniranju Europske unije (UFEU); u okviru postupka davanja razrješnice posebno naglašava načelo vladavine prava kako je utvrđeno u članku 2. UEU-a, načelo dobrog financijskog upravljanja kako je utvrđeno u članku 317. UFEU-a te borbu protiv prijevara i zaštitu financijskih interesa Unije kako je utvrđeno u članku 325. UFEU-a;

2. podsjeća da je poštovanje vladavine prava i temeljnih prava preduvjet dobrog financijskog upravljanja proračunom Unije te da Komisija raspolaže velikim brojem raznih instrumenata kojima može zajamčiti poštovanje tih načela; s ozbiljnom zabrinutošću primjećuje kontinuirano nazadovanje u pogledu vladavine prava te sustavnu korupciju i napade na temeljna prava u nekoliko država članica, što izravno utječe na dobro upravljanje sredstvima Unije, napominje da nedostatak sredstava Unije ima alarmantan učinak na pružanje javnih usluga; posebno ističe pogoršanje situacije u Mađarskoj, uz raširenu korupciju i duboko ukorijenjene oligarhijske mreže, što iziskuje stalnu pozornost; izražava žaljenje zbog toga što je smanjivanje količine sredstava koja su i dalje zamrznuta dovelo do činjenice da pritisak Komisije da se provedu značajne reforme slabi, iako problemi i dalje postoje ili se pogoršavaju; naglašava da se Komisija ne treba oslanjati samo na nadzor, nego da treba potpuno i dosljedno primjenjivati dostupne instrumente za obustavu ili zaštitu financijskih sredstava Unije u slučajevima u kojima manjkava vladavina prava negativno utječe na dobro financijsko upravljanje u svim predmetnim državama članicama; ističe da se poštovanje vladavine prava mora primjenjivati na sve koji sudjeluju u programima Unije, uključujući treće zemlje;

3. ponovno ističe iznimnu važnost zaštite prava djeteta u svim djelovanjima Unije; izražava ozbiljnu zabrinutost zbog nalaza Neovisnog međunarodnog istražnog povjerenstva Ujedinjenih naroda za Ukrajinu o deportaciji i prisilnom premještanju ukrajinske djece u Rusiju, kako je dokumentirano u njegovim izvješćima; naglašava potrebu da Europska unija, u okviru svojih nadležnosti, djeluje kao konstruktivan i pouzdan akter unutar međunarodnog pravnog i institucijskog okvira, doprinoseći multilateralnim naporima usmjerenima na identifikaciju te djece, razjašnjavanje toga gdje se nalaze, podupiranje traženja i spajanja obitelji te olakšavanje njihova sigurnog povratka, u skladu s međunarodnim pravom i najboljim interesima djeteta; naglašava da bi se politikama i instrumentima financiranja Unije trebala dosljedno podupirati međunarodna suradnja za zaštitu prava djece, pristup pravnim lijekovima,

rehabilitaciju i reintegraciju, kao i odgovornost za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava i međunarodnog prava o ljudskim pravima;

4. pozdravlja činjenicu da je Europski revizorski sud (Revizorski sud) za financijsku godinu 2024. ponovno dao pozitivno mišljenje o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije te zakonitosti i pravilnosti prihoda; istodobno izražava žaljenje zbog toga što je Revizorski sud šestu godinu zaredom morao izdati nepovoljno mišljenje o zakonitosti i pravilnosti proračunskih rashoda Unije te uvjetno mišljenje o zakonitosti i pravilnosti rashoda u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost;

5. napominje da Revizorski sud u svojem Godišnjem izvješću za 2024. naglašava nekoliko problema koji su razlog za ozbiljnu zabrinutost; pozdravlja smanjenje ukupne stope pogrešaka s 5,6 % u 2023. na 3,6% u 2024.; međutim, naglašava da se to smanjenje treba oprezno tumačiti jer je moguće da ne odražava nužno poboljšanje financijskog upravljanja ili učinkovitosti kontrolnih sustava, nego bi na njega usto mogli utjecati kontekstualni čimbenici poput kraja izvanrednih rashoda povezanih s pandemijom bolesti COVID-19, komparativno niske razine izvršenja proračuna u 2024. i rane faze izvršenja VFO-a za razdoblje 2021. – 2027.; posebno je zabrinut zbog toga što je stopa pogrešaka za naslov „Kohezija, otpornost i vrijednosti” i dalje znatno viša od praga značajnosti od 2 %, iako se smanjila s 9,3 % na 5,7 %, pri čemu Revizorski sud i dalje utvrđuje nedostatke u sustavima kontrole i otkrivanja i na strani Komisije i na strani država članica; izražava zabrinutost zbog toga što bi se zbog opetovane prirode tih nalaza mogla normalizirati trenutačna razina pogreške u kohezijskoj politici; u tom kontekstu izražava ozbiljnu zabrinutost u vezi s prijedlozima o uvođenju novog modela potrošnje u sljedećem VFO-u koji bi se u još većoj mjeri oslanjao na kontrolne sustave država članica, iako se i dalje čini da temeljni uzroci neprestano visokih stopa pogrešaka nisu ispitani na prikladan način; podsjeća da kohezijska politika ostaje temeljni instrument Unije za promicanje gospodarske, socijalne i teritorijalne konvergencije i pružanje potpore uravnoteženom razvoju regija te naglašava da se svakom budućom reformom modela potrošnje moraju zadržati ciljevi, predvidljivost i namjenski proračunski okvir kohezijske politike;

6. izražava ozbiljnu zabrinutost u pogledu ustrajnih nedostataka u izvršenju Mehanizma za oporavak i otpornost; napominje da Revizorski sud tri godine zaredom izdaje uvjetno mišljenje o zakonitosti i pravilnosti rashoda Mehanizma za oporavak i otpornost te da procjenjuje da je minimalni financijski utjecaj tih rezultata iznad praga značajnosti; ističe ozbiljne nedostatke u reviziji i kontroli koje je utvrdio Revizorski sud, a koji i dalje ugrožavaju povjerenje u urednu primjenu sredstava Mehanizma za oporavak i otpornost; posebno je zabrinut zbog velikog nedostatka u pogledu odgovornosti koji je nastao zbog izostanka pouzdanih i potpunih informacija o krajnjim primateljima financijskih sredstava Unije, konkretno zbog

načina na koji Komisija u Mehanizmu za oporavak i otpornost tumači pojam „krajnji primatelj”, koji je u suprotnosti s postojećim zakonodavstvom; podsjeća da je Parlament u prethodnim rezolucijama o razrješnici u više navrata izrazio ozbiljnu zabrinutost u pogledu Mehanizma za oporavak i otpornost, među ostalim kada je riječ o transparentnosti krajnjih primatelja; smatra da bi Komisija trebala pokrenuti postupke zbog povrede; također smatra da bi Komisija trebala djelovati bez nepotrebne odgode i u potpunosti izvršavati svoje ovlasti čuvarice Ugovorâ protiv država članica kako bi osigurala da građani i dionici imaju puni pristup tim informacijama; ako to ne učini, Parlament će razmotriti sve odgovarajuće mjere u okviru svojih ovlasti kako bi osigurao usklađenost, uključujući pravne postupke;

7. sa zabrinutošću primjećuje da je trenutačna stopa izvršenja za kohezijske fondove znatno niža od stope izvršenja u prošlom VFO-u za razdoblje 2014. – 2020., što se podudara s činjenicom da je do kraja 2024. iz Mehanizma za oporavak i otpornost isplaćeno tek otprilike 50 % sredstava, što pak ukazuje na to da se preostalih 50 % sredstava mora isplatiti prije kraja razdoblja izvršenja Mehanizma za oporavak i otpornost u prosincu 2026.; sa zabrinutošću primjećuje da je do kraja 2024. ukupni iznos nepodmirenih obveznica Unije narastao na 578,2 milijarde EUR te sa zabrinutošću prima na znanje procjene Revizorskog suda da bi taj iznos do kraja 2027. mogao dosegnuti 900 milijardi EUR, što će zbog povezanih plaćanja kamata i otplata glavnica znatno opteretiti buduće VFO-ove; napominje da se u svim budućim proračunskim odlukama mora voditi računa o održivosti duga Unije;

8. naglašava da transparentnost nije apstraktno načelo upravljanja, nego temeljni element učinkovitog kontrolnog okruženja; ističe da nepotpuna dokumentacija, nedosljedne prakse registracije ili oslanjanje na neformalne komunikacijske kanale imaju izravan negativan utjecaj na revizijske tragove i sposobnost tijela nadležnog za davanje razrješnice da procjenjuje zakonitost, pravilnost i dobro financijsko upravljanje; u tom smislu izražava žaljenje zbog toga što tijekom posljednjih godina Komisija u brojnim slučajevima nije ispunila razumne standarde transparentnosti te prima na znanje predmet T-36/23[2], Stevi i The New York Times / Komisija; podsjeća da će se u skladu s Uredbom (EZ) br. 1049/2001 tekstualne poruke koje šalju ili primaju dužnosnici Unije smatrati dokumentima samo ako se odnose na politike ili odluke Unije; naglašava da bi Komisija trebala osigurati da prakse u području transparentnosti zadovoljavaju visoke standarde upravljanja kako bi se zajamčilo da tijelo nadležno za davanje razrješnice može u potpunosti ocijeniti zakonitost, pravilnost i dobro financijsko upravljanje proračunom Unije; prima na znanje važnost pravodobnih odgovora na zahtjeve za pristup dokumentima; potiče Komisiju da unaprijedi svoje postupke

---

2 Presuda Općeg suda od 14. svibnja 2025. u predmetu Stevi i The New York Times protiv Komisije, T-36/23, ECLI:EU:T:2025:483.

kako bi se osiguralo da nadzorna tijela mogu u potpunosti ocijeniti zakonitost, pravilnost i dobro financijsko upravljanje; smatra da zbog propusta u osiguravanju odgovarajuće dokumentacije i transparentnosti na razini višeg rukovodstva može doći do narušavanja javnog povjerenja, institucijske odgovornosti i vjerodostojnosti Komisije kao čuvarice Ugovorâ; poziva vodstvo Komisije da osigura potpuno poštovanje obveza transparentnosti, pravilnu registraciju sve poslovne komunikacije, među ostalim i na razini predsjednika i članova kolegija, te da unaprijedi interne postupke i mehanizme odgovornosti kako bi se izbjegli slični nedostaci u budućnosti;

9. napominje da je utvrđeno da se bivši premijer Češke tijekom svojeg prethodnog mandata nalazio u situaciji sukoba interesa, što je dovelo do obustave i financijskih ispravaka sredstava Unije; prima na znanje javne izjave premijera, koji je iskazao namjeru odricanja od vlasništva i kontrole nad poslovnim interesima koji bi potencijalno mogli imati koristi od sredstava Unije osnivanjem navodno neopozivog skrbničkog fonda; podsjeća na važnost uspostave provjerljivih pravnih aranžmana kako bi se spriječio svaki rizik od toga da sredstva Unije pogoduju privatnim poslovnim interesima nositelja javnih dužnosti; naglašava da bi države članice trebale osigurati uspostavu učinkovitih zaštitnih mjera radi očuvanja transparentnosti, uključujući objavljivanje informacija o stvarnom vlasništvu, integriteta i dobrog financijskog upravljanja sredstvima Unije;

10. naglašava da članovi Komisije moraju postupati u skladu s najstrožim normama integriteta, neovisnosti i odgovornosti, kako na svojim trenutačnim funkcijama, tako i u svojim prijašnjim ulogama; sa zabrinutošću napominje da je nekoliko viših rukovodećih položaja u Glavnoj upravi za susjedsku politiku i pregovore o proširenju (DG NEAR) ostalo nepopunjeno tijekom razdoblja u kojem je aktualni povjerenik za zdravlje i dobrobit životinja bio odgovoran za tu glavnu upravu u svojstvu povjerenika za susjedstvo i proširenje te napominje da su informacije koje je Komisija u tom pogledu dostavila tijekom razmjene gledišta s tijelom nadležnim za davanje razrješnice bile netočne; naglašava da Komisija mora osigurati da svi članovi kolegija ispunjavaju standarde integriteta, neovisnosti i profesionalnog ponašanja potrebne za izvršavanje svojih odgovornosti, posebno ako te odgovornosti uključuju upravljanje politički osjetljivim portfeljima i znatna sredstva Unije; smatra da, kad se promatraju zajedno, ti prošli ozbiljni i dugotrajni propusti u upravljanju u DG NEAR-om, pružanje netočnih informacija Parlamentu u kontekstu postupka davanja razrješnice te prethodno navedeni dodatni razlozi za zabrinutost u pogledu ponašanja i neovisnosti pokazuju obrazac koji nije u skladu sa standardima odgovornosti, pouzdanosti i dobre uprave koji se zahtijevaju od člana Komisije;

11. naglašava da Komisija mora djelovati potpuno nepristrano i transparentno, što uključuje uklanjanje sukoba interesa, osiguravanje

jasne odgovornosti za upravljanje sredstvima Unije i poštovanje vlastitih smjernica o vladavini prava; poziva Komisiju da ojača transparentnost i odgovornost u pogledu imenovanja i aktivnosti svojih posebnih savjetnika sustavnim objavljivanjem detaljnih informacija o kriterijima njihova odabira, mandatu, zadaćama, trajanju rada, naknadama i izjavama o interesima; naglašava da posebni savjetnici mogu imati znatan utjecaj na razvoj politika te stoga moraju biti podložni jasnim standardima upravljanja, obvezama redovitog izvješćivanja i proaktivnom objavljivanju u skladu s načelima dobrog financijskog upravljanja i člankom 15. stavkom 3. UFEU-a;

12. naglašava da daljnje postupanje Komisije ne može dovesti do proširenja njezinih nadležnosti izvan onih predviđenih Ugovorima,

13. napominje da je Revizorski sud u nekoliko tematskih izvješća posljednjih godina utvrdio nedostatke u metodologiji Komisije za procjenu klimatskih učinaka potrošnje Unije koji su doveli do sustavnog precjenjivanja upotrebom sustava *ex ante* označivanja na temelju očekivanog učinka aktivnosti i u kojima se ne uzimaju u obzir stvarni rezultati; ističe da ograničenja postojećih metodologija mogu utjecati na pouzdanost prijavljenih podataka i ocjenjivanje uspješnosti koje provodi tijelo nadležno za davanje razrješnice; dalje napominje da postojeće metodologije za praćenje potrošnje za klimu i bioraznolikost ne pokrivaju u potpunosti sve učinke aktivnosti Unije, uključujući određene mjere u okviru zajedničke poljoprivredne politike; napominje da primjena načela „ne nanosi bitnu štetu” pomaže u sprečavanju provedbe neusklađenih mjera; naglašava da takva metodološka ograničenja mogu stvoriti izazove u pogledu odgovornosti tijela nadležnog za davanje razrješnice; ističe da sposobnost Parlamenta da provodi učinkovitu proračunsku kontrolu ovisi o transparentnim i provjerljivim dokazima usklađenosti s okolišnim pravilima i učinku na okoliš na razini projekata;

14. podsjeća da Komisija u svojem pregledu ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava nevladinim organizacijama iz 2024. nije utvrdila nijedan slučaj kršenja zakona; ipak, naglašava da bi svaki primatelj financijskih sredstava Unije, uključujući nevladine organizacije, trebao biti podložan strogom i proporcionalnom nadzoru koji se temelji riziku te zahtjevima u pogledu transparentnosti, u skladu sa zakonskim odredbama i dobrim financijskim upravljanjem; ističe da se zahtjevi u području proračunskog nadzora, zaštitnih mjera i transparentnosti moraju primjenjivati na neutralan i razmjeran način te na temelju dokaza, pri čemu je potrebno osigurati da se transparentnost i nadzor učinkovito primjenjuju na sve kategorije korisnika te da je nadzor utemeljen na riziku; naglašava da nedostatak transparentnosti narušava povjerenje u postupak davanja razrješnice te da je za učinkovit nadzor potrebno primjenjivati istovjetne norme na sve korisnike; prima na znanje zaključke Revizorskog suda iz njegova tematskog izvješća 11/2025 naslovljenog „Transparentnost financiranja

sredstvima EU-a dodijeljenim nevladinim organizacijama”;

15. napominje da su, u skladu s Ugovorima, organizacije civilnog društva legitimni korisnici financijskih sredstava Unije i da često doprinose postizanju ciljeva Unije; ističe da se zahtjevi u području proračunskog nadzora, zaštitnih mjera i transparentnosti moraju primjenjivati na neutralan i razmjeran način te na temelju dokaza, pri čemu je potrebno voditi računa o pravnoj sigurnosti; naglašava da selektivna transparentnost može narušiti povjerenje u postupak davanja razrješnice te da je za učinkovit nadzor potrebno dosljedno primjenjivati usporedive norme na sve korisnike; prima na znanje radnu skupinu za nadzor koja je u tom pogledu osnovana u okviru Parlamenta;

16. podsjeća na ključnu ulogu organizacija civilnog društva u očuvanju demokratskih vrijednosti radi podržavanja dinamičnog i aktivnog demokratskog društva jer se njima osigurava čvrsta osnova za široku pokrivenost svih relevantnih stajališta u različitim raspravama te ističe da organizacije civilnog društva u skladu s Financijskom uredbom mogu dobiti potporu iz fondova Unije za izvršavanje tih funkcija na temelju članka 11. Ugovora o Europskoj uniji;

17. pozdravlja činjenicu da su se zbog izvanredne potrebe za osnaživanjem obrambenih kapaciteta Unije od početka nezakonite ruske ratne agresije na Ukrajinu broj i volumen instrumenata Unije za financiranje obrane povećali; smatra da se obrana i potpora Ukrajini u trenutačnom geopolitičkom kontekstu moraju smatrati proračunskim prioritetom te da bi za postizanje tog cilja trebalo dodijeliti odgovarajuća sredstva; naglašava potrebu za sveobuhvatnim pristupom Unije financiranju sigurnosti i obrane kojim će se odgovoriti i na konvencionalne vojne prijetnje i na nekonvencionalne prijetnje, uključujući hibridne prijetnje, poput onih povezanih s umjetnom inteligencijom, bespilotnim letjelicama i kibernetičkim napadima; smatra da bi pri financiranju tehnologija prednost trebalo dati onim tehnologijama koje pružaju najveću operativnu prednost; naglašava da povećanje rashoda mora biti popraćeno povećanjem razine demokratske odgovornosti, transparentnosti i mogućnosti provedbe revizije te da se istodobno treba uzeti u obzir da legitimni sigurnosni zahtjevi mogu ograničiti otkrivanje određenih osjetljivih informacija, a da se pritom ne smanji ukupna sposobnost tijela nadležnog za davanje razrješnice da provodi učinkovit nadzor; ističe potrebu za daljnjim poboljšanjima u transparentnosti financiranja obrane sredstvima Unije, uključujući primjenu revizijskih mehanizama koji su proporcionalni osjetljivosti obrambenih aktivnosti, ali uz potpuno osiguravanje učinkovitog nadzora, i jamčenje mogućnosti tijela nadležnog za davanje razrješnice koje financira Unija da provodi demokratski nadzor svih aktivnosti koje se financiraju sredstvima Unije tijekom faza usvajanja, osmišljavanja i provedbe;

18. ističe da je ravnopravnost temeljna vrijednost Unije i da je sadržana

u Povelji Europske unije o temeljnim pravima (Povelja); podsjeća na predanost Unije rodno osviještenoj politici u donošenju politika i provedbi sredstava Unije, uključujući rodno osviještenu izradu proračuna;

19. podsjeća na Sporazum o osnivanju međuinstitucijskog tijela za etičke standarde za članove institucija i savjetodavnih tijela iz članka 13. Ugovora o Europskoj uniji;

20. podsjeća da je važno osigurati da se sredstva Unije dodjeljuju i izvršavaju u potpunosti u skladu s Financijskom uredbom i temeljnim vrijednostima Unije; naglašava potrebu za odgovarajućim nadzorom, transparentnošću i zaštitnim mjerama kako bi se spriječile prijevare, sukobi interesa, korupcija, dvostruko financiranje, pranje novca i zlouporaba sredstava, među ostalim od strane korisnika čije aktivnosti nisu u skladu s vrijednostima Unije; u tom smislu ističe ključnu ulogu cijele strukture Unije za borbu protiv prijevara i izražava određenu zabrinutost zbog toga što su neke države članice odbile surađivati s jednim od njezinih elemenata, tj. s Uredom europskog javnog tužitelja (EPPO);

Ključne preporuke:

21. posebno poziva Komisiju da:

    i. bez odgode preispita pogoršanje stanja vladavine prava i rizike za proračun Unije u Mađarskoj te da poduzme mjere za rješavanje tih problema kao i sve potrebne radnje u skladu s Uredbom o uvjetovanosti i drugim dostupnim alatima, uključujući potpunu obustavu sredstava Unije;

    ii. dosljedno i točno primjenjuje odredbe o „krajnjim primateljima” iz Uredbe (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost[3] (Uredba o Mehanizmu za oporavak i otpornost) revidiranjem svojih Smjernica o planovima za oporavak i otpornost, da državama članicama prenese informacije o ispravnoj primjeni definicije „krajnjih primatelja”, da zajamči da države članice prikupljaju i dostavljaju informacije o posljednjim subjektima koji primaju sredstva, isključujući posredničke subjekte kao što su ministarstva ili upravljačka tijela te da te informacije učini dostupnima tijelu nadležnom za davanje razrješnice do roka za podnošenje posljednjeg zahtjeva za isplatu sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost i, ako je potrebno, pokrene postupke zbog povrede prava;

    iii. objavi popis krajnjih primatelja i ugovaratelja za sve instrumente u usklađenom, strojno čitljivom formatu;

    iv. osigura usklađenost s pravilima Unije o pristupu dokumentima,

---

3 SL L 57, 18.2.2021., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

uključujući tekstualne poruke, te da prepozna da bi institucijska komunikacija od javnog interesa trebala biti dostupna na proporcionalan način i uz poštovanje pravnih i sigurnosnih zahtjeva, kako bi se zaštitili demokratski nadzor i odgovornost;

v. spriječi izravnu ili neizravnu isplatu sredstava Unije korisnicima, uključujući one povezane s članovima Europskog vijeća, kod kojih je utvrđen sukob interesa koji nije dokazano i provjereno riješen u skladu s primjenjivim pravilima i zaštitnim mjerama Unije;

vi. osigura da svi povjerenici i visoki dužnosnici obavljaju svoje funkcije u potpunosti u skladu s pravilima Unije o integritetu, sukobu interesa i dobroj upravi;

vii. na odgovarajući način primijeni kontrolni okvir za rashode Unije povezane s ciljevima u području klime i bioraznolikosti, uključujući proporcionalni mehanizam provjere, pravodobno izvješćivanje o klimatskim podacima na razini projekata i transparentnu komunikaciju o učincima na okoliš, u skladu s preporukama Revizorskog suda i uz dužno poštovanje operativne izvedivosti i gospodarske konkurentnosti; poboljša praćenje rezultata i izvješćivanje o njima, a ne samo ciljeve potrošnje, kako bi se maksimalno povećao učinak financiranja Unije u području klime i bioraznolikosti;

viii. ispita, u skladu s Financijskom uredbom, sve potencijalno prijevarne ili nezakonite korisnike; podsjeća na važnost odgovarajućeg nadzora nad financijskim sredstvima Unije, s posebnim naglaskom na poštovanju temeljnih vrijednosti Unije, te na pravnu obvezu Komisije da osigura da korisnici poštuju te vrijednosti i suzdržavaju se od povrede dužnosti;

ix. osigura da EPPO raspolaže odgovarajućim sredstvima za istraživanje slučajeva prijevara povezanih s financijskim sredstvima Unije, uključujući rashode iz Mehanizma za oporavak i otpornost, s obzirom na sve veći broj istraga i visoku procijenjenu štetu;

x. nastavi ulagati napore u izradu rodno osjetljivog proračuna i praćenje učinka proračuna Unije na poticanje rodne ravnopravnosti;

POGLAVLJE I. – Višegodišnji financijski okvir (VFO)

Izjava o jamstvu Europskog revizorskog suda te proračunsko i financijsko upravljanje

Pouzdanost računovodstvene dokumentacije

22. pozdravlja zaključak koji je Revizorski sud donio u svojem godišnjem izvješću o izvršenju proračuna za financijsku godinu 2024.[4], u skladu s kojim je konsolidirana računovodstvena dokumentacija Europske unije za tu godinu pouzdana; prima na znanje da Revizorski sud od 2007. svake godine daje pozitivno mišljenje o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije;

23. napominje da su 31. prosinca 2024. ukupne obveze iznosile 827,3 milijarde EUR, a ukupna imovina 518,5 milijardi EUR; napominje da nastala razlika od 308,8 milijardi EUR predstavlja negativnu neto imovinu Unije, koja obuhvaća dug i dio rashoda Unije koje je potrebno financirati iz budućih proračuna, a već su nastali do 31. prosinca 2024.; nadalje napominje da je negativni poslovni rezultat u 2024. iznosio 97,2 milijarde EUR, pri čemu rashodi za NextGenerationEU (NGEU) igraju veliku ulogu i u negativnoj neto imovini i u poslovnom rezultatu;

24. napominje da je na kraju 2024. procijenjena vrijednost nastalih, ali još neisplaćenih opravdanih izdataka koji su dospjeli korisnicima i koji su zabilježeni kao obračunani izdaci iznosila 160,7 milijardi EUR (2023.: 155,2 milijarde EUR), a od tog iznosa 7,9 milijardi EUR odnosi se na predviđene buduće isplate iz Mehanizma za oporavak i otpornost;

25. pozdravlja zaključak Revizorskog suda da su imovina, obveze, prihodi i rashodi, uključujući one povezane s instrumentom NextGenerationEU (NGEU), procjenom povezanom s postupkom povlačenja Ujedinjene Kraljevine i učinkom ruske ratne agresije na Ukrajinu vjerno prikazani u konsolidiranoj godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji;

Zakonitost i pravilnost prihoda Unije

26. prima na znanje zaključak Revizorskog suda da u prihodima Unije nema značajnih pogrešaka i da su sustavi upravljanja koje je Revizorski sud ispitao općenito bili djelotvorni;

Zakonitost i pravilnost rashoda Unije

27. izražava duboko žaljenje zbog negativnog mišljenja o zakonitosti i pravilnosti proračunskih rashoda Unije koje je Revizorski sud izdao

---

4. SL C, C/2025/5409, 8.10.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5409/oj.

šestu godinu zaredom; podsjeća da tijelo nadležno za davanje razrješnice i dalje pomno prati razvoj događaja i da ponovno procjenjuje situaciju u kontekstu postupka davanja razrješnice; naglašava važnost kontinuiranih i trajnih napora za rješavanje temeljnih nedostataka te jačanje financijskog upravljanja i kontrolnih mehanizama i Komisije i država članica; prima na znanje poteškoće s kojima se suočava tijelo nadležno za davanje razrješnice kad Revizorski sud i Komisija primjenjuju različite pravne i metodološke definicije;

28. pozdravlja smanjenje procjene Revizorskog suda za razinu pogreške u rashodima za 2024., koja iznosi 3,6 % i koja je za dva postotna boda niža od razine od 5,6 % u 2023.; sa zabrinutošću primjećuje da Revizorski sud i dalje otkriva ozbiljne probleme u rashodima utemeljenima na nadoknadi troškova koji zauzimaju najveći udio u ukupnoj stopi pogrešaka, pri čemu je procijenjena razina pogreške 5,7 %; konstatira da je učinak pogrešaka koje je Revizorski sud utvrdio procijenjen i kao značajan i kao raširen;

29. napominje da su procjene Komisije iz 2024. za rizik pri plaćanju, koji obuhvaća sve naslove VFO-a osim naslova 3., uvijek niže od intervala pouzdanosti Revizorskog suda, osobito za naslove 2. i 6., te smatra da je to ujedno i odraz znatnih metodoloških razlika i razlika u ovlastima između tih dviju ustanova;

30. napominje da, za razliku od Revizorskog suda, koji mora prijaviti sve pogreške bez obzira na to može li se provesti financijski ispravak, Komisija prijavljuje samo one nepravilnosti kod kojih smatra da postoji zakonsko opravdanje za povrat; podsjeća da u skladu s Uredbom o zajedničkim odredbama Komisija „nepravilnošću” smatra svako kršenje primjenjivog prava koje proizlazi iz djelovanja ili propusta gospodarskog subjekta, koje šteti ili bi moglo naštetiti proračunu Unije tako da taj proračun optereti neopravdanim rashodom, dok definicija „pogreške” Revizorskog suda obuhvaća sva plaćanja koja su izvršena, a da pritom nisu bili ispunjeni potrebni uvjeti; ponovno izražava zabrinutost zbog toga što Komisija i Revizorski sud, kao rezultat svojih različitih institucijskih uloga, primjenjuju različita pravna tumačenja i metodološke definicije, što može dovesti do zabune; zabrinut je zbog toga što Komisija može sustavno podcjenjivati postojeću razinu pogreške; izražava potporu razvoju zajedničkog revizijskog pristupa i metodologije;

31. ističe da je važno osigurati da javna tijela učinkovito povrate iznose koji su neopravdano izgubljeni zbog prijevara, utaje, nepravilnosti i administrativne rascjepkanosti, kao ključan element zaštite javnih financija; poziva Komisiju da poveća transparentnost objavljivanjem jasnih godišnjih informacija o povratima, financijskim ispravcima i zapljenama povezanima s potrošnjom Unije i suradnjom u provedbi te da ih prikaže na dosljedan i pristupačan način kojim se podupire odgovornost, uz izbjegavanje nepotrebnog administrativnog opterećenja;

32. ponovno izražava zabrinutost zbog opažanja Revizorskog suda u skladu s kojim će Komisija u svojoj procjeni rizika vjerojatno podcijeniti stvarnu razinu rizika u nekoliko područja; napominje da nedostaci utvrđeni u određenim upravljačkim i kontrolnim sustavima mogu utjecati na ukupnu pouzdanost zaključaka revizije; ističe da je potrebno osigurati pouzdan nadzor nad svim načinima upravljanja; pozdravlja činjenicu da Revizorski sud od 2025. više neće odabirati revizijske uzorke među transakcijama koje su već pregledali Komisija ili nacionalna revizijska tijela, pri čemu je ta promjena nužna jer se takav pristup, iako se očekivalo da će se njime otkriti malo pogrešaka ili da se pogreške uopće neće otkriti, u više navrata pokazao nepouzdanim; naglašava da takav razvoj situacije ozbiljno dovodi u pitanje učinkovitost kontrolnih sustava Unije i potvrđuje dugogodišnji poziv Parlamenta da se uspostave pouzdani mehanizmi jamstva u svim načinima upravljanja;

33. potiče Komisiju da ubrza uspostavu interoperabilnih alata za sprječavanje prijevara i rudarenje podataka u svim načinima upravljanja, čime bi se omogućila unakrsna provjera stvarnog vlasništva, pokazatelja rizika nabave i signala dvostrukog financiranja; potiče Komisiju da jednom godišnje tijelu nadležnom za davanje razrješnice podnosi izvještaj o raširenosti i učinkovitosti tih alata, uključujući stopu njihove primjene među upravljačkim tijelima; ponavlja hitnu potrebu za obveznim korištenjem alata za rudarenje podataka i umjetne inteligencije radi učinkovite borbe protiv prijevara i nepravilnosti;

34. naglašava da procijenjena razina pogreške u rashodima Unije koja je prijavljena u izjavi Revizorskog suda o jamstvu odražava plaćanja koja, prema ocjeni Revizorskog suda, nisu u potpunosti u skladu s primjenjivim pravilima i uvjetima; smatra da to, iako nije pokazatelj prijevare ili korupcije i ne podrazumijeva automatski rasipno korištenje sredstava, ipak ukazuje na područja u kojima se korektivnim mjerama može ojačati pravilna primjena pravila i učinkovito zaštititi financijski interes Unije; izražava žaljenje zbog toga što razine pogreške, iako se često radi o tehničkim pogreškama, i dalje mogu narušiti povjerenje javnosti u dobro financijsko upravljanje proračunom Unije;

35. podsjeća da je, kako je utvrđeno u Ugovorima, tijelu nadležnom za davanje razrješnice za njegovu odluku o razrješnici za tu godinu na kraju godine potrebna izjava o jamstvu Revizorskog suda u pogledu pouzdanosti računovodstvene dokumentacije te zakonitosti i pravilnosti temeljnih transakcija; napominje da su programi potrošnje Unije višegodišnji i da njihovi sustavi upravljanja i kontrole obuhvaćaju više godina, što omogućuje ispravke i povrate nakon završetka godine;

36. podsjeća da je Komisija prije svega odgovorna za sprječavanje i otkrivanje prijevara s negativnim utjecajem na financijske interese Unije; napominje da Revizorski sud u skladu sa svojim mandatom

mora prijaviti svaku nepravilnost koju otkrije u sklopu svojih revizijskih aktivnosti; nadalje napominje da Revizorski sud sumnje na počinjenja kaznenih djela koja su u nadležnosti Ureda europskog javnog tužitelja (EPPO) i sumnje na prijevaru, korupciju ili bilo koju nezakonitu aktivnost upućuje Europskom uredu za borbu protiv prijevara (OLAF); napominje da je 2024. Revizorski sud OLAF-u prijavio 19 slučajeva sumnje na prijevaru, od kojih je sedam paralelno proslijedio i EPPO-u, što je do sada rezultiralo sa šest OLAF-ovih istraga i sedam istraga EPPO-a; pohvaljuje Revizorski sud na njegovu sustavnom prijavljivanju slučajeva OLAF-u i EPPO-u, posebno s obzirom na to da informacije proizašle iz revizijskih aktivnosti podrazumijevaju visoku razinu pouzdanosti; naglašava da bi se svi slučajevi nepravilnih rashoda koje utvrdi Revizorski sud trebali prijaviti OLAF-u i EPPO-u te da se tim nadležnim tijelima treba prepustiti procjena o postojanju prijevarne namjere koja opravdava daljnju istragu; naglašava važnost kontinuirane koordinacije između Komisije, OLAF-a, EPPO-a i Revizorskog suda kako bi se osiguralo pravodobno i učinkovito praćenje svih prijavljenih slučajeva, u skladu s njihovim odgovarajućim mandatima; ponavlja da Komisija tim tijelima treba pružiti odgovarajuća sredstva kako bi se zajamčile potpuno učinkovite sposobnosti prekogranične istrage i otkrivanja; podsjeća na važnost potpune operativne neovisnosti EPPO-a i OLAF-a;

Proračunsko i financijsko upravljanje

37. napominje da je revizijom VFO-a u sredini programskog razdoblja koja je usvojena u veljači 2024. uvedena revidirana tehnička prilagodba kojom se gornja granica za odobrena sredstva za preuzimanje obveza za 2024. povećala sa 186,0 milijardi EUR na 186,8 milijardi EUR, dok se razina odobrenih sredstava za plaćanje povećala za 7,1 milijardu EUR, čime je konačni proračun za odobrena sredstva za preuzimanje obveza narastao na 149,7 milijardi EUR te je gornja granica ukupnih plaćanja zadržana na vrijednosti od 170,5 milijardi EUR; nadalje napominje da su revizijom ujedno uspostavljeni i pričuva za Ukrajinu i Instrument Europske unije za oporavak (NGEU) kao novi posebni instrumenti izvan gornjih granica VFO-a;

38. napominje da je proračunsko tijelo za 2024. isprva odobrilo proračun Unije u iznosu od 189,4 milijarde EUR u odobrenim sredstvima za preuzimanje obveza; napominje da je tijekom godine usvojeno pet izmjena proračuna koje su dovele do neto povećanja od 5,9 milijardi EUR, čime je iznos ukupnih odobrenih sredstava narastao na 195,3 milijarde EUR i premašio gornju granicu VFO-a od 186,8 milijardi EUR; naglašava da je to omogućila primjena posebnih instrumenata VFO-a, kojima se osiguravaju dodatna sredstva izvan gornjih granica radi hvatanja u koštac s novonastalim ili nepredviđenim potrebama;

39. napominje da je iskorištenost europskih strukturnih i investicijskih

fondova za razdoblje 2014. – 2020. dosegla naprednu fazu, pri čemu ukupna plaćanja iznose 475,2 milijarde EUR, što odgovara udjelu od 97,0 % od 489,9 milijardi EUR dostupnih u okviru programa; pozdravlja činjenicu da je 21 država članica premašila stopu iskorištenosti od 95,0 % za programsko razdoblje 2014. – 2020., što je dokaz velikog kapaciteta za izvršenje kako se razdoblje približava završetku;

40. naglašava činjenicu da kumulativne stope iskorištenosti koje je Komisija predstavila na temelju pretfinanciranja i međuplaćanja izvršenih državama članicama ne odražavaju u potpunosti napredak u provedbi projekata na terenu jer ne obuhvaćaju ukupne iznose koje su nacionalna tijela isplatila krajnjim primateljima;

41. sa zabrinutošću primjećuje da je, unatoč primjetnom povećanju plaćanja u 2024., iskorištenost na temelju Uredbe o zajedničkim odredbama za razdoblje 2021. – 2027. i dalje niska, pri čemu je u 2024. isplaćeno 14,7 milijardi EUR u usporedbi sa 6,3 milijarde EUR u 2023., što je i dalje skromno u odnosu na ukupna sredstva; nadalje napominje da je 2024. iz Mehanizma za oporavak i otpornost isplaćeno samo 55,9 milijardi EUR bespovratnih sredstava, što je približno polovina vrijednosti koju je Komisija predvidjela u lipnju 2023. i što potvrđuje stalna kašnjenja u podnošenju i obradi zahtjeva za plaćanje;

42. napominje da je 2024. Komisija predvidjela da će u razdoblju 2025. – 2027. vrijednost opozvanih sredstava iznositi 8,8 milijardi EUR, što je više od 8,1 milijarde EUR predviđene 2023. za razdoblje 2024. – 2027., pri čemu su glavni čimbenici tog povećanja programi kohezijske politike na temelju trenutačnog VFO-a i Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR) kako se programi za razdoblje 2014. – 2020. približavaju svojem kraju 2026.; slabo izvršenje u 2024. znači da su od 2025. nadalje znatni iznosi u opasnosti;

43. sa zabrinutošću primjećuje da za Kohezijski fond, Europski fond za regionalni razvoj i fond ESF+ Komisija predviđa da će ukupna vrijednost opozvanih sredstava iznositi 2,7 milijardi EUR, što predstavlja znatno povećanje od 2,2 milijarde EUR predviđenih 2023. i što je gotovo sedam puta više od 0,4 milijarde EUR predviđene 2022., unatoč pretpostavljenom velikom ubrzanju u izvršenju 2026. i 2027.; ističe da će doći do dodatnog rasta iznosa za koje postoji rizik od opoziva ako se ta ubrzana stopa izvršenja ne ostvari;

44. upozorava da različiti rizici koje je Revizorski sud utvrdio u proračunu Unije, uključujući nepodmirene obveze, mogu ugroziti postizanje ciljeva Unije; poziva Komisiju da, u skladu s preporukama Revizorskog suda, djeluje proaktivno kako bi osigurala da njezini alati za ublažavanje rizika (kao što je zajednički fond za rezervacije) imaju dostatne kapacitete;

45. prima na znanje da je nepodmirena nominalna vrijednost zaduživanja Unije na kraju 2024. dosegla 601,3 milijarde EUR, što odražava korištenje tržišta kapitala za financiranje programa Unije, kao što su Potpora radi smanjenja rizika od nezaposlenosti u izvanrednoj situaciji (SURE) i NGEU; napominje da bi do 2027. ukupno nepodmireno zaduživanje moglo premašiti 900 milijardi EUR, što je gotovo deset puta više od razine zabilježene 2020. prije pokretanja NGEU-a; napominje da Komisija od prosinca 2022. primjenjuje strategiju diversificiranog financiranja kao svoju standardnu metodu za prikupljanje sredstava na tržištima kapitala, naglašava važnost transparentnog izvješćivanja, fiskalne odgovornosti i dobrog financijskog upravljanja u kontekstu povećanog zaduživanja i rizika povezanog s kamatnim stopama kako bi se zaštitila fiskalna održivost i osigurala potpuna odgovornost, kao i demokratski nadzor tijela nadležnog za davanje razrješnice;

46. napominje da su rashodi za kamate koje se odnose na financiranje bespovratne potpore NGEU-a u razdoblju 2021. – 2024. dosegnuli vrijednost od 5,4 milijarde EUR, uključujući 3,4 milijarde EUR samo u 2024., što je gotovo 50,0 % više od prvotno predviđenih 3,7 milijardi EUR; primjećuje da bi se ukupni rashodi za kamate u okviru trenutačnog VFO-a mogli kretati između 29,0 milijardi EUR i 30,4 milijarde EUR, što je približno dvaput više od početne procjene Komisije od 14,9 milijardi EUR; nadalje napominje da je u brifingu iz 2024. pod nazivom „Management of debt liabilities in the EU budget under the post-2027 MFF” (Upravljanje dužničkim obvezama u proračunu EU-a u okviru VFO-a za razdoblje nakon 2027.), izrađenom na zahtjev Odbora za proračune[5], procijenjeno da bi plaćanja kamata za bespovratnu potporu NGEU-a u okviru sljedećeg VFO-a mogla dosegnuti vrijednost od 70,9 milijardi EUR i 73,8 milijardi EUR, što pokazuje dugoročne učinke zaduživanja NGEU-a na proračun;

47. primjećuje da zbog sve većeg zaduživanja i povezanih jamstava izloženost proračuna Unije u 2024. i dalje raste; ističe da je ukupna izloženost proračuna Unije na kraju 2024. iznosila 342,0 milijardi EUR, što je 14,8 % više u odnosu na 298,0 milijardi EUR na kraju 2023.; naglašava da taj trend potvđuje važnost snažnog sustava, fiskalne odgovornosti i transparentnog izvješćivanja kako bi se osiguralo da Unija u svim slučajevima može ispuniti svoje dužničke obveze; ističe da je u kontekstu sve veće razine zaduženosti razvoj istinski novih vlastitih sredstava ključan kako bi se spriječilo da u budućim višegodišnjim financijskim okvirima troškovi servisiranja duga istisnu prioritete;

48. sa zabrinutošću primjećuje da je, kao što je Revizorski sud naglasio u tematskom izvješću 18/2025 o fleksibilnosti proračuna Unije,

---

5 https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/766173/IPOL_BRI(2024)766173_EN.pdf.

prijedlog Komisije za VFO 2021. – 2027. bio nedovoljno utemeljen na temeljitom utvrđivanju i analizi potreba i rizika na koje bi proračun Unije trebao moći odgovoriti; napominje da se, iako su postojeća rješenja za fleksibilnost omogućila Uniji da reagira na nove prioritete, u početnim godinama VFO-a više puta potpuno iskoristio veći broj alata za fleksibilnost, što je ograničilo prostor za djelovanje u ostatku razdoblja; naglašava da je okvir za fleksibilnost presložen i da ne sadržava nijedan jasno definiran slijed za aktiviranje granica ispod najviših vrijednosti i posebnih instrumenata iznad njih; nadalje napominje da postoje preklapanja među određenim alatima za fleksibilnost te među tim alatima i tematskim programima koji su usmjereni na iste potrebe, što rezultira nepotrebnom složenošću u financijskom upravljanju i donošenju odluka;

Preporuke

49. snažno podržava preporuke koje je Revizorski sud iznio u svojem godišnjem izvješću o izvršenju proračuna za financijsku godinu 2024., kao i u povezanim tematskim izvješćima; poziva Komisiju da ih provede bez odgode i da tijelo nadležno za davanje razrješnice obavještava o napretku provedbe;

50. posebno poziva Komisiju da:

    i. ojača pouzdanost i transparentnost financijskog izvješćivanja; osobito daljnjim poboljšanjem jasnoće prikaza negativne neto imovine i obračunanih rashoda te osiguravanjem da se dugoročne posljedice zaduživanja u okviru NGEU-a na proračun jasno i sustavno prijavljuju proračunskom tijelu;

    ii. poduzme sve mjere potrebne za otklanjanje trajnih nedostataka u kontekstu zakonitosti i pravilnosti rashoda, uključujući bolje i jasnije smjernice za upravljačka tijela, nastavak rada na rješavanju nedostataka koji su utvrđeni u rashodima utemeljenima na nadoknadi troškova te osiguravanje dosljedne primjene Uredbe o uvjetovanosti u pogledu vladavine prava u slučajevima u kojima rizici i dalje postoje;

    iii. prilagodi svoju metodologiju za procjenu rizika u trenutku plaćanju tako da osigura su njezine procjene rizika potpuno usklađene s kontrolnim okruženjem na koje se oslanja;

    iv. ojača nadzor izvršenja fondova pod podijeljenim upravljanjem za razdoblje 2021. – 2027., uključujući aktivnije postupanje u pogledu niskih stopa iskorištenosti, poboljšanu administrativnu pomoć i ciljanu tehničku pomoć za države članice te sustavno utvrđivanje strukturnih uskih grla zbog kojih se usporava izvršenje;

    v. potpuno iskoristi sve dostupne instrumente kako bi spriječila opozive i osigurala da se dodijeljena sredstva u potpunosti i učinkovito koriste;

vi. izdaje jasne obavijesti o utjecaju očekivanih rashoda za kamate na operacije zaduživanja Unije, uključujući učinke tih rashoda na proračun za buduće VFO-ove, te o održivosti postojeće strategije diversificiranog financiranja;

vii. preispita i pojednostavni strukturu fleksibilnosti proračuna Unije za sljedeći VFO, među ostalim uspostavom jasnog redoslijeda za aktiviranje granica i posebnih instrumenata, osiguravanjem komplementarnosti između instrumenata fleksibilnosti te povećanjem transparentnosti i predvidljivosti njihove uporabe uz potpuno osiguravanje demokratskog nadzora od strane proračunskog tijela;

viii. preporučuje da Komisija u prijedlozima za buduće VFO-ove uključi detaljnu analizu potreba, rizika i kapaciteta za odgovor na krize i na taj način zajamči da su instrumenti fleksibilnosti dovoljno opravdani, da raspolažu odgovarajućim sredstvima i da mogu reagirati na nepredviđene događaje, a da se pritom prijevremeno ne iscrpe;

ix. osigurava da struktura Unije za borbu protiv prijevara, posebno OLAF i EPPO, raspolaže dostatnim i odgovarajućim sredstvima te da se olakša snažna suradnja među njima i s Komisijom; među ostalim pravodobnim prosljeđivanjem slučajeva sumnje na prijevaru i jačanjem strategija za sprečavanje prijevara, posebno u područjima visokorizičnih rashoda i financijskih instrumenata velikih razmjera;

x. objavi jasne sažetke o uspješnosti i potrošnji koji će biti prilagođeni korisnicima, uključujući preglede od jedne stranice i interaktivne kontrolne ploče sa strojno čitljivim skupovima podataka;

Prihodi

51. pozdravlja činjenicu da i ukupni revizijski dokazi za financijsku godinu 2024. upućuju na to da razina pogreške za prihode nije bila značajna; pritom i dalje ističe činjenicu da problemi s netočno prijavljenim ili neprijavljenim carinama („jaz u sredstvima prikupljenima od carina”) uzrokuju manjak prikupljenih uvoznih carina, što je problem koji Unija i države članice već mnogo godina ne uspijevaju riješiti;

52. ističe da su odgovornosti država članica za naplatu poreza na dodanu vrijednost (PDV) i prikupljanje tradicionalnih vlastitih sredstava važne u osiguravanju poštenog tržišnog natjecanja i pravednog oporezivanja na jedinstvenom tržištu te u jamčenju pravedne raspodjele tereta financiranja rashoda Unije među državama članicama; sa zadovoljstvom napominje da su sustavi prihoda koje je Revizorski sud ispitao općenito bili djelotvorni; pritom potiče Komisiju da pojača napore za poboljšanje prikupljanja postojećih vlastitih sredstava, među ostalim otklanjanjem preostalih

nedostataka koje je otkrio Revizorski sud, posebno nedostataka povezanih s dugo neriješenim pitanjima koja se odnose na zadrške u vezi s PDV-om i otvorenim točkama koje se odnose na tradicionalna vlastita sredstva;

53. naglašava da je reforma carinskog sustava Unije i dalje važna i za modernizaciju vlastitih sredstava i za djelotvornu borbu protiv organiziranog kriminala na europskoj i nacionalnoj razini; prima na znanje opažanja Revizorskog suda o potrebi za dodatnim planiranjem operacionalizacije i provedbe; ističe važnost pravodobnog i koordiniranog ostvarivanja dogovorenih elemenata reforme;

54. ističe da bi brzo usvajanje i provedba svih elemenata prijedloga carinske reforme trebali ostati jedan od ključnih prioriteta; naglašava da bi se uspostavom Carinskog tijela EU-a i Centra EU-a za podatke trebali pospješiti procjena rizika u stvarnom vremenu, otkrivanje prijevara i ujednačena primjena carinskih pravila, čime bi se fragmentirani nacionalni sustavi zamijenili jačom i digitaliziranom carinskom unijom; ističe da je važno osigurati da reforma doprinese znatnom smanjenju jaza u sredstvima prikupljenima od carina te poveća djelotvornost carinskih kontrola Unije; ističe da je važno provoditi procjenu rizika u stvarnom vremenu i digitalizirane carinske provjere;

55. pohvaljuje trud koji su EPPO i OLAF uložili u borbu protiv organiziranog iskorištavanja nedostataka u carinskim provjerama Unije; potiče daljnje jačanje operativnih kapaciteta i stručnosti EPPO-a u pogledu suzbijanja obrazaca organiziranog kriminala koji utječu na prihode i rashode Unije, među ostalim specijaliziranim dodjeljivanjem zajedničkih zadaća te unaprijeđenim sposobnostima razmjene obavještajnih podataka i analize rizika;

56. naglašava važnost preventivnih mjera i mjera predostrožnosti u kontekstu borbe protiv prijevara u vezi s PDV-om; potiče istraživanje inovativnih pristupa, kao što su uzorkovanje na temelju rizika i statistička ekstrapolacija rezultata provjera na šire transakcijske populacije, uz potpuno poštovanje pravnih zaštitnih mjera i proporcionalnosti;

57. pozdravlja prijedloge o novim vlastitim sredstvima koje je predstavila Komisija, među ostalim u okviru paketa prijedloga za sljedeći VFO, koji bi u najmanju ruku trebao moći pokriti troškove povezane s kamatama i otplatom zajmova u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost kako ti troškovi ne bi ograničili sredstva Unije koja su dostupna za redovite programe potrošnje Unije; uviđa da bi se, ako se postojeći prijedlozi ne ostvare, mogli razmotriti i drugi izvori prihoda, a da se pritom ne ugrozi fiskalna odgovornost; smatra da bi, kao moguće rješenje, trebalo istražiti potencijal prihoda poreza na digitalne usluge i poreza na financijske transakcije;

Preporuke:

58. posebno, poziva Komisiju da:

    i. poduzme potrebne korake kako bi podržala pravodobnu i učinkovitu provedbu carinske reforme, uključujući uspostavu i početno funkcioniranje Carinskog tijela EU-a te izradu, uspostavu i održavanje Centra EU-a za carinske podatke;

    ii. snažnije surađuje u području carine s drugim državama koje nisu članice Unije kako bi se potaknula trgovina i ojačala borba protiv prekograničnih poreznih i carinskih prijevara;

    iii. pojača napore za poboljšanje prikupljanja postojećih izvora prihoda Unije, među ostalim onih koji potječu iz e-trgovine, i to otklanjanjem preostalih nedostataka koje je otkrio Revizorski sud, posebno nedostataka povezanih s dugo neriješenim pitanjima koja se odnose na zadrške u vezi s PDV-om i otvorenim točkama koje se odnose na tradicionalna vlastita sredstva;

    iv. nastavi raditi na uvođenju dodatnih novih vlastitih sredstava;

    v. nastavi rješavati glavne izazove povezane s jazom u sredstvima prikupljenima od carina koje brzi rast e-trgovine donosi za carinska tijela; osigura odgovarajuće ljudske, tehničke i financijske resurse;

Jedinstveno tržište, inovacije i digitalizacija

59. napominje da je proračun za programe u okviru naslova 1. VFO-a „Jedinstveno tržište, inovacije i digitalizacija” iznosio 25,9 milijardi EUR (13,5 % proračuna Unije) i bio je raspoređen kako slijedi: 14,9 milijardi EUR (57,6 %) za istraživanje, 4,1 milijardi EUR (15,9 %) za promet, energiju i digitalizaciju, 3,1 milijardi EUR (11,9 %) za program InvestEU, 2,3 milijarde EUR (8,8 %) za svemir i 1,5 milijarde EUR (5,8 %) za ostala područja;

60. napominje da je Revizorski sud ispitao 127 transakcija koje su reprezentativne za sve rashode u okviru tog naslova VFO-a; sa zabrinutošću napominje da su 32 (25 %) od 127 transakcija koje je Revizorski sud ispitao sadržavale pogreške; izražava žaljenje zbog procjene Revizorskog suda, utemeljene na 28 mjerljivih pogrešaka koje je pronašao Revizorski sud i na dodatnim pogreškama koje su otkrivene u transakcijama u okviru naslova 1. VFO-a koje su izvršile agencije Unije, zajednička poduzeća i Europski institut za inovacije i tehnologiju, da je 2024. godine razina pogreške u potrošnji za „Jedinstveno tržište, inovacije i digitalizaciju” iznosila 3,2 % odnosno da je bila značajna; nadalje, konstatira da je Komisija procijenila rizik u trenutku plaćanja od 1,6 % za taj naslov, što je u nižem dijelu raspona procjene Revizorskog suda;

61. prima na znanje kategorizaciju koju je Revizorski sud primijenio za pogreške, pri čemu 76 % pogrešaka čine neprihvatljivi izravni

troškovi za osoblje, 18 % čine drugi neprihvatljivi izravni troškovi (PDV, putni troškovi, oprema), 4 % čini neprihvatljivo podugovaranje, a 2 % čine neprihvatljivi neizravni troškovi;

62. sa zabrinutošću primjećuje opažanje Revizorskog suda da je istraživanje i dalje visokorizično područje potrošnje, posebno u području troškova za osoblje; napominje da je Revizorski sud otkrio mjerljive pogreške u 26 transakcija u području istraživanja i inovacije od 99 transakcija u uzorku; uviđa da način isplate sredstava utječe na rizik od pogreške i složena pravila povezana s financiranjem utemeljenim na nadoknadi troškova koje se općenito koristi u području istraživanja; u tom smislu naglašava potrebu za pojednostavnjenjem pravila koja uređuju istraživačke i inovacijske programe Unije kako bi se smanjio rizik od pogrešaka i istodobno olakšao pristup korisnika, posebno MSP-ova, financijskim sredstvima Unije;

63. primjećuje da je Revizorski sud utvrdio i nekoliko problema u projektima Instrumenta za povezivanje Europe (CEF), uključujući izvješćivanje o neizravnim troškovima, razlike između prijavljenih i stvarnih plaćanja i neusklađene postupke javne nabave, te poziva da se zajamči da svi partneri strogo poštuju pravila o prihvatljivosti troškova i dobrom financijskom upravljanju; nadalje, ističe potrebu da se ta pitanja uzmu u obzir u kontekstu predstojeće Uredbe o CEF-u (2028. – 2034.) kako bi se poboljšala transparentnost u provedbi projekata CEF-a i povećala njihova dodana vrijednost EU-a;

64. pozdravlja činjenicu da je Revizorski sud u godišnjem izvješću za 2024. procijenio podatke o uspješnosti naslova 1. VFO-a koji su predstavljeni u izjavama o uspješnosti programa u okviru godišnjeg izvješća o upravljanju i uspješnosti za 2023. koje je izradila Komisija; cijeni opći zaključak Revizorskog suda o poboljšanom dizajnu pokazatelja uspješnosti u usporedbi s programskim razdobljem 2014. – 2020., uključujući ravnotežu raznih vrsta pokazatelja (uloženi resursi, ostvarenja, rezultati i učinak) u slučaju programa Obzor Europa, Svemirskog programa EU-a i programa InvestEU; sa zabrinutošću primjećuje da zakonodavstvo Instrumenta za povezivanje Europe (CEF) za razdoblje 2021. – 2027. ne uključuje pokazatelje rezultata niti učinka;

65. zabrinut je zbog nedostataka koje je Revizorski sud otkrio u okviru sljedivosti prijavljenih rezultata, posebice za program Obzor 2020.; naglašava važnost provjere i jamčenja sljedivosti i pouzdanosti podataka koji se upotrebljavaju za utvrđivanje pokazatelja uspješnosti; primjećuje da je zbog uvođenja i povećane upotrebe pojednostavnjenih mogućnosti obračuna troškova i modela financiranja koje nije povezano s troškovima potrebno riješiti nedostatke u sljedivosti i pouzdanosti podataka o uspješnosti kako bi se zaštitili financijski interesi Unije;

66. sa zabrinutošću primjećuje zaključak Revizorskog suda da Komisija

nije mogla isporučiti informacije za program InvestEU na razini projekata, jer se taj program provodi u okviru neizravnog upravljanja, u kombinaciji s nadzornim posjetima; izražava žaljenje zbog odgovora Komisije da ni jamstveni ugovori ni Uredba o programu InvestEU ne obvezuju partnere u provedbi programa InvestEU da izvješćuju o glavnim pokazateljima uspješnosti na razini projekata; smatra da bi podaci na razini projekata trebali biti osnova za poboljšano izvješćivanje o uspješnosti za financijske instrumente koji se provode u okviru neizravnog upravljanja, kao što je InvestEU; naglašava da se od Europske investicijske banke (EIB), kao glavnog provedbenog partnera u programu InvestEU, moraju zahtijevati najviši standardi transparentnosti i odgovornosti;

67. zabrinut je zbog zaključka Revizorskog suda da je napredak u ostvarivanju ciljnih vrijednosti za ključne pokazatelje uspješnosti općenito bio niži od procjene Komisije; napominje da su programi u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost za razdoblje 2021. – 2027. uglavnom na dobrom putu da ostvare ciljne vrijednosti, dok su ciljevi programa za razdoblje 2014. – 2020. bili samo djelomično ispunjeni; sa zabrinutošću primjećuje zaključak Revizorskog suda da manje od polovine pokazatelja uspješnosti za program Obzor 2020. i CEF 2014. – 2020. pokazuje da su rezultati ostvareni ili su na putu da budu ostvareni; napominje da 50 % pokazatelja navedenih u izjavama o uspješnosti programa za InvestEU nisu imali ciljnu vrijednost; uzima u obzir odgovor Komisije da zbog podložnosti financijskih instrumenata poput programa InvestEU tržišnim silama i potražnji uspješnost takvih programa ovisi o razini njihova prihvaćanja na tržištu, što ograničava mogućnost Komisije da unaprijed definira ključne etape i ciljne vrijednosti;

68. podsjeća na važnost programa financiranja istraživanja i inovacija Unije za znanstveni, društveni, gospodarski i tehnološki razvoj Unije, odgovarajuće rješavanje novonastalih prioriteta i izazova, smanjenje nejednakosti, postizanje zelene i digitalne tranzicije te smanjenje energetske ovisnosti Unije o Rusiji; naglašava da je za povećanje konkurentnosti, tehnološkog vodstva i strateške autonomije Unije te premošćivanje inovacijskog jaza u odnosu na globalne konkurente potrebno povećati sredstva za istraživanje i inovacije te da je ključno snažnije i ciljanije ulaganje u istraživanje i inovacije, u kombinaciji sa smanjenjem administrativnog opterećenja za podnositelje zahtjeva i boljom mobilizacijom privatnog kapitala, među ostalim, imajući na umu relevantne preporuke iz Draghijeva izvješća; podsjeća da se u Draghijevu izvješću naglašava da je izvrsnost u istraživanju i inovacijama ključna za konkurentnost Unije te da bi u okviru Unijina sustava za istraživanje i inovacije, uključujući program Obzor Europa, trebao postojati jedan kriterij odabira, a to je izvrsnost; u tom pogledu ponavlja svoje stajalište da bi financiranje istraživanja i inovacija trebalo i dalje biti određeno načelom izvrsnosti i temeljiti se na zaslugama;

69. napominje da je ex post evaluacijom programa Obzor 2020.

procijenjeno da bi svaki euro utrošen u okviru programa do 2040. generirao pet eura koristi za društvo; izražava duboko žaljenje zbog toga što 74 % prijedloga koje su neovisni stručnjaci ocijenili kao visokokvalitetne nije bilo moguće financirati zbog proračunskih ograničenja; napominje da bi za financiranje svih visokokvalitetnih prijedloga bilo potrebno dodatnih 159 milijardi EUR; ističe da je važno ulagati dostatna financijska sredstva u istraživanje i inovacije Unije kako bi se potaknuli održivi prosperitet i konkurentnost Unije; ističe važnost potpunog iskorištavanja pečata izvrsnosti i drugih komplementarnih instrumenata financiranja sredstvima Unije i nacionalnim sredstvima, među ostalim u okviru kohezijske politike, za potporu visokokvalitetnim, ali nefinanciranim istraživačkim i inovacijskim projektima te za jačanje regionalnih inovacijskih ekosustava diljem Unije;

70. naglašava da je važno pojednostavniti pravila i postupke za financiranje istraživanja i inovacija Unije kako bi se korisnicima olakšao pristup financiranju i provedbi programa; ističe da bi mjere pojednostavnjenja trebale biti osmišljene na način da koriste podnositeljima zahtjeva i korisnicima, uključujući one koji prvi put podnose zahtjev, MSP-ovima i sveučilištima, uz istodobno promicanje manjih i fleksibilnijih konzorcija, modularne strukture projekata i postupno sudjelovanje kako bi se olakšalo šire sudjelovanje i stvarno uključivanje diljem Unije; zabrinut je zbog činjenice da unatoč pojednostavnjenjima koja su uvedena u okviru programa Obzor Europa radi olakšavanja prijave troškova za korisnike Revizorski sud nije otkrio znatne razlike između programa Obzor 2020. i Obzor Europa u pogledu pravilnosti rashoda;

71. napominje zaključak Revizorskog suda da je Komisija provela većinu preporuka koje je donio prošlih godina; ipak je zabrinut jer u trenutku revizije Revizorskog suda alat Asistent za izračun troškova osoblja (eng. Personnel Costs Wizard), čiju primjenu Revizorski sud uvelike potiče, a posebice za određene kategorije korisnika koji češće rade pogreške, poput MSP-ova te novih poduzeća, i dalje nije bio spreman; napominje zaključak Revizorskog suda da su za pet od 34 transakcija u uzorku za 2024. u okviru programa Obzor Europa korisnici ili i dalje računali troškove osoblja putem metode koja se primjenjivala u programu Obzor 2020. ili se nisu u cijelosti pridržavali novih pravila koja se primjenjuju u programu Obzor Europa; smatra da izrada i primjena alata poput Asistenta za izračun troškova osoblja korisnicima trebaju olakšati primjenu točnih pravila za izračun troškova osoblja, što je glavni izvor pogrešaka u skladu s naslovom 1. VFO-a;

72. napominje da je 2024. Komisija nastavila s uvođenjem pojednostavnjenih mogućnosti obračuna troškova kao što su jednokratni iznosi i jedinični troškovi u programu Obzor Europa, pri čemu je za jednokratne iznose izdvojeno 27 % ukupnog proračuna za poziv u okviru programa rada za 2024.; podsjeća da je Revizorski sud razjasnio da se u slučaju jednokratnih bespovratnih sredstava

korisnicima isplaćuju unaprijed definirani jednokratni iznosi za svaki dovršeni radni paket, bez obzira na stvarno nastale troškove; nadalje napominje da do 2027. Komisija namjerava osigurati najmanje 50 % proračuna za poziv u objavljenim programima rada u obliku jednokratnih iznosa; zabrinut je jer iz razloga opisanih u okviru 5.4. njegova godišnjeg izvješća Revizorski sud nije mogao procijeniti je li u slučaju jednokratne dodjele bespovratnih sredstava koji je pregledavao bilo nužno i opravdano uključiti određeni dio opreme u prijedlog proračuna; poziva Komisiju da osigura da budući instrumenti financiranja uključuju zaštitne mjere kako bi se izbjegla prekomjerna kompenzacija za opremu koja zapravo nije kupljena iako je uključena u paušalni proračun, u skladu s opažanjima Revizorskog suda;

73. priznaje da je u privremenoj evaluaciji programa Obzor Europa utvrđeno da su jednokratni iznosi konkretan izvor pojednostavnjenja za korisnike, uz procijenjene uštede između 14 % i 30 % njihovih administrativnih troškova; prima na znanje zaključke procjene financiranja jednokratnim iznosima koju je Komisija provela za programe Obzor 2020. i Obzor Europa 2018. – 2024., uključujući zaključak da su i sami korisnici izjavili Komisiji da bi bili zadovoljni kada bi način provjere jednokratnih dodjela bespovratnih sredstava bio jasniji; shvaća da je 2024. Komisija primijenila strategiju ex post kontrole za bespovratna sredstva u okviru programa Obzor Europa, uključujući metodologiju za ex post tehničke preglede jednokratnih dodjela bespovratnih sredstava; napominje da je u posljednjem tromjesečju 2024. Komisija pokrenula prvih 30 ex post tehničkih pregleda u okviru programa Obzor Europa; istodobno potvrđuje opažanje Revizorskog suda da iako su jednokratni iznosi prikladni za jasno definirane radne pakete, poteškoće u provedbi takvih programa nastaju u situacijama kad se radni paketi odgađaju, djelomično dovršavaju ili kad se neke od aktivnosti navedenih u radnom paketu zamjenjuju;

74. napominje zaključak Revizorskog suda o znatnom povećanju financijske potpore koju Unija pruža trećim stranama u kontekstu istraživanja, imajući u vidu činjenicu da je u cijelom programskom razdoblju programa Obzor 2020. dodijeljeno 2,5 milijardi EUR takvih sredstava, dok je do kraja 2024. u okviru programa Obzor Europa dodijeljeno 5,5 milijardi EUR; zabrinut je zbog zaključka Revizorskog suda da je prag za financiranje od 60 000 EUR iz članka 207. Financijske uredbe premašen u devet od 11 transakcija koje su uzorkovane u vezi s dodjelom bespovratnih sredstava trećim stranama bez odgovarajućeg obrazloženja za odstupanje u radnom programu ili pozivu; navodi da je po mišljenju Komisije potreba za većim iznosima bespovratnih sredstava svojstvena određenim vrstama aktivnosti; uvelike je zabrinut zbog zaključka Revizorskog suda da treće strane nisu dužne dokazati učinkovitost svojih kontrola kako bi se osigurala pravilnost u rashodima Unije; slaže se s Revizorskim sudom da to ugrožava dobro financijsko upravljanje i zaštitu financijskih interesa Unije;

75. napominje da programi Unije za istraživanje i inovacije, uključujući program Obzor Europa, potiču razvoj naprednih tehnologija za primjenu u civilnom području, ali priznaje da određene tehnologije same po sebi predstavljaju rizik od dvojne namjene; smatra da je za jačanje obrane Unije potrebna jača potpora istraživanju i inovacijama u okviru programa Obzor Europa; ističe znatan potencijal novih tehnologija, posebno u područjima kao što su umjetna inteligencija, kibernetička sigurnost i kvantno računalstvo, u unapređenju sigurnosti i otpornosti Unije; smatra da bi stoga civilne programe za istraživanje i inovacije trebalo na odgovarajući način podržati i strateški uskladiti, među ostalim, gdje je to relevantno, omogućavanjem korištenja njihovih rezultata za dvojne namjene kako bi se zaštitile obrambene sposobnosti EU-a; međutim, sa zabrinutošću prima na znanje odgovor Komisije da trenutačno ne provodi praćenje, konkretno nakon završetka projekata, kojim bi se utvrđivalo primjenjuju li se rezultati projekata istraživanja i inovacija koji su primali financijska sredstva Unije u vojne ili obrambene svrhe ili za dvojnu namjenu; poziva Komisiju da osigura odgovarajuće praćenje daljnjih aktivnosti projekata istraživanja i inovacija koji su primali financijska sredstva Unije s potencijalom dvojne namjene, vojne ili obrambene primjene u skladu sa zahtjevima Unije; naglašava važnost potpune usklađenosti financiranja sredstvima Unije s vrijednostima Unije i njezinim obvezama na temelju međunarodnog prava; pritom ističe da Komisija treba provoditi kvalitetnije praćenje rezultata istraživanja koja su primala financijska sredstva Unije, uključujući njihov prelazak u komercijalnu upotrebu, kako bi se ostvarili najveći mogući društveni učinak i odgovarajući povrat ulaganja za porezne obveznike;

76. podsjeća da je Grupi EIB-a dodijeljeno 75 % (19,6 milijardi EUR) proračunskog jamstva Unije na temelju Uredbe o programu InvestEU; također podsjeća na preporuke tijela nadležnog za davanje razrješnice iz njegovih prethodnih izvješća o kontroli financijskih aktivnosti EIB-a; prima na znanje nedostatke u pogledu odgovornosti i revizije u vezi s operacijama EIB-a, kako je utvrđeno u izjavi kontaktnog odbora CC 1/2025; naglašava da je potrebno za uskladiti okvir za reviziju i prilagoditi ga proširenom mandatu EIB-a; potiče Komisiju da aktivno podrži da se Europskom revizorskom sudu odobri puni pristup aktivnostima EIB-a u svrhu obavljanja revizije; ističe potrebu za sveobuhvatnim informacijama o kvaliteti portfelja EIB-a i praksama upravljanja rizicima kako bi se omogućio smislen demokratski nadzor nad njegovim operacijama; poziva Komisiju da surađuje s EIB-om kako bi se omogućilo izvješćivanje o kvaliteti njegova potrfelja tijelu nadležnom za davanje razrješnice te osiguralo da profili procjene rizika za velika ulaganja budu predmet neovisnog pregleda i da EIB otkrije naučene lekcije iz slučajeva u kojima je veliko pozajmljivanje rezultiralo neispunjavanjem obveza; naglašava da javno povjerenje u dobro upravljanje pozajmljivanjem koje financira Unija ovisi o najvišim standardima institucionalnog integriteta; stoga potiče Komisiju da od EIB-a zahtijeva jačanje mehanizama za sprečavanje sukoba interesa;

77. ističe stratešku važnost istraživanja u području obrane za jačanje sigurnosti i dugoročne otpornosti Unije; naglašava da je za istraživanje u području obrane i sigurnosti potrebna bliska i pouzdana suradnja među državama članicama kako bi se osiguralo isplativije i učinkovitije korištenje novca poreznih obveznika Unije, izbjeglo nepotrebno dupliciranje i potaknule sinergije; ističe da istraživačke aktivnosti u tom području nužno uključuju vrlo osjetljive podatke, tehnologije i informacije koje moraju biti podložne najvišim standardima zaštite od inozemnog upletanja i zlonamjerne manipulacije; u tom kontekstu naglašava da je hitno potrebno razviti zajedničku i pouzdanu zaštitnu strukturu na razini Unije kako bi se suprotstavilo hibridnim prijetnjama i zaštitili ekosustavi ključnog znanja, infrastrukture i inovacija;

78. podsjeća na odluku Europskog parlamenta od 10. ožujka 2022. o uspostavi odbora PEGA radi ispitivanja navodnih kršenja i nepravilnosti pri primjeni prava Unije u pogledu uporabe Pegasusa i jednakovrijednog špijunskog softvera za nadzor, kao i na preporuku Europskog parlamenta od 15. lipnja 2023. Vijeću i Komisiji koja je usvojena na temelju rada odbora PEGA[6]; izražava nezadovoljstvo zbog toga što Komisija još uvijek nije predstavila izvršne mjere i daljnje zakonodavne mjere u vezi s preporukama Parlamenta o uporabi Pegasusa i jednakovrijednog špijunskog softvera; prima na znanje navode u medijskim izvješćima[7] o tome da je moguće da su se financijskim sredstvima Unije izravno služila društva koja sudjeluju u razvoju, postavljanju i izvozu špijunskog softvera od strane subjekata čije su tehnologije povezane s nezakonitim nadzorom novinara, boraca za ljudska prava i političkih subjekata u Uniji i trećim zemljama; prima na znanje odgovor Komisije da pravilnu upotrebu financijskih sredstava Unije jamče razne ugovorne odredbe o obvezi poštovanja mjerodavnog prava i vrijednosti Unije te da nepoštovanje tih obveza može dovesti do raznih ugovornih mjera, uključujući obustavu ugovora ili plaćanja i raskid ugovora; ujedno napominje pisani odgovor Komisije da smatra da je uspostavila nekoliko mjera za ublažavanje rizika da će špijunski softver završiti u krivim rukama i za povećavanje razine zaštite potencijalnih žrtava špijunskog softvera, uključujući Europski akt o slobodi medija, Direktivu o privatnosti i elektroničkim komunikacijama, Akt o kibernetičkoj otpornosti i Uredbu o robi s dvojnom namjenom, te da se i u njezinim godišnjim izvješćima o vladavini prava komentira razvoj događaja u vezi s navodnom nezakonitom uporabom špijunskog softvera;

79. napominje odgovor Komisije Odboru za proračunski nadzor da su od 2021. predmetna poduzeća iz proračuna Unije sveukupno primila 12,77 milijuna EUR; izražava žaljenje zbog toga što je Komisija s

---

6 Usvojeni tekstovi: P9_TA(2023)0244. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0244_HR.html

7 https://www.ftm.eu/articles/spyware-industry-eu-subsidies-surveillance-concers.

Odborom za proračunski nadzor podijelila samo dio informacija o ukupnom iznosu financijskih sredstava Unije koji su dodijeljeni poduzećima koja se bave razvojem špijunskog softvera ili softvera za intruzivni nadzor, s obzirom na to da je njezin odgovor sadržavao samo one informacije koje su već bile javno dostupne u sustavu financijske transparentnosti, u kojem se trenutačno objavljuju samo informacije o korisnicima i izvođačima pod izravnim upravljanjem te o partnerima u provedbi pod neizravnim upravljanjem; ne odobrava činjenicu da tijelo nadležno za davanje razrješnice nije dobilo potpun odgovor na svoj zahtjev;

80. ističe važnost ulaganja Unije u razvoj visokoučinkovitih, održivih i učinkovito povezanih transeuropskih mreža u području prometa, energetike i digitalnih usluga te napominje da je CEF, s 4,1 milijardom EUR rashoda u 2024., ključan instrument Unije za ostvarivanje tih ciljeva;

81. prima na znanje pisani odgovor Komisije da je od 2021. od financijskih sredstava CEF-a za obnovljivu energiju utrošeno 12,63 milijuna EUR na proizvodnju vodika iz obnovljivih izvora i povezanu infrastrukturu, a da je iz CEF-a za promet utrošen 187,21 milijun EUR na postaje za opskrbu; nadalje napominje da je od 2021. do 2024. Komisija dodijelila 791,13 milijuna EUR bespovratnih sredstava projektima e-goriva u okviru Inovacijskog fonda; naglašava važnost dodjele sredstava Unije za potporu rješenjima koja imaju potencijal za dugoročnu dekarbonizaciju i prilagodljivost, kao i primjene pristupa utemeljenog na dokazima za nova rješenja kako bi se osiguralo učinkovito korištenje javnih sredstava i postigao najveći mogući klimatski učinak; naglašava da je potrebno procijeniti učinkovitost i prilagodljivost svih tehnologija; poziva na oprez pri dodjeli sredstava Unije tehnologijama koje imaju neizvjesnu ili ograničenu dugoročnu ulogu u procesu dekarbonizacije; ističe da je postizanje klimatske neutralnosti do 2050. od presudne važnosti; naglašava da je potrebno osigurati pouzdanu, priuštivu i otpornu opskrbu energijom u Uniji; u tom kontekstu napominje da bi Komisija trebala promicati tehnološki neutralan pristup istraživanju i inovacijama; posebno poziva na pružanje potpore prekograničnim projektima kako bi se potaknula istinski europska rješenja u području opskrbe energijom, osiguralo troškovno učinkovito korištenje sredstava Unije, ojačalo unutarnje tržište i stvorila dodana vrijednost EU-a; poziva Komisiju da osigura da se kriteriji financiranja temelje na mjerljivim rezultatima smanjenja emisija, a ne na propisanim tehnološkim preferencijama;

82. podsjeća da se Aktom o digitalnim tržištima nastoje osigurati poštena digitalna tržišta koja pogoduju inovacijama u Europi i spriječiti dominaciju bilo kojeg pojedinog sudionika na tržištu na štetu potrošača, konkurenata ili demokratskog nadzora; ističe znatan negativan utjecaj koji bi dominacija na digitalnom tržištu mogla imati na temeljna prava i širenje manipulacije informacijama i dezinformacija te ističe potrebu za zajedničkim djelovanjem Unije u

tim područjima; napominje da je u 2024. u Glavnoj upravi za tržišno natjecanje (DG COMP) došlo do ozbiljnih problema s manjkom osoblja, kako je prijavljeno u njezinu godišnjem izvješću o radu za 2024.; napominje da je DG COMP premjestio osoblje u odjele zadužene za provedbu Akta o digitalnim tržištima, što je dovelo do manjka osoblja u drugim odjelima;

Preporuke

83. poziva Komisiju da:

i. u cijelosti uzme u obzir preporuke Revizorskog suda o zakonitosti i pravilnosti te o izvješćivanju o uspješnosti;

ii. osigura znatno više sredstava Unije za financiranje istraživanja i inovacija, na temelju načela izvrsnosti i zasluga;

iii. uvede obvezujuće zahtjeve koji bi se odnosili na partnere u provedbi, uključujući EIB, i kojima bi se od njih zahtijevalo izvješćivanje o uspješnosti na temelju podataka na razini projekata i za financijske instrumente koji se provode pod neizravnim upravljanjem, poput programa InvestEU; zahtijeva da se takvo izvješćivanje oslanja na uravnoteženu kombinaciju pokazatelja ostvarenja, rezultata i učinka;

iv. provede preispitivanje mjera pojednostavnjenja koje su uvedene za program Obzor Europa kako bi procijenila jesu li one konkretan izvor pojednostavnjenja za korisnike projekata i podnositelje zahtjeva, uključujući njihov učinak na administrativno opterećenje, stope sudjelovanja, geografsku uravnoteženost i lakoću pristupa za nove podnositelje zahtjeva, posebno iz manje uspješnih regija, te na poticanje sinergija s drugim instrumentima Unije, uključujući kohezijsku politiku i pečat izvrsnosti;

v. izradi alate, poput Asistenta za izračun troškova osoblja, koji korisnicima olakšavaju primjenu točnih pravila za izračun troškova osoblja te da potiče njihovu primjenu;

vi. evaluira pouke izvučene iz ex post tehničkih pregleda za jednokratne dodjele bespovratnih sredstava koji su pokrenuti 2024. i 2025. te da o tome izvijesti tijelo nadležno za davanje razrješnice;

vii. osigura da budući instrumenti financiranja uključuju zaštitne mjere kako bi se izbjegla prekomjerna kompenzacija za opremu koja zapravo nije kupljena iako je uključena u paušalni proračun;

viii. preispita reprezentativni uzorak jednokratnih bespovratnih sredstava te analizira pouke povučene iz njihove provedbe i metode korištene za utvrđivanje financijske potpore Unije prije

daljnjeg proširenja korištenja jednokratnih bespovratnih sredstava na buduće instrumente financiranja;

ix. provede detaljno preispitivanje financiranja sredstvima Unije za razvoj, postavljanje i izvoz špijunskog softvera ili softvera za intruzivni nadzor koji obuhvaća sve načine upravljanja od 2021. te da izradi akcijski plan za sprečavanje zlouporabe špijunskog softvera u Uniji i podijeli ga s tijelom nadležnim za davanje razrješnice;

x. zauzme tehnološki neutralan pristup istraživanju i inovacijama, među ostalim promicanjem prekograničnih projekata, kako bi se doprinijelo postizanju klimatske neutralnosti do 2050. i poticala stabilna, otporna i priuštiva opskrba energijom u Uniji te istodobno zajamčila isplativost, ubrzao napredak prema ispunjavanju klimatskih ciljeva Unije i povećala konkurentnost;

xi. ojača suradnju među državama članicama u istraživanjima u području obrane i sigurnosti u okviru europskih programa za istraživanje i razvoj koji se financiraju sredstvima Unije, uz istovremeno promicanje sinergija, osiguravanje pouzdane zaštite osjetljivih podataka i zaštite tehnologija od inozemnog upletanja i hibridnih prijetnji te, prema potrebi, omogućivanje odgovornog korištenja rezultata istraživanja za dvojne namjene kako bi se povećala otpornost, obrambene sposobnosti i strateška neovisnost Unije;

xii. osigura da se financijska sredstva Unije za istraživanje, uključujući sredstva u okviru programa Obzor Europa i ugovora s partnerima izvan Unije, dodjeljuju na način koji je u skladu s vrijednostima Unije i da se ne upotrebljavaju za pospješivanje špijunskog softvera niti tehnologija za intruzivni nadzor u skladu s odgovarajućim preporukama Parlamenta koje su usvojene 15. lipnja 2023.[8];

Kohezija, otpornost i vrijednosti

84. naglašava ulogu kohezijske politike Unije u smanjenju gospodarskih, socijalnih i teritorijalnih razlika u Uniji, kako je utvrđeno Ugovorima, te u podržavanju provedbe europskog stupa socijalnih prava; ustraje u pružanju kontinuirane potpore koheziji u VFO-u nakon 2027., na temelju načela partnerstva i višerazinskog upravljanja te uz sudjelovanje lokalnih i regionalnih vlasti i relevantnih dionika; napominje da je proračun za programe u okviru naslova 2. VFO-a „Kohezija, otpornost i vrijednosti” iznosio 61,4 milijarde EUR (32,1 % proračuna Unije), a bio je raspodijeljen kako slijedi: 47,7 % za EFRR i druge regionalne operacije, 16,4 % za Europski socijalni fond (ESF), 6,7 % za Kohezijski fond (KF), 6,6 % za Erasmus+, 2,2 % za CEF u sektoru prometa, 3,6 % za europski plan oporavka i 3,1 % za druge

8 SL C, C/2024/494, 23.1.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/494/oj

programe;

85. napominje da je Revizorski sud ispitao uzorak od 223 transakcije koji je reprezentativan za sve rashode u okviru naslova 2. VFO-a; sa zabrinutošću primjećuje da je prema procjeni Revizorskog suda ukupna razina pogreške u rashodima u tom naslovu 2024. iznosila 5,7 %, što je ponovno znatno iznad praga značajnosti; podsjeća da stopa pogreške koju je procijenio Revizorski sud uključuje pogreške koje države članice i Komisija nisu otkrile te pokazuje da su Komisijine stope pogreške procijenjene manjima od stvarnih;

86. prima na znanje kategorizaciju koju je Revizorski sud primijenio za pogreške otkrivene u rashodima za koheziju, pri čemu 49 % pogrešaka čine neprihvatljivi troškovi, 23 % čine slučajevi ozbiljne neusklađenosti s pravilima javne nabave i državnih potpora, a 18 % čine neprihvatljivi projekti; nadalje napominje da je u rashodima povezanima s EFRR-om i KF-om otkriven najveći dio pogrešaka (54 %);

87. napominje da je Glavna uprava za regionalnu i urbanu politiku (DG REGIO) u svojem godišnjem izvješću o radu konačno zaključila da financijski izvještaji EFRR-a i KF-a za 2024. i dalje sadržavaju značajnu razinu nepravilnih rashoda, unatoč rezultatima kontrola i ispravaka koji su već primijenjeni na razini država članica i jednakom zaključku Glavne uprave za zapošljavanje, socijalna pitanja i uključivanje (DG EMPL) za ESF / Inicijativu za zapošljavanje mladih i FEAD;

88. ponavlja svoju zabrinutost u vezi sa zaključkom koji je Revizorski sud naveo u pregledu 03/2024 naslovljenom „Pregled jamstvenog okvira i ključnih čimbenika koji doprinose pogreškama u rashodima u području kohezije za razdoblje 2014. – 2020.” da Komisija podcjenjuje razinu pogreške koju prijavljuje;

89. zabrinut je zbog stalnih nedostataka koje Revizorski sud primjećuje u radu nacionalnih revizijskih tijela i koji su vidljivi u nedostacima utvrđenima u jamstvenim paketima, u kojima je stopa preostale pogreške iznad praga značajnosti za jamstvene pakete koji čine više od 60 % ukupne vrijednosti jamstvenih paketa revidiranih 2024.; sa zabrinutošću naglašava da upravljačka tijela kontinuirano ne uspijevaju djelotvorno spriječiti ili otkriti nepravilnosti u rashodima koje su prijavili korisnici, što smanjuje mjeru u kojoj se Komisija može osloniti na njihov rad;

90. zabrinut je zbog opažanja Revizorskog suda da su revizijska tijela pri provedbi provjera mogla i trebala otkriti pogreške koje je otkrio Revizorski sud; primjećuje da se time smanjuje mjera u kojoj se Komisija može osloniti na rezultate njihova rada; sa zabrinutošću ističe opažanje Revizorskog suda da od 2017. udio jamstvenih paketa sa stopama preostale pogreške iznad 2 % nije padao ispod razine od 39 % rashoda u uzorcima koje je sastavio, iz čega je vidljivo da u

aktivnostima revizijskih tijela i dalje postoje nedostaci, koji se Komisijinim aktivnostima u svrhu dobivanja jamstva ne otklanjaju u dovoljnoj mjeri; međutim, pozdravlja akcijski plan koji je Komisija pokrenula s ciljem unaprjeđivanja kapaciteta tijela vlasti za otkrivanje pogrešaka u razdoblju 2021. – 2027.;

91. napominje da je Revizorski sud u svojem pregledu 04/2025 naslovljenom „Budućnost kohezijske politike EU-a: pouke iz prošlosti” spomenuo dugotrajne poteškoće u vezi sa složenošću regulatornog okvira te da unatoč pokušajima pojednostavnjivanja pravila i procedura složenost propisa Unije i supostojanje nacionalnih i regionalnih zahtjeva i dalje nameću veliko administrativno opterećenje i doprinose visokoj stopi pogrešaka; međutim, podsjeća na važnu ulogu kohezijske politike u smanjenju gospodarskih, socijalnih i teritorijalnih razlika te u promicanju konvergencije i stabilnosti diljem Unije, čime se pokazuje njezina dodana vrijednost za porezne obveznike Unije, što se može dodatno ojačati rješavanjem trajnih nedostataka; napominje da su pojednostavnjene mogućnosti obračuna troškova uvedene kako bi se smanjila količina obveza izvješćivanja, ali da se i dalje primjenjuju u ograničenoj mjeri, osobito u EFRR-u; podsjeća na trajne nedostatke u upravljačkim i kontrolnim sustavima država članica; dovodi u pitanje plan Komisije za veće oslanjanje na nacionalne sustave i ističe da se oni moraju ispraviti prije nego što se u sklopu sljedećeg VFO-a uvede bilo koji takav budući model potrošnje; naglašava da je potrebno definirati jasne i obvezujuće nadzorne i kontrolne odgovornosti Komisije i država članica prije početka provedbe; smatra da se Komisija ne bi trebala oslanjati samo na sustave kontrole država članica, nego da bi trebala definirati minimalne zahtjeve i mehanizme provjere, slične onima predviđenima u okviru podijeljenog upravljanja, kako bi se izbjeglo nepoštovanje nacionalnih pravila i pravila Unije, kako je zatražio Revizorski sud;

92. napominje zaključak, koji je Revizorski sud iznio u svojem tematskom izvješću 22/2025 naslovljenom „Financijski ispravci u kohezijskoj politici”, da Komisija ne primjenjuje financijske ispravke na način primjeren za zaštitu proračuna Unije od nepravilnih rashoda u kohezijskoj politici i da je Komisija nakon više od deset godina u rujnu 2025. napokon usvojila prvi financijski ispravak za razdoblje 2014. – 2020. unatoč činjenici da je iz godine u godinu velik broj pogrešaka negativno utjecao na potrošnju u području kohezije; ističe da je pravni okvir kojim se uređuje mehanizam ispravaka složen, da su smjernice i kriteriji za procjenu ozbiljnih nedostataka nedovoljno jasni, da se ne primjenjuju dosljedno te da za proceduru nije jasno propisan vremenski okvir;

93. sa zabrinutošću primjećuje da je Revizorski sud otkrio nedostatke u planiranju i pripremi revizijskih aktivnosti koje provode tijela vlasti, primjerice nedostatke u pristupima prikupljanju uzoraka i nepotpune kontrolne popise;

94. podsjeća da je nakon zahtjeva za pristup dokumentima koji je bio povezan s davanjem razrješnice i odnosio se na ugovore s 30 gospodarskih subjekata Komisija morala provesti široko utvrđivanje identiteta u koje je uložila velika sredstva zbog ograničenja njezinih internih podatkovnih sustava, što je dovelo do utvrđivanja identiteta stotina subjekata sa sličnim ili povezanim nazivima; prima na znanje trud koji su službe Komisije uložile u brzo i transparentno odgovaranje; nadalje podsjeća da će od sljedećeg VFO-a Komisija morati primjenjivati podatke pohranjene u alatu Arachne za rudarenje podataka i utvrđivanje razine rizika na centraliziranom mrežnom mjestu za transparentnost, dok će se na države članice od 2027. nadalje primjenjivati obveza osiguravanja automatiziranog pristupa relevantnim podacima, za koju je Komisija već započela pripremne aktivnosti; potiče Komisiju da s početkom novog višegodišnjeg financijskog okvira uvede interoperabilan sustav kako bi se omogućilo praćenje sredstava na europskoj razini;

95. napominje da je Revizorski sud u svojem tematskom izvješću 24/2025 naslovljenom „Financijski instrumenti u kohezijskoj politici: Obnovljiva upotreba sredstava ostvarena je djelomično” otkrio da, iako je mogućnost primjene vraćenih sredstava za pružanje potpore dodatnim krajnjim primateljima jedna od prednosti financijskih instrumenata u okviru kohezijske politike u odnosu na bespovratna sredstva, koja vodi do učinkovitije upotrebe financiranja javnim sredstvima, u razdobljima prihvatljivosti ostvaruje se samo ograničena ponovna upotreba vraćenih sredstava, u određenoj mjeri zbog prihvatljivih razloga, poput dugoročne prirode ulaganja; napominje da se nakon razdoblja prihvatljivosti vraćena sredstva uglavnom ponovno upotrebljavaju u kohezijske svrhe, ali s ograničenjima; izražava žaljenje zbog nedovoljne jasnoće i dvosmislenosti pravnog okvira za obveze u pogledu ponovne upotrebe te zbog nedostatka nadzora Komisije, koji vodi do razlika u praksama među upravljačkim tijelima država članica;

96. zabrinut je zbog opažanja Revizorskog suda da je izvršenje fondova kohezijske politike (EFRR, KF, ESF+), koji čine više od 90 % fondova pod podijeljenim upravljanjem na temelju Uredbe o zajedničkim odredbama za razdoblje 2021. – 2027., ostalo na niskoj razini; napominje da kada Revizorski sud usporedi njihovu stopu izvršenja (pretfinanciranje i međuplaćanja) s prethodnim programskim razdobljem, ukupna stopa iskorištenosti sredstava za ta tri fonda iznosila je samo 5 % na kraju 2024., u usporedbi s 14 % u istom trenutku provedbe prethodnog VFO-a (kraj 2017.); naglašava da je aktualno programsko razdoblje proteklo u iznimno izazovnom kontekstu obilježenom uzastopnim krizama, inflacijskim pritiscima, poremećajima u lancu opskrbe i promjenjivim geopolitičkim i gospodarskim uvjetima; istodobno uviđa da su programi za razdoblje 2021. – 2027. doneseni sedam mjeseci kasnije od onih za programsko razdoblje 2014. – 2020. te da su stope pretfinanciranja u okviru programa za razdoblje 2014. – 2020. bile više i odobrene u drugom trenutku od onih u okviru aktualnog VFO-a; u tom smislu napominje

da je stopa iskorištenosti u usporedivoj fazi provedbe, krajem lipnja 2017., za EFRR, KF i ESF+ iznosila 3,49 %, što je usporedivo sa stopom na kraju 2024.; sa zabrinutošću primjećuje da će se dodatno povećati pritisak da se financijska sredstva Unije iskoriste jer su završetak razdoblja prihvatljivosti za povezane rashode[9] i rok za plaćanje preostalog iznosa za VFO za razdoblje 2021. – 2027. utvrđeni godinu dana ranije u odnosu na prethodno programsko razdoblje;

97. izražava zabrinutost zbog toga što se 2024. iznos opoziva sredstava koje je Komisija predvidjela za razdoblje 2025. – 2027. povećao na 8,8 milijardi EUR u usporedbi s predviđanjem iz 2023. o 8,1 milijun EUR za isto razdoblje i što su glavni pokretači tog povećanja procijenjenih opoziva sredstava bili kohezijski programi u okviru aktualnog VFO-a i EPFRR; napominje da se opoziv sredstava iz EPFRR-a očekuje pri zaključenju programa iz prethodnog VFO-a 2026., dok u slučaju kohezijskih programa za VFO za razdoblje 2021. – 2027. postoji znatan rizik od opoziva sredstava počevši od 2027.;

98. podsjeća da je 2024. na snagu stupilo nekoliko izmjena kohezijske politike i pravnog okvira, konkretno STEP i RESTORE; ističe važnost tih instrumenata za jačanje konkurentnosti Unije i rješavanje posljedica prirodnih katastrofa; međutim ponavlja da stalne izmjene okvira kohezijske politike dovode do pravne nesigurnosti i nestabilnosti te da bi mogle ugroziti dugoročne strukturne ciljeve kohezijske politike u pogledu smanjenja razlika diljem Unije; naglašava da je za kohezijsku politiku potreban stabilan regulatorni okvir kako bi se osigurala predvidljivost za korisnike;

99. ponovno izražava duboku zabrinutost zbog nerazmjernog utjecaja koji ruska ratna agresija na Ukrajinu i dalje ima na istočne regije Unije koje graniče s Rusijom i/ili Bjelarusom; skreće pozornost na troškove koje te regije snose zbog zajedničke granice s neprijateljskim susjednim zemljama, posebno na potrebu država članica da usmjere javna sredstva u sigurnost, obranu i pripravnost, dok se istodobno suočavaju s dramatično smanjenim resursima zbog poremećaja u gospodarskim aktivnostima, prekograničnoj trgovini i drugim razmjenama; nadalje je zabrinut zbog gubitka financijske potpore Unije koji su doživjele neke pogranične regije kao rezultat izmjena kohezijskih fondova u aktualnom programskom razdoblju, posebno sredstava iz EFRR-a izvorno namijenjenih prekograničnoj suradnji s Rusijom i Bjelarusom te sredstava preraspodijeljenih u kontekstu preispitivanja kohezijske politike sredinom programskog razdoblja provedenog 2025.;

100. naglašava da je za teritorijalnu koheziju potrebno jačanje lokalne gospodarske otpornosti, primjerice kroz održivi turizam, zaštitu kulturnih dobara, zapošljavanje mladih i razvoj strukovnih vještina,

---

9 Članak 63. stavak 2. Uredbe (EU) 2021/1060.

među ostalim u području zelene obnove, energetske učinkovitosti i usluga civilne zaštite; naglašava važnost kohezijske politike Unije za gospodarsku i teritorijalnu konvergenciju i razvoj u regijama Unije te za poticanje provedbe europskog stupa socijalnih prava; ističe potrebu za očuvanjem pristupa osnovnim uslugama u ruralnim i udaljenim područjima te poziva Komisiju da ocijeni doprinosi li potrošnja Unije stvarnom smanjenju pritiska depopulacije;

101. ističe sve veću izloženost određenih regija, uključujući mediteranske obalne i kopnene teritorije, rizicima povezanima s klimom kao što su oluje, poplave, erozija obale i posljedice suše; naglašava da su preventivne mjere i mjere prilagodbe isplativije od obnavljanja nakon katastrofe; naglašava potrebu za pojačanjem investiranja na početku razdoblja u sprečavanje rizika, sigurnost hidrauličkog sustava, stabilnost padina, prirodna rješenja i infrastrukturu otpornu na klimatske promjene, uključujući održive luke, intermodalnu logistiku, željezničku povezanost i otporne vodne sustave, smanjenje istjecanja, otporno navodnjavanje i pametno upravljanje vodama, kako bi se osigurali brzi i mjerljivi ishodi u pogledu otpornosti, povećala teritorijalna otpornost i zaštitila učinkovitost potrošnje Unije;

102. naglašava preporuku, koju je Služba Europske komisije za unutarnju reviziju iznijela u reviziji iz 2024. o postupcima izgradnje jamstva za sredstva koja se izvršavaju pod podijeljenim upravljanjem, da su u aktualnoj fazi programskog razdoblja određeni elementi jedinstvene revizijske strategije Glavne uprave za regionalnu i urbanu politiku (DG REGIO), Glavne uprave za zapošljavanje, socijalna pitanja i uključivanje (DG EMPL) i Glavne uprave za pomorstvo i ribarstvo (DG MARE) nedovoljno jasni ili razvijeni te da se stoga moraju ažurirati; ujedno prima na znanje preporuku Službe za unutarnju reviziju da DG REGIO, koji također provodi Fond solidarnosti Europske unije s podijeljenim i neizravnim upravljanjem, mora poboljšati svoj ustroj i osigurati učinkovito upravljanje;

103. napominje da je Komisija, nakon uspostave okvira za smanjenja i povrate u slučajevima prijevare[10], korupcije i sukoba interesa koji imaju negativan utjecaj na financijske interese Unije i koji države članice nisu ispravile, 8. svibnja 2025. izvršila prvo takvo smanjenje kada je na temelju preporuka OLAF-a usvojila prvu provedbenu odluku o smanjenju razine pomoći za Slovačku za 1,225 milijuna EUR zbog neispravljene nepravilnosti; međutim, napominje zaključak koji je Revizorski sud iznio u tematskom izvješću 26/2025 da Komisija ne posjeduje mehanizam kojim bi kontrolirala vraćaju li se u proračun Unije sva sredstva za koja su nacionalni sudovi u okviru kaznenih postupaka naložili nadoknadu;

104. izražava duboku zabrinutost zbog zaključaka Izvješća o vladavini prava za 2025. u pogledu stanja vladavine prava u Mađarskoj, posebno zbog trajnih i sustavnih izazova u pravosuđu i medijskim

---

10 C/2024/4618, Prilog IV.

sektorima; s ozbiljnom zabrinutošću primjećuje da nije došlo do poboljšanja u transparentnosti pri raspodjeli predmeta u nižim sudovima te da su određeni suci u pravosuđu i dalje izloženi neprimjerenim pritiscima, a posebno u vezi s unutarnjim raspravama o presudnim pitanjima u pogledu neovisnosti pravosuđa; sa zabrinutošću na isti način primjećuje da provedba Nacionalne strategije za borbu protiv korupcije za razdoblje 2024. – 2025. kasni, da se broj osuđujućih presuda za kaznena djela korupcije smanjuje, da nema napretka u smjeru konkretnih rezultata u okviru korupcije na visokoj razini te da Mađarsko tijelo za integritet neprestano prijavljuje prepreke koje mu onemogućuju učinkovitu provedbu nadzornih zadaća;

105. ponovno izražava ozbiljnu zabrinutost zbog odluke Komisije od 13. prosinca 2023. kojom je zaključeno da je mađarska vlada ispunila zahtjeve Povelje u pogledu neovisnosti pravosuđa i kojom se ukida suspenzija isplate sredstava za povezane programe, što je rezultiralo time da Mađarska ispunjava uvjete za dobivanje otprilike 10,2 milijarde EUR iz različitih fondova na koje se primjenjuje Uredba o zajedničkim odredbama; podsjeća da je 25. ožujka 2024. Europski parlament podnio tužbu Sudu Europske unije radi preispitivanja zakonitosti odluke Komisije i uvođenja pravne sigurnosti u provedbu mehanizma vladavine prava; napominje da je, iako presuda Suda Europske unije još uvijek nije donesena, nezavisni odvjetnik 12. veljače 2026. predložio Sudu Europske unije da poništi odluku Komisije kojom se ukida suspenzija isplate sredstava Mađarskoj;

106. napominje da je mađarskoj vladi u siječnju 2026. i dalje blokirano samo 7,6 milijardi EUR od 19,8 milijardi EUR sredstava dodijeljenih na temelju Uredbe o zajedničkim odredbama koja su početno blokirana zbog problema u vezi s temeljnim pravima; nadalje napominje da je na kraju 2024. i 2025. opozvana 1 milijarda EUR odnosno 1,1 milijarda EUR, od 6,4 milijarde EUR koje su na temelju Uredbe o uvjetovanosti u pogledu vladavine prava početno blokirane zbog problema u vezi s vladavinom prava i korupcijom; izražava ozbiljnu zabrinutost zbog smanjenja količina financijskih sredstava Unije koja su zamrznuta zbog problema u vezi s vladavinom prava i korupcijom te zbog posljedičnog neprestanog smanjenja pritiska koji Komisija vrši na mađarsku vladu da provede reforme, iako se stanje vladavine prava i dalje pogoršava, a korupcija sve više širi kroz ukorijenjene oligarhijske mreže u Mađarskoj;

107. prima na znanje zahtjev mađarske vlade od 28. i 29. ožujka 2025. za prijenos 545 milijuna EUR iz dva kohezijska programa na nove prioritete u okviru Platforme za strateške tehnologije za Europu (STEP), od čega je 395 milijuna EUR iz sredstava zamrznutih zbog neispunjavanja horizontalnog uvjeta iz Povelje o temeljnim pravima koji omogućuje provedbu; duboko žali zbog činjenice da je Komisija 25. rujna 2025. odobrila izmjene koje su, unatoč ponovnom blokiranju povrata za nove prioritete u okviru platforme STEP zbog

neispunjavanja zahtjeva iz Povelje, ipak omogućile mađarskoj vladi pristup iznosu od 317,3 milijuna EUR pretfinanciranja; ponovno potvrđuje da bi preraspodjela zamrznutih odobrenih sredstava u druge programe ili ciljeve pokazala vladama koje ne poštuju vrijednosti Unije i svoje obveze zaštite financijskih interesa Unije da gubitke mogu nadoknaditi na drugi način; ponavlja svoje stajalište da financijska sredstva suspendirana u skladu s Uredbom o uvjetovanosti ili zbog neispunjenja horizontalnih uvjeta koji omogućuju provedbu ne bi trebala biti prihvatljiva za izmjene programa ili prijenose; stoga poziva Komisiju da iskoristi svoje pravo inicijative i predloži mjere za uklanjanje svih postojećih nedostataka u zakonodavnom okviru Unije koji bi vladama mogli omogućiti prijenos sredstava obustavljenih zbog kršenja njihovih obveza u području vladavine prava ili na temelju Povelje o temeljnim pravima te da osigura da se u svim budućim instrumentima onemogući zaobilaženje;

108. napominje da je grupa MOL Plc., mađarski petrokemijski konglomerat uvršten na burzu, pod stvarnom kontrolom triju takozvanih zaklada od javnog interesa koje su povezane s mađarskom vladom, pri čemu svaka zaklada posjeduje 10 % dionica; podsjeća na Provedbenu odluku Vijeća (EU) 2022/2506 od 15. prosinca 2022. kojom se Komisiji zabranjuje da pri izvršenju proračuna Unije preuzima nove pravne obveze, pod izravnim ili neizravnim upravljanjem, s mađarskim zakladama od javnog interesa i subjektima koje te zaklade održavaju; sa zabrinutošću primjećuje da je nakon usvajanja te Odluke vjerojatno sklopljen barem jedan ugovor o financiranju između Komisije i grupe MOL; prima na znanje odgovor Komisije da ispituje situaciju te očekuje da će Komisija bez odgode tijelu nadležnom za davanje razrješnice jasno obrazložiti kako je takva obveza mogla biti preuzeta;

109. napominje da će mađarska vlada dobiti treću najveću količinu sredstava iz instrumenta SAFE, odnosno 16,2 milijarde EUR, za velika ulaganja u obrambenu industriju; podsjeća da je Komisija ovlaštena uskratiti odobrenje za planove ulaganja u nacionalne obrambene sektore u okviru instrumenta SAFE ako postoje problemi u vezi sa zaštitom financijskih interesa Unije; napominje da je mađarska vlada nedavno prodala većinski udio od 75 % + 1 glas u svojem državnom holdingu za obrambenu industriju poduzeću 4iG, za koje se općenito smatra da je povezano s vladom; strogo upozorava da se u skladu s navedenim stalnim pogoršavanjem stanja vladavine prava, trajnim rizicima od korupcije i sustavnim nedostacima u nadzoru ne može smatrati da postoji primjerena zaštita financijskih interesa Unije ako bi se financijska sredstva iz programa SAFE isplatila mađarskoj vladi bez, u najmanju ruku, strogih uvjeta koji se moraju ispuniti prije bilo kakve isplate sredstava;

110. s ozbiljnom zabrinutošću napominje da je od objave Izvješća o vladavini prava za 2024. Slovačka donijela nekoliko izmjena Kaznenog zakona, usvojenih u drugoj polovini 2024., uključujući

zatvaranje specijaliziranih tijela za borbu protiv korupcije, Nacionalne agencije za suzbijanje kriminala i Ureda posebnog tužitelja, što je dovelo do kašnjenja, prijenosa istraga drugim tijelima i znatnog smanjenja u broju predmeta u vezi s korupcijom; sa zabrinutošću primjećuje plan slovačke vlade o tome da zamijeni aktualni ured za zviždače s ustanovom čijeg bi predsjednika izravno imenovao predsjednik parlamenta, a to podrazumijeva rizike od politiziranja dužnosti, usklađivanja aktivnosti ustanove s vladinim prioritetima, smanjivanja zaštite koja se pruža zviždačima i potkopavanja kontrola nad načinom na koji vlada raspolaže sredstvima Unije; ističe da takav razvoj situacije sve više ugrožava dobro financijsko upravljanje proračunom Unije; naglašava da Uredba o uvjetovanosti u pogledu vladavine prava ne predviđa samo krajnje mjere, nego i rano djelovanje u obliku djelomičnih suspenzija u slučajevima otkrivenih kršenja vladavine prava koja ozbiljno ugrožavaju dobro financijsko upravljanje proračunom Unije; u potpunosti podržava odluku Komisije i poziva Komisiju da započne prvi korak mehanizma uvjetovanosti i pokrene postupak zbog povrede obveza u tom pogledu;

111. u tom kontekstu napominje da je voditelj misije Odbora za proračunski nadzor primao prijetnje zbog neutemeljenih tvrdnji koje su predsjednik vlade Slovačke i članovi nacionalnog vijeća iznijeli u javnosti nakon službenog putovanja u Bratislavu od 26. do 28. svibnja 2025. te da mu je zbog tih prijetnji bilo potrebno pružiti policijsku zaštitu; smatra da takvi incidenti dodatno prikazuju sve lošije stanje vladavine prava i rizike koje to pogoršanje predstavlja za financijske interese Unije;

112. izražava žaljenje zbog toga što se prema analizi civilnog društva velika većina preporuka iz Izvješća o vladavini prava ponavlja i u prethodnim izvješćima; smatra da se zbog toga javlja zabrinutost u pogledu toga shvaćaju li države članice preporuke dovoljno ozbiljno te primjenjuje li Komisija dovoljan pritisak za njihovu učinkovitu provedbu; ističe da velik broj nedostataka navedenih u Izvješću o vladavini prava ima izravan utjecaj na dobro financijsko upravljanje proračunom Unije te stoga smatra da je iz perspektive proračunskog nadzora prijeko potrebno da se ostvare konkretni i mjerljivi rezultati; stoga poziva Komisiju da preporuke za pojedine zemlje iz svojih godišnjih izvješća o vladavini prava prevede u konkretne ključne etape na temelju kojih će države članice sustavno djelovati te da aktivira Uredbu o uvjetovanosti u slučajevima kad sustavna kršenja vladavine prava, utvrđena na temelju stupova tog izvješća, imaju dovoljno izravnu vezu sa zaštitom proračuna Unije;

113. napominje odgovor Komisije da u svrhu dosljednosti među svim programima, instrumentima i državama članicama Glavno tajništvo istodobno primjenjuje tri različita instrumenta iz Uredbe o uvjetovanosti, Izvješće o vladavini prava, Mehanizam za oporavak i otpornost te horizontalne uvjete iz Uredbe o zajedničkim odredbama koji omogućuju provedbu te da u okviru svakog instrumenta postoji

vodeća služba kojoj je povjerena provedba, a u tom radu sudjeluju i relevantne povezane službe; nadalje napominje da Glavna uprava za pravosuđe i zaštitu potrošača (DG JUST) i Glavno tajništvo zajedno predvode rad na Izvješću o vladavini prava, DG EMPL predvodi rad na horizontalnim uvjetima iz Povelje koji omogućuju provedbu, Radna skupina za reforme i ulaganja (SG REFORM) i Glavna uprava za ekonomske i financijske poslove (DG ECOFIN) predvode rad na Mehanizmu za oporavak i otpornost, a Glavna uprava za proračun (DG BUDG) predvodi rad na Uredbi o uvjetovanosti; poziva Komisiju da dodatno pojasni ulogu svih donositelja odluka u tim postupcima; naglašava da bi, iako je okvir u teoriji kvalitetan, praktična primjena postupaka mogla biti dodatno poboljšana; žali što je Komisija u prošlosti pružala samo minimalnu količinu informacija, bez ključnih pojedinosti, te što nije dostavila cjelokupnu dokumentaciju, čak ni nakon što je Parlament to od nje zatražio; naglašava da je pravodobna, sveobuhvatna i proaktivna razmjena informacija bitna za učinkovito izvršavanje njegove proračunske i nadzorne odgovornosti te kako bi građani zadržali povjerenje u institucije Unije i vjerodostojnost EU-a u cjelini;

114. izražava žaljenje zbog toga što je Komisiji trebalo više od dvije godine da pokrene postupak zbog povrede protiv Malte zbog neprimjenjivanja prava Unije u području internetskih igara na sreću; s ozbiljnom zabrinutošću primjećuje da otprilike 100 000 građana Unije nije moglo dobiti naknadu, iako su na nju imali pravo, jer je zakonodavstvo Malte onemogućilo provedbu valjanih presuda iz drugih država članica; nadalje napominje da je nekoliko društva za igre na sreću registriranih u Malti počelo prenositi sredstva drugim subjektima, čime se ugrožava učinkovita provedba tisuća sudskih presuda čak i u slučaju da se sporni propisi povuku; u tom pogledu duboko žali zbog kašnjenja Komisije u pokretanju postupka zbog povrede;

115. podsjeća na zaključke tematskog izvješća Europskog revizorskog suda o digitalizaciji zdravstvene skrbi, u kojem se zaključuje da je potpora Unije državama članicama općenito gledajući djelotvorna u poticanju digitalne transformacije zdravstvenih sustava; napominje, međutim, da se države članice suočavaju s poteškoćama u korištenju sredstava Unije dodijeljenih u tu svrhu i žali zbog toga što Komisija, iako prati napredak koji su države članice ostvarile u digitalizaciji zdravstvene skrbi, još nema sveobuhvatni pregled nad načinom na koji se sredstva Unije upotrebljavaju za potporu tim aktivnostima; poziva Komisiju da u potpunosti provede preporuke Europskog revizorskog suda, osobito poboljšanjem smjernica za države članice, jačanjem praćenja sredstava Unije koja se upotrebljavaju za digitalno zdravstvo i nadzora nad njima koje se temelji na uspješnosti te osiguravanjem da se ulaganjima u digitalno zdravstvo poštuju najviši standardi u pogledu zaštite podataka, kibernetičke sigurnosti i interoperabilnosti;

116. potvrđuje da je program „EU za zdravlje” doprinio programu

InvestEU spajanjem s jamstvom Unije, čime su mobilizirana dodatna ulaganja; posebno prima na znanje doprinos od 110 milijuna EUR dodatnih sredstava iz programa InvestEU kojima se podupiru ulaganja Europske investicijske banke u inovativne projekte u području bioloških znanosti povezane s medicinskim protumjerama; naglašava važnost osiguravanja transparentnosti, učinkovite koordinacije s instrumentima za financiranje na nacionalnoj razini i na razini Unije te širokog pristupa za države članice kako bi se tim ulaganjima postigla snažna europska dodana vrijednost i ojačala otpornost zdravstvenih sustava Unije; podsjeća na važnost ulaganja u medicinske inovacije i tehnologije na europskoj razini, kao i na važnost jačanja suradnje između istraživačkih ustanova, privatnih medicinskih poduzeća i javnih tijela kako bi bolje služili javnom interesu;

117. žali zbog odluke Komisije da obustavi bespovratna sredstva za poslovanje kojima se podupire zdravstveni sektor, koja su 2024. činila nešto više od 1 % proračuna programa „EU za zdravlje”; primjećuje da su te promjene utjecale na kontinuitet doprinosa europskim ciljevima u području javnog zdravlja; naglašava važnost predvidljivih i stabilnih mehanizama potpore dionicima i organizacijama civilnog društva koji djeluju u području zdravlja; predlaže da se buduće financiranje i dalje temelji na jasnim kriterijima europske dodane vrijednosti, transparentnosti, političke neutralnosti i mjerljivog učinka, kako bi se osiguralo da se sredstva usmjeravaju tamo gdje donose najveću korist pacijentima i zdravstvenim sustavima; ističe ulogu dionika i aktera civilnog društva u doprinosu ciljevima i provedbi zdravstvene politike Unije;

118. napominje da je Komisija 2024. dodijelila 8 milijuna EUR, a 2025. 20,9 milijuna EUR za pozive na dostavu prijedloga konzorcija medijskih organizacija za izradu sadržaja o pitanjima Unije te da tri medijska konzorcija primaju financijska sredstva Unije; podsjeća da su slobodni, neovisni i pluralistički mediji temelj demokratske odgovornosti; smatra da potpora Unije medijima može doprinijeti jačanju medijskog pluralizma i informirane javne rasprave diljem Unije, pod uvjetom da su uspostavljene stroge zaštitne mjere kako bi se osigurala potpuna uredničkа neovisnost i transparentnost; naglašava važnost transparentnosti u pogledu svih oblika financijske potpore, uključujući bespovratna sredstva, ugovore i neizravno financiranje medijskih organizacija, te da bi takve informacije trebale biti lako dostupne i jasno predstavljene;

119. žali zbog toga što Komisija nije provela privremene evaluacije vodećih programa Erasmus+, Europske snage solidarnosti i Kreativna Europa prije zakonski utvrđenog roka; naglašava da bi evaluacije trebale poslužiti kao temelj za donošenje odluka za aktualno, kao i za buduće programsko razdoblje;

Preporuke

120. poziva Komisiju da postupi u skladu s preporukama koje je Revizorski sud iznio u godišnjem izvješću kako bi se osiguralo da:

   i. revizorska tijela jačaju svoje kapacitete za kontrolu i otkrivanje tako što potvrđuju da pravilno planiraju prikupljanje uzoraka, da je usklađenost s kriterijima prihvatljivosti dokazana i da u svrhu revizijskog traga vode odgovarajuću dokumentaciju;

   ii. u slučajevima u kojima se u operativnim programima utvrde sustavni nedostaci i primijeni paušalna stopa, tijela država članica ne iskorištavaju mehanizam paušalnog ispravka kako bi izbjegle odgovornost provjere prihvatljivosti rashoda prije nego što ih prijave Komisiji te da prema potrebi izvršavaju povrat sredstava na pojedinačnoj osnovi;

121. nadalje, poziva Komisiju da:

   i. nastavi tražiti rješenje za sustavni problem neotkrivenih pogrešaka u potrošnji sredstava u okviru kohezijske politike na razini država članica učinkovitom provedbom akcijskog plana, koji je usmjeren na rast kapaciteta za otkrivanje na razini država članica i Komisije;

   ii. dodatno ojača smjernice, koordinaciju i praćenje kako bi se osigurala veća pravna sigurnost i učinkovitija ponovna uporaba vraćenih sredstava u državama članicama;

   iii. blisko surađuje s državama članicama, posebno onima koje imaju ograničene strukture ili kapacitete, kako bi im pružila tehničku pomoć, administrativno pojednostavnjenje i dovoljnu fleksibilnost u provedbi radi osiguravanja potpune i učinkovite iskorištenosti kohezijskih fondova;

   iv. izradi metodologiju za mjerenje ukupnog financijskog utjecaja istraga koje provode EPPO i OLAF, uključujući iznose koji su vraćeni na temelju presuda nacionalnih sudova u okviru kaznenih postupaka, te da od država članica redovito pribavlja informacije o povratu sredstava i udjelu vraćenom u proračun Unije u skladu s preporukama Revizorskog suda;

   v. poveže preporuke iz Izvješća o vladavini prava s konkretnim mjerama koje je provela predmetna država članica kako bi njihov utjecaj bio veći i kako bi doprinijele zaštiti financijskih interesa Unije te u tom smislu upućuje na preporuke iznesene u rezoluciji Parlamenta od 18. lipnja 2025. o Izvješću o vladavini prava za 2024. koje je sastavila Komisija;

   vi. pojača praćenje horizontalnih i tematskih uvjeta koji omogućuju provedbu u svim državama članicama kako bi se utvrdile moguće prijetnje za zaštitu proračuna Unije i osigurala veća transparentnost i sudjelovanje dionika u primjeni tog alata;

vii. što više uskladi izvješće o vladavini prava s Uredbom o uvjetovanosti i što detaljnije izvješćuje o povredama načela vladavine prava koje se mogu upotrijebiti kao povod za pokretanje primjene odredbi iz Uredbe o uvjetovanosti;

viii. iskoristi svoje pravo inicijative i predloži mjere za uklanjanje svih postojećih nedostataka u zakonodavnom okviru Unije koji bi vladama mogli omogućiti prijenos sredstava obustavljenih u skladu s Uredbom o uvjetovanosti u pogledu vladavine prava ili zbog neispunjavanja horizontalnih uvjeta koji omogućuju provedbu, te da osigura da svi budući instrumenti financiranja sadržavaju odgovarajuće zaštitne mjere protiv zaobilaženja;

ix. hitno preispita pogoršanje stanja vladavine prava i rizike za proračun Unije u Mađarskoj i da poduzme sve potrebne mjere za rješavanje tih problema u skladu s Uredbom o uvjetovanosti i drugim dostupnim alatima, uključujući potpunu obustavu sredstava Unije;

x. provede *ex post* evaluaciju financijskog učinka izmjena kohezijske politike na istočne pogranične regije, posebno sredstava iz Europskog fonda za regionalni razvoj izvorno namijenjenih prekograničnoj suradnji s Rusijom i Bjelarusom te sredstava preraspoređenih u kontekstu preispitivanja kohezijske politike sredinom programskog razdoblja provedenog 2025., koja obuhvaća mjeru u kojoj su sredstva Unije prvotno namijenjena regijama koje graniče s Rusijom i/ili Bjelarusom u konačnici ostala u njima ili su pak usmjerena drugdje, da podijeli svoju evaluaciju s tijelom nadležnim za davanje razrješnice i hitno predloži ciljanu financijsku potporu tim regijama kako bi se suprotstavilo nerazmjernom utjecaju agresivnog rata Rusije, uključujući saniranje gubitaka pretrpljenih kao rezultat izmjena u aktualnom programskom razdoblju;

xi. ponovno razmotri pristup jedinstvene revizije dok se ne uklone nedostaci utvrđeni u upravljačkim i revizijskim tijelima u državama članicama;

xii. osigura bespovratna sredstva za poslovanje u okviru programa „EU za zdravlje”;

Prirodni resursi i okoliš

122. napominje da je proračun za programe u okviru naslova 3 VFO-a „Prirodni resursi i okoliš” iznosio 64,4 milijarde EUR (33,7 % proračuna Unije) i da je bio raspodijeljen kako slijedi: 59,2 % rashoda odnosno 38,1 milijarda EUR isplaćena je Europskom fondu za jamstva u poljoprivredi (izravna plaćanja), Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj (15,5 milijardi EUR odnosno 24,0 %), Fondu za pravednu tranziciju (6,2 milijarde EUR odnosno 9,5 %), Europskom fondu za jamstva u poljoprivredi (rashodi

povezani s tržištem, 2,7 milijardi EUR odnosno 4,1 %), Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo (1,3 milijarde EUR odnosno 2,0 %), Programu za okoliš i djelovanje u području klime (600 milijuna EUR odnosno 0,9 %) i u ostale svrhe (200 milijuna EUR odnosno 0,3 %);

123. naglašava da je 2024. najveći udio potrošnje Unije (87,3 %) u okviru naslova „Prirodni resursi i okoliš” činila zajednička poljoprivredna politika (ZPP); podsjeća da je 2024. bila druga godine primjene ZPP-a za razdoblje 2023. – 2027., kojim se, u dogovoru s državama članicama u strateškim planovima, kao osnova za plaćanja uveo novi model ostvarivanja ciljeva s elementima utemeljenima na uspješnosti;

124. napominje da su na kraju 2024. plaćanja iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj za razdoblje 2023. – 2027. iznosila 6,3 milijarde EUR (700 milijuna EUR 2023.), što predstavlja stopu apsorpcije od 9,5 % (u usporedbi s 1 % 2023.); naglašava da zakašnjela plaćanja ugrožavaju stabilnost prihoda poljoprivrednika; prima na znanje stopu apsorpcije od 32 % koja je ostvarena u okviru Fonda za pravednu tranziciju; sa zabrinutošću primjećuje nisku stopu iskorištenosti u okviru Europskog fonda za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu, iz kojeg je do kraja 2024. iskorišteno samo 3 % sredstava;

125. napominje da je Revizorski sud ispitao uzorak od 228 transakcija koji je obuhvaćao cijeli raspon rashoda u okviru tog naslova VFO-a u 19 država članica i Ujedinjenoj Kraljevini; sa zabrinutošću primjećuje da Revizorski sud procjenjuje da razina pogreške u tom naslovu iznosi 2,6 % (2,2 % 2023.) nadalje napominje da je Revizorski sud utvrdio osam mjerljivih pogrešaka (odnosno pogrešaka s izravnim financijskim utjecajem na proračun Unije) u području ruralnog razvoja, osam u transakcijama u okviru ekoshema, novoj vrsti intervencije koja je uvedena u ZPP-u za razdoblje 2023. – 2027. kako bi se podržale poljoprivredne prakse koje doprinose klimatskim i okolišnim ciljevima i dobrobiti životinja, tri u izravnim plaćanjima, isključujući ekosheme, dvije u transakcijama u okviru tržišnih mjera i jednu u transakciji u okviru podijeljenog upravljanja u okviru Europskog fonda za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu; primjećuje da je Revizorski sud otkrio i 19 drugih problema u vezi s usklađenošću koji nisu imali nikakav financijski utjecaj na proračun Unije;

126. prima na znanje kategorizaciju koju je Revizorski sud primijenio za pogreške, pri čemu 44 % pogrešaka čine administrativne pogreške, 28 % čine problemi u vezi s neprihvatljivošću, 16 % čini nepoštovanje obveza u području poljoprivrede, okoliša i klime ili ekoshema, a 12 % čini pružanje netočnih informacija o površinama ili životinjama;

127. izražava zabrinutost zbog toga što u slučaju 13 mjerljivih pogrešaka Revizorski sud smatra da su tijela država članica imala dovoljno informacija da spriječe ili otkriju i isprave pogrešku prije prihvaćanja rashoda te da bi, da su tijela država članica pravilno upotrijebila sve

informacije kojima su raspolagala, procijenjena razina pogreške za ovaj naslov bila manja za 2,2 postotna boda;

128. skreće pozornost na potrebu za pojednostavnjenjem, daljnjim razvojem i promicanjem digitalnih alata te strožim kontrolama kako bi se smanjila razina neprihvatljivih rashoda; naglašava važnost smanjenja administrativnog opterećenja za poljoprivrednike kako bi se ojačalo dobro financijsko upravljanje;

129. ohrabren je zaključkom Revizorskog suda da 2024. u izravnim plaćanjima u okviru ZPP-a, isključujući ekosheme, nije bilo značajnih pogrešaka; uzima u obzir ocjenu Komisije da se time potvrđuje važna uloga koju integrirani administrativni i kontrolni sustav (IAKS) ima u sprečavanju i smanjivanju rizika od pogrešaka, s obzirom na to da svaka država članica upravlja izravnim plaćanjima putem IAKS-a, kojim se povezuju baze podataka o poljoprivrednim gospodarstvima, zahtjevima za potporu, registrima životinja i poljoprivrednim površinama;

130. podsjeća da prema modelu ZPP-a za razdoblje 2023. – 2027. koji je utemeljen na uspješnosti države članice određuju pravila kojih se krajnji primatelji moraju pridržavati u skladu s općim okvirom Unije, a Komisija se, umjesto pojedinačnim transakcijama, primarno bavi rezultatima uspješnosti i funkcioniranjem sustava koje su države članice uspostavile radi poštovanja tih uvjeta; nadalje podsjeća da su prema tome u okviru ZPP-a za razdoblje 2023. – 2027. države članice dužne prijaviti Komisiji pokazatelje ostvarenja i rezultata u vezi s uspješnosti politike, a ne kontrolne statističke podatke; prima na znanje opažanje koje je Revizorski sud iznio u tematskom izvješću 07/2024 o Komisijinim sustavima za povrat nepravilnih rashoda EU-a da su povrati koji se odnose na poljoprivredne rashode bili relativno uspješni, što je djelomično pripisano takozvanom pravilu 50/50 kojim se države članice potiču da ostvare povrat sredstava; konstatira da u ZPP-u za razdoblje 2023. – 2027. to pravilo nije zadržano i prima na znanje upozorenje Revizorskog suda da bi to moglo dovesti do pogoršanja stope povrata poljoprivrednih rashoda;

131. prima na znanje odgovore koje je Komisija poslala Revizorskom sudu o tome da smatra da su revizorske aktivnosti tijela za ovjeravanje i dalje bitan element jamstva za rashode u okviru ZPP-a na temelju strateških planova; nadalje napominje da za ZPP za razdoblje 2023. – 2027. države članice moraju prijaviti Komisiji svoje jamstvene pakete, uključujući nova godišnja izvješća o uspješnosti te mišljenje i povezana izvješća tijela za ovjeravanje, a Komisija ih zatim primjenjuje, zajedno s nalazima vlastitih revizija i revizija koje je proveo Revizorski sud, kako bi odlučila o jamstvu za rashode u okviru ZPP-a; ističe da Komisija za rashode u okviru strateških planova za ZPP ne računa stopu pogrešaka ni rizik u trenutku plaćanja; potvrđuje objašnjenje Komisije da se, budući da se 74,8 % rashoda u okviru naslova 3. VFO-a 2024. odnosilo na rashode utemeljene na uspješnosti u okviru strateških planova za ZPP, za taj naslov, a

posljedično i za proračun Unije u cijelosti, nije mogao odrediti rizik u trenutku plaćanja;

132. primjećuje da je za 2024. Glavna uprava za poljoprivredu i ruralni razvoj (DG AGRI) procijenila da se 82 % potrošnje iz ZPP-a za razdoblje 2023. – 2027. odnosilo na niskorizičnu potrošnju, 11 % na srednjorizičnu, a da se preostalih 7 % odnosilo na visokorizičnu; napominje da je Revizorski sud razjasnio da niskorizična potrošnja odgovara intervencijama na koje ne utječu eventualni ozbiljni nedostaci u njihovim sustavima upravljanja te da se većina niskorizične potrošnje odnosi na izravna plaćanja i ostale potpore koje se provode kroz IAKS; nadalje napominje da je DG AGRI u svojem godišnjem izvješću o radu za 2024. objedinio rezultate isplata utemeljenih na uspješnosti i na usklađenosti te je zaključio da se ukupno 77 % potrošnje iz ZPP-a 2024. odnosilo na niskorizičnu (u usporedbi sa 69 % potrošnje iz ZPP-a 2023. i 72 % 2022.), 10 % na srednjorizičnu, a 13 % na visokorizičnu potrošnju;

133. sa zabrinutošću primjećuje zadrške objavljene u godišnjem izvješću o radu DG-a AGRI za 2024., a konkretno, deset zadrški za devet država članica u vezi s rashodima koji se provode kroz IAKS u okviru strateških planova za ZPP zbog potencijalnih ozbiljnih nedostataka otkrivenih u radu sustava upravljanja, šest zadrški za pet država članica u vezi s rashodima koji se ne provode kroz IAKS u okviru strateških planova za ZPP zbog potencijalnih ozbiljnih nedostataka u radu sustava upravljanja, šest zadrški za četiri države članice u vezi s tržišnim mjerama zbog učestale pojave nedostataka u zakonitosti i pravilnosti temeljnih transakcija, pri čemu je ugroženi rashod procijenjen na 14,92 milijuna EUR, jedna zadrška za jednu državu članicu u vezi s izravnim plaćanjima u okviru Programa mogućnosti koje se posebno odnose na udaljenost i otočni položaj (POSEI) zbog učestale pojave nedostataka u zakonitosti i pravilnosti temeljnih transakcija, pri čemu je ugroženi rashod procijenjen na 28,83 milijuna EUR, 12 zadrški za 10 država članica u vezi s ruralnim razvojem zbog učestale pojave nedostataka u zakonitosti i pravilnosti temeljnih transakcija, pri čemu je ugroženi rashod procijenjen na 209,80 milijuna EUR;

134. pozdravlja činjenicu da je Revizorski sud u sklopu svoje revizije za 2024. također prikupio i analizirao informacije o uvođenju godišnjih izvješća o uspješnosti za ZPP za razdoblje 2023. – 2027.; ohrabren je općim zaključkom Revizorskog suda da je uvođenje godišnjeg izvješćivanja o uspješnosti najvećim dijelom provedeno u skladu s planom i da u prijavljenim podacima nije otkrio nijedan problem; ohrabren je zaključkom Revizorskog suda da se podudaranja između izvršenih plaćanja i ostvarenja koja su zabilježena u informacijskim sustavima za izradu godišnjih izvješća o uspješnosti mogu utvrditi kod devet pregledanih agencija za plaćanja;

135. konstatira zaključak, koji je Revizorski sud donio na temelju istraživanja provedenih u 19 država članica, da se 2024. sustavi za

izvješćivanje o uspješnosti koje primjenjuju agencije za plaćanja i dalje razvijaju, pri čemu je 18 agencija za plaćanja automatiziralo izradu pokazatelja uspješnosti, a dvije primjenjuju ručni ili poluautomatizirani pristup za izradu dijela glavnih pokazatelja ostvarenja za njihova godišnja izvješća o uspješnosti za 2024.; sa zabrinutošću primjećuje da u trenutku revizorskih aktivnosti Revizorskog suda i dalje nije provedeno potpuno ispitivanje informacijskih sustava koji se primjenjuju za izradu godišnjih izvješća o uspješnosti kako bi se utvrdilo jesu li usklađeni s međunarodnim standardima informacijske sigurnosti (ISO 27001);

136. podsjeća da je ZPP za razdoblje 2023. – 2027. strukturiran oko deset ključnih ciljeva, uključujući osiguravanje održivog, pravednog i stabilnog prihoda za poljoprivrednike, zaštitu sigurnosti opskrbe hranom i jačanje otpornosti poljoprivrednog sektora; smatra da bi potporu u obliku izravnih prihoda u okviru ZPP-a trebalo bolje usmjeriti na poljoprivrednike koji se aktivno bave poljoprivrednom proizvodnjom, s posebnim naglaskom na poljoprivrednicima kojima je potpora najpotrebnija, kao što su obiteljska i mala poljoprivredna gospodarstva, poljoprivredna gospodarstva u područjima koja se suočavaju s prirodnim ili drugim specifičnim poteškoćama, mladi poljoprivrednici i poljoprivrednice; poziva Komisiju da poboljša učinkovitost i usmjeravanje poljoprivrednih fondova Unije i osigura da samo aktivni poljoprivrednici primaju izravnu potporu dohotku, uz istodobno osiguravanje proporcionalnosti i zadržavanje strogih kontrola;

137. prima na znanje zaključke Revizorskog suda iz 2025. o financiranju sredstvima Unije za borbu protiv šumskih požara: iako su se države članice više koristile sredstvima Unije za prevenciju, Komisija je imala nepotpun pregled ukupnih rashoda povezanih sa šumskim požarima, a praćenje rezultata bilo je slabo, što je problem s jasnim posljedicama za poljoprivredu i ruralna područja; poziva Komisiju da poboljša objedinjavanje rashoda povezanih sa šumskim požarima te da ojača praćenje ishoda i dugoročnu održivost preventivnih mjera;

138. naglašava da u kontekstu sve većih rizika od prirodnih katastrofa Komisija i države članice moraju osigurati da su preventivne mjere koje se financiraju sredstvima Unije dobro usmjerene, da se temelje na ažuriranim procjenama rizika i da se zadržavaju i nakon jednokratnih projektnih ciklusa kako bi ulaganja donijela trajne koristi za poljoprivredu i ruralne zajednice;

139. zabrinut je zbog navoda o negativnom utjecaju masovnih prijevara na poljoprivredne fondove Unije, o kojem se u medijima prvi put izvještavalo u veljači 2025., u vezi s grčkom Agencijom za plaćanja i nadzor potpora Zajednice za smjernice i jamstva (OPEKEPE); podsjeća da je u svibnju 2025. EPPO objavio priopćenje za medije u kojem je potvrdio da istražuje navode o organiziranoj prijevari u vezi s poljoprivrednim fondovima i o korupciji u vezi s državnim službenicima OPEKEPE-a; podsjeća da je, prema izvješćima za

medije, EPPO dostavio informacije grčkom parlamentu radi istrage dvaju ministara koji su kasnije podnijeli ostavku; sa zabrinutošću primjećuje priopćenje EPPO-a za medije od 22. listopada 2025. u kojem se objašnjava da je u okviru prethodnog postupka EPPO-a otkriveno zločinačko udruženje, koje je navodno bilo uključeno u sustavnu prijevaru velikih razmjera u vezi sa subvencijama i pranjem novca; prima na znanje mjere koje su grčke vlasti poduzele bez odgode, uključujući, među ostalim, odluku o osnivanju posebne istražne radne skupine koju čine financijska policija i Neovisno tijelo za javne prihode; u tom kontekstu naglašava činjenicu da je nekolicini pojedinaca oduzeta imovina pod sumnjom da su sudjelovali u navodnim kaznenim djelima;

140. uzima u obzir da je DG AGRI u svojem godišnjem izvješću o radu za 2024. naveo četiri zadrške u vezi s rashodima kojima upravlja OPEKEPE; napominje da jedna od zadrški obuhvaća sve intervencije u IAKS-u u okviru strateških planova za ZPP s obzirom na to da je revizijom sukladnosti koju je proveo DG AGRI i aktivnostima tijela za ovjeravanje otkriveno više potencijalno ozbiljnih nedostataka u vezi s provedbom sustava za identifikaciju poljoprivrednih parcela, kao i s ustrojem i radom sustava upravljanja i kontrole; napominje drugu navedenu zadršku u vezi s rashodima koji se ne provode kroz IAKS u okviru strateških planova za ZPP i koji obuhvaćaju vinarski sektor i pčelarstvo zbog potencijalno ozbiljnih nedostataka u vezi s ustrojem ili uspostavom sustava koji ne uključuju načela ekonomičnosti i učinkovitosti niti mjere za sprečavanje dvostrukog financiranja; napominje da se treća zadrška u vezi s OPEKEPE-om odnosi na programe ruralnog razvoja za razdoblje 2014. – 2022., za koje se procjenjuje da prilagođena stopa pogreške iznosi 7,45 %, zbog revizija koje je DG AGRI proveo 2023. i 2024. i u kojima je otkriveno nekoliko nedostataka u vezi sa sustavom za identifikaciju zemljišnih čestica, nedostataka u provjerama koje je OPEKEPE provodio na terenu, ozbiljnih nedostataka u vezi s nadzorom i provjerama lokalnih akcijskih grupa, postupcima za provjeru mogućeg stvaranja umjetnih uvjeta, provjerama dvostrukog financiranja i javne nabave te nedostataka u procjeni opravdanosti troškova i provjeri statusa malih i srednjih poduzeća; prima na znanje četvrtu zadršku u pogledu tržišnih mjera izvan strateških planova u okviru ZPP-a koja se odnosi na organizacije uzgajivača voća i povrća i izvanredne mjere, za koje se procjenjuje da prilagođena stopa pogreške iznosi 10 % na temelju revizije koju je DG AGRI proveo 2024. i u kojoj su utvrđeni nedostaci u administrativnim kontrolama i provjerama na terenu koji utječu na izvanredne mjere te zbog činjenice da je tijelo za ovjeravanje procijenilo da su izvršene prilagodbe stopa pogreške za organizacije proizvođača voća i povrća i za promidžbu; prima na znanje da su grčka tijela izradila akcijski plan, koji je DG AGRI prihvatio kao dostatnu osnovu za uklanjanje prethodno navedenih nedostataka; podsjeća da sve korektivne mjere podliježu stalnom praćenju Komisije; ustraje u tome da Komisija izvješćuje tijelo nadležno za davanje razrješnice o provedbi akcijskog plana i mjerljivim poboljšanjima uspješnosti kontrole;

141. prima na znanje pisane odgovore Komisije da je 2023., a zatim i u svibnju 2024, DG AGRI zatražio da grčko nadležno tijelo odredi uvjetnu akreditaciju OPEKEPE-a; napominje obrazloženje iz godišnjeg izvješća o radu DG-a AGRI da su tijelo za ovjeravanje i DG AGRI otkrili nedostatke u vezi s više akreditacijskih kriterija te su grčke vlasti u rujnu 2024. stoga odredile uvjetnu akreditaciju OPEKEPE-a i izradile akcijski plan za akreditaciju; nadalje napominje da Komisija prati napredak u provedbi predmetnog akcijskog plana za otklanjanje nedostataka; ustraje u tome da Komisija podijeli najnoviji revidirani akcijski plan i svoju procjenu s tijelom za davanje razrješnice; potvrđuje da su grčke vlasti bez odgode poduzele korektivne mjere za rješavanje utvrđenih strukturnih nedostataka, povećanje transparentnosti korisnika te jačanje kontrola i mjera za borbu protiv prijevara; u tom kontekstu pozdravlja reformu koja je nedavno uvedena zakonom kako bi se OPEKEPE u potpunosti prenio na Neovisno tijelo za javne prihode;

142. prima na znanje odgovor Komisije da je u lipnju 2025. primijenila financijski ispravak od 415 milijuna EUR za nedostatke otkrivene u sustavu upravljanja i kontrole u Grčkoj u razdoblju od 2015. do 2022.[11]; sa zabrinutošću napominje da je Komisija bila svjesna ozbiljnih nedostataka povezanih s OPEKEPE-om barem od 2021., s obzirom na to da je u svojem godišnjem izvješću o radu za 2021. DG AGRI već prijavio provjeru sukladnosti u vezi s tadašnjom akreditacijom; žali zbog činjenice da Komisija nije ranije poduzela mjere kako bi temeljito ispitala ozbiljne nedostatke otkrivene u vezi s aktivnostima OPEKEPE-a, ublažila rizike i bolje zaštitila proračun Unije;

143. izražava zabrinutost zbog broja nepravilnosti i navoda o prijevarama u vezi s gostinjskim kućama koje su financirane sredstvima Unije; prima na znanje pisane odgovore Komisije da su u programskom razdoblju 2014. – 2022. gostinjske kuće, zajedno s drugim vrstama ulaganja, financirane na temelju podmjere 6.4. ruralnog razvoja (ulaganja u stvaranje i razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti) i programa LEADER; izražava žaljenje zbog toga što Komisija nije mogla predati pregled projekata gostinjskih kuća koje su financirane sredstvima Unije tijelu nadležnom za davanje razrješnice jer joj države članice ne prijavljuju broj i vrstu ulaganja koja primaju potpore iz tih mjera; napominje da su revizije koje Komisija provodi za mjere ruralnog razvoja utemeljene na sustavu i da se u njima ne procjenjuju zakonitost i pravilnost pojedinačnih transakcija; uzima u obzir pisani odgovor Komisije da su zaključci o sustavima upravljanja i kontrole koje provode države članice u vezi s gostinjskim kućama

---

11 Provedbena odluka Komisije (EU) 2025/1147 od 11. lipnja 2025. o isključenju iz financiranja Europske unije određenih rashoda određenih država članica u okviru Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EFJP) i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) (SL L, 2025/1147, 13.6.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/1147/oj).

spomenuti u Mađarskoj, Slovačkoj (mjera 6.4.) i Grčkoj (LEADER); smatra da bi s obzirom na količinu navoda o prijevarama povezanih s gostinjskim kućama Komisija također trebala pratiti i revidirati pojedinačne projekte gostinjskih kuća, uključujući njihovu uporabu nakon razdoblja provedbe projekta, te razmotriti produljenje razdoblja trajnosti za te vrste projekata kako bi se spriječila daljnja zloupotreba i uvesti stroge provjere sukoba interesa kao preduvjet za dodjelu financijskih sredstava Unije u svrhu izgradnje gostinjskih kuća;

144. podsjeća da je utvrđeno da je bivši predsjednik češke vlade tijekom svojeg prethodnog mandata bio u sukobu interesa te da je Europski parlament 13. prosinca 2018. donio povezanu rezoluciju[12]; prima na znanje pisane odgovore Komisije o mjerama koje su poduzete kao odgovor na sukob interesa, odnosno zbog njegova vlasništva nad jednim privatnim holding društvom tijekom obnašanja javne dužnosti te da je Komisija u ožujku 2020. obustavila isplatu jednog projekta u vrijednosti od 30 606,96 EUR; napominje da je u lipnju 2022. Komisija za Češku primijenila financijski ispravak od 3,3 milijuna EUR, a dio tog iznosa (30 606,96 EUR) odnosio se na sukob interesa predsjednika vlade tijekom njegova mandata koji je završio 2021.[13]; ustraje u tome da bi Komisija i dalje trebala pratiti moguće sukobe interesa koji mogu negativno utjecati na financijska sredstva Unije, posebice u vezi s izabranim dužnosnicima, kao i poduzeti mjere za zaštitu proračuna Unije;

145. napominje da je nakon državnih izbora u Češkoj u prosincu 2025. na dužnost došla nova vlada; prima na znanje javne izjave predsjednika vlade u kojima iskazuje namjeru odricanja od vlasništva i kontrole nad poslovnim interesima koji bi mogli imati koristi od financijskih sredstava Unije, i to neopozivom uspostavom zaklade; napominje, međutim, da od sredine siječnja 2026. nije dostavljena javno dostupna pravna dokumentacija kojom bi se dokazala učinkovita uspostava i operativne zaštitne mjere takvih dogovora te da predsjednik češke vlade i dalje posjeduje Agrofert i druge poslovne interese koji bi mogli imati koristi od financijskih sredstava Unije; ističe da sama najava budućih dogovora nije dovoljna da se otkloni zabrinutost zbog sukoba interesa; nadalje napominje da bi se bilo kakvim budućim dogovorima trebalo osigurati učinkovito uklanjanje gospodarskih interesa i utjecaja, u skladu s pravilima Unije o sukobu interesa; pozdravlja nedavna izvješća za medije da je Komisija od čeških vlasti službeno zatražila detaljne informacije o mjerama koje su uvedene kako bi se spriječili mogući sukobi interesa u vezi s

---

12 Usvojeni tekstovi, P8_TA(2018)0530.

13 Provedbena odluka Komisije (EU) 2022/908 od 8. lipnja 2022. o isključenju iz financiranja Europske unije određenih rashoda država članica u okviru Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EFJP) i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) (SL L 157, 10.6.2022., str. 15., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/908/oj).

poduzećima u vlasništvu ili pod kontrolom predsjednika vlade te je zatražila jamstva da se nikakva dodatna financijska sredstva Unije ne usmjeravaju u Agrofert dok se situacija u potpunosti ne razjasni;

146. podsjeća da horizontalni prioriteti politika za proračun Unije za razdoblje 2021. – 2027. uključuju klimu i bioraznolikost; napominje da Komisija definira uključivanje klimatskih pitanja i pitanja bioraznolikosti kao sustavno razmatranje klimatskih ciljeva i ciljeva bioraznolikosti u izradi, pripremi, provedbi i procjeni svakog programa potrošnje;

147. podsjeća da je Međuinstitucijskim sporazumom iz 2020. uspostavljen obvezujući cilj od 30 % za potrošnju u području klimatskih promjena, dok je za potrošnju u području bioraznolikosti uspostavljena tek godišnja „ambicija” od 7,5 % za 2025. i 10 % za 2026. i 2027.; napominje da Komisija primjenjuje namjenske metodologije kako bi pratila potrošnju Unije za aktivnosti u području klimatskih promjena i bioraznolikosti; ističe da su metodologije za praćenje klimatskih promjena i bioraznolikosti sustavi ex ante označavanja koji su utemeljeni na očekivanom učinku aktivnosti i koji ne uzimaju rezultate u obzir; podsjeća da uključivanje prioriteta u proračun Unije podrazumijeva uzimanje tog prioriteta u obzir u svim fazama proračunskog ciklusa; stoga naglašava da je praćenje potrošnje povezane s klimatskim ciljevima ili ciljevima bioraznolikosti samo jedan od koraka sveobuhvatnog zelenog proračunskog ciklusa, koji u svakom svojem dijelu u obzir uzima klimatske ciljeve i ciljeve bioraznolikosti;

148. napominje da je primjenom svojih metodologija za praćenje klimatskih promjena i bioraznolikosti Komisija izračunala da je Unija na dobrom putu da ostvari svoj cilj od 30 % za potrošnju u području klimatskih promjena za razdoblje 2021. – 2027., kao i svoju ambiciju od 7,5 % za potrošnju u području bioraznolikosti u 2025.; izražava žaljenje zbog toga što Unija nije na dobrom putu da ostvari svoju ambiciju od 10 % za potrošnju u području bioraznolikosti u 2026. i 2027.; konstatira da prosječni godišnji manjak financijskih sredstava za postizanje ciljeva biološke raznolikosti[14] iznosi 21,4 milijarde EUR; naglašava da povećana proračunska sredstva moraju biti popraćena poboljšanom učinkovitošću, boljim praćenjem rezultata u području biološke raznolikosti, istodobno osiguravajući da te promjene ne stvaraju nerazmjerno administrativno opterećenje za poljoprivrednike i lokalne vlasti;

149. izražava zabrinutost zbog toga što je u okviru više revizija Revizorski sud utvrdio da je zbog nedostataka u metodologijama za praćenje koje Komisija primjenjuje doprinos sredstava Unije klimatskim ciljevima nejasan, a potencijalno i precijenjen; podsjeća da je u

---

14 Europska komisija, 2022., Financiranje i praćenje biološke raznolikosti: konačno izvješće, Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg, (https://data.europa.eu/doi/10.2779/950856)

tematskom izvješću 09/2022 o potrošnji sredstava u području klime u okviru proračuna Unije za razdoblje 2014. – 2020. Revizorski sud utvrdio da je doprinos proračuna Unije za klimatske ciljeve precijenjen za 72 milijarde EUR u okviru VFO-a za razdoblje 2014. – 2020., s obzirom na to da potrošnja nije u svim slučajevima bili povezana s djelovanjem u području klime, uključujući u okviru ZPP-a; svjestan je da je Komisija, kao odgovor na navedeno tematsko izvješće, naručila izradu studije s ciljem uspostavljanja pristupa kvantificiranju doprinosa ZPP-a klimatskim promjenama koji je više utemeljen na znanosti i smatra da bi tu studiju trebalo objaviti; sa zanimanjem iščekuje procjenu Revizorskog suda o daljnjim aktivnostima koje će Komisija poduzeti 2026. u vezi s preporukama koje je Revizorski sud iznio u tematskom izvješću 09/2022;

150. prima na znanje pisani odgovor Komisije da su se od 2021. do 2023. emisije stakleničkih plinova iz poljoprivrede u Uniji smanjile za 3 %, dok su se emisije iz opskrbe energijom i industrije smanjile za 16 %; smatra da sva područja politika i sve aktivnosti moraju pravedno doprinijeti smanjenju emisija; prima na znanje tematsko izvješće Revizorskog suda 20/2024 o planovima u okviru zajedničke poljoprivredne politike i odgovor Komisije; posebno prima na znanje procjenu Revizorskog suda da strateški planovi u okviru ZPP-a za razdoblje 2023. – 2027. predstavljaju poboljšanje u odnosu na prethodno programsko razdoblje, među ostalim u pogledu pitanja klime i okoliša, iako bi se okvir za praćenje i uspješnost mogao dodatno ojačati; pozdravlja činjenicu da Revizorski sud ujedno preporučuje Komisiji da procijeni doprinos ZPP-a ciljevima europskog zelenog plana i ojača budući okvir ZPP-a u cilju poboljšanja njegova doprinosa Unijinim ciljevima u području klime i okoliša; smatra da poboljšanja okvira za praćenje i uspješnost ne bi trebala dovesti do dodatnog administrativnog opterećenja za poljoprivrednike ili upravljačka tijela;

151. prima na znanje tematsko izvješće Revizorskog suda 14/2024 „Zelena tranzicija – Nejasan doprinos Mehanizma za oporavak i otpornost” i odgovor Komisije; prima na znanje nalaze Revizorskog suda u kojima se ističu nedostaci i ograničenja u ustroju i provedbi Mehanizma za oporavak i otpornost kad je riječ o mjerenju njegova doprinosa klimatskim i okolišnim ciljevima; napominje da je Revizorski sud utvrdio da praćenje rashoda u području klime uključuje visoku razinu upotrebe približnih vrijednosti i da su određeni koeficijenti dovodili do mogućih precjenjivanja; pozdravlja činjenicu da Revizorski sud preporučuje Komisiji da u okviru budućih instrumenata za financiranje dodatno razradi metodologije za procjenu potrošnje u području klimatskih promjena te da ugradi stečene pouke u buduće financijske instrumente kako bi se podržali klimatski i okolišni ciljevi;

152. prima na znanje tematsko izvješće Revizorskog suda 15/2024 o prilagodbi klimatskim promjenama u Uniji i odgovor Komisije; cijeni zaključak Revizorskog suda da je sveukupni okvir Unije za politiku prilagodbe kvalitetan; zabrinut je zbog zaključka da su u svojim

dokumentima za nacionalnu strategiju prilagodbe države članice ponekad primjenjivale zastarjele znanstvene podatke, da su nedovoljno izvješćivale o prilagodbi klimatskim promjenama te da izvješćivanje nije mnogo doprinijelo u smislu praćenja napretka; izražava žaljenje zbog zaključaka Revizorskog suda da je trećina projekata iz uzorka imala malu ili nikakvu razinu utjecaja na povećavanje sposobnosti prilagodbe te da postoji rizik da bi dva projekta (od njih 36) mogla dovesti do loše prilagodbe; pozdravlja činjenicu da Revizorski sud također preporučuje Komisiji da poboljša izvješćivanje o prilagodbi klimatskim promjenama s pomoću zajedničkih pokazatelja za mjerenje napretka i praćenje utvrđenih nedostataka;

153. podsjeća da sva potrošnja Unije mora poštivati horizontalno načelo „ne nanosi bitnu štetu”, utvrđeno u točki 16. Međuinstitucijskog sporazuma, koje propisuje da potrošnja Unije ne smije nanijeti štetu u okviru šest okolišnih ciljeva navedenih u članku 17. Uredbe o taksonomiji[15], to jest ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama, održive uporabe i zaštite vodnih resursa, kružnog gospodarstva, sprječavanja i kontrole onečišćenja te zaštite bioraznolikosti; smatra da bi se s obzirom na redovite zaključke Revizorskog suda trebale pratiti i negativne okolišne posljedice potrošnje Unije te da bi se i o njima trebalo izvješćivati;

154. podsjeća da je sustav EU-a za trgovanje emisijama (ETS EU-a) jedna od glavnih komponenti europskog zelenog plana, kao i jedan glavnih instrumenata za ostvarivanja ambicija Unije u području klimatskih promjena; pozdravlja činjenicu da je, prema godišnjem izvješću o radu Glavne uprave za klimatsku politiku (DG CLIMA) za 2024., sustav EU-a za trgovanje emisijama u prethodnoj godini ostvario 43,6 milijardi EUR prihoda za ulaganja u djelovanje u području klime, od čega je 7,4 milijarde EUR dodijeljeno Inovacijskom fondu za sustav EU-a za trgovanje emisijama i Modernizacijskom fondu, a 2,8 milijardi EUR Mehanizmu za oporavak i otpornost, koji države članice upotrebljavaju za unapređenje prelaska na čistu energiju i povećanje energetske sigurnosti; napominje reviziju o provedbi i nadzoru ETS-a EU-a koju je Služba za unutarnju reviziju provela 2024. i u kojoj je zaključeno da je unatoč velikom radnom opterećenju, složenom pravnom okviru i ograničenim sredstvima s kojima posluje, osoblje Glavne uprave za klimatsku politiku (DG CLIMA) pokazalo da je predano izvršavanju svojih zadataka te da želi poboljšati učinkovitost postupaka u vezi s ETS-om EU-a; cijeni pisanu potvrdu Komisije da Glavna uprava za klimatsku politiku namjerava provesti većinu preporuka unutarnje revizije do 2025., a sve do sredine 2028.;

---

15 Uredba (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088 (SL L 198, 22.6.2020., str. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj).

155. podsjeća da je od 2010. DG CLIMA u svim svojim godišnjim izvješćima o radu izrazila zadršku zbog reputacijskih, pravnih i/ili financijskih razloga povezanih sa sigurnosnim nedostacima utvrđenima u Registru Unije za sustav EU-a za trgovanje emisijama, koja je zadržana u godišnjem izvješću o radu za 2024.; izražava žaljenje zbog činjenice da od 2010. nisu otklonjeni temeljni nedostaci; uvelike je zabrinut zbog pisanog pojašnjenja Komisije da je razina rizika blisko povezana s vrijednošću sredstava u ETS-u EU-a, koja je sada deset puta veća nego 2017., te da razinu rizika dodatno povećava sve lošiji geopolitički kontekst; naglašava da su se, iako financijski utjecaj zadrške za 2024. nije mjerljiv, u trenutku objave godišnjeg izvještaja o radu DG-a CLIMA za 2024. u Registru Unije nalazile emisijske jedinice u vrijednosti većoj od 200 milijardi EUR prema aktualnim cijenama;

156. sa zabrinutošću prima na znanje pisani odgovor Komisije da se rizik sustavno razvijao brže nego što je Komisija uspijevala poboljšati sigurnosne mjere; razumije da se sigurnosni rizik koji je otkriven u Registru Unije za ETS EU-a prema procjeni Komisije može riješiti povećavanjem potrošnje i, u konačnici, eksternaliziranjem Registra Unije; zgrožen je zbog toga što prijedlog za otklanjanje sigurnosnih nedostataka Registra Unije kasni ponajprije jer nisu dostupni primjereni ljudski i financijski resursi; sa zabrinutošću primjećuje pisani odgovor Komisije da se ti resursi trebaju pribaviti uvođenjem naknada za usluge državama članicama koje služe za financiranje rada ETS-a EU-a, ali da smatra da se rješenje neće moći pronaći prije 2028. s obzirom na to da se prikladna pravna osnova za uvođenje naknade za usluge prvo treba predložiti u Direktivi o ETS-u; smatra da je nužno bez odgode osigurati primjerene resurse kako bi se ublažili glavni financijski, pravni i reputacijski rizici za Uniju uzrokovani sigurnosnim nedostacima Registra Unije;

157. podsjeća da su demokracija i pluralizam temeljne vrijednosti Unije sadržane u članku 2. UEU-a; nadalje podsjeća da, u skladu s člankom 11. UEU-a, institucije Unije moraju građanima i predstavničkim udrugama omogućiti da objavljuju i javno razmjenjuju svoje stavove u svim područjima djelovanja Unije kako bi se održao otvoren, transparentan i redovit dijalog;

158. uviđa ulogu koju program LIFE, jedini zasebni program Unije za djelovanje u području okoliša i klime, igra u podupiranju očuvanja prirode, inicijativa za kružno gospodarstvo, djelovanja u području klime i prelaska na čistu energiju, kao i u širem promicanju održivog razvoja na razini Unije; podsjeća da se odredbama Uredbe o programu LIFE, uključujući članak 11. stavak 6., predviđa da se bespovratnim sredstvima za poslovanje može podupirati rad neprofitnih subjekata aktivnih u razvoju, provedbi i izvršenju zakonodavstva i politika Unije; naglašava, međutim, da se takva bespovratna sredstva za poslovanje moraju provoditi strogo u skladu s pravnim i financijskim zahtjevima Unije te zahtjevima u pogledu transparentnosti; nadalje, naglašava važnost jasnih zaštitnih mjera

kako bi se osiguralo da se sredstva Unije upotrebljavaju isključivo za ciljeve utvrđene u programu; napominje da su bespovratna sredstva za operativne troškove dodijeljena nevladinim organizacijama u okviru programa LIFE činila otprilike 1 % ukupnog proračuna za program; poziva Komisiju da osigura pouzdano praćenje, potpunu odgovornost i transparentnost u korištenju sredstava Unije, uključujući aktivnosti zagovaranja;

159. prima na znanje zabrinutost određenih zastupnika u Europskom parlamentu u vezi s korištenjem bespovratnih sredstava za poslovanje i djelovanje u okviru programa LIFE od strane određenih korisnika, kao što su organizacije civilnog društva i poduzeća; naglašava važnost potpune transparentnosti u pogledu izravnih i neizravnih korisnika i financiranih aktivnosti, stalnog praćenja i, prema potrebi, daljnjih pojašnjenja zaštitnih mjera uvedenih kako bi se osiguralo da se sredstva Unije koriste isključivo za ciljeve navedene u programu;

160. napominje da pregled ugovora o financiranju u okviru postupka davanja razrješnice pokazuje da do aktivnosti povezanih s utjecajem na javne politike ili odlučivanje može doći i u drugim kategorijama korsisnika, uključujući nevladine organizacije; izražava zabrinutost zbog toga što donositelji odluka u EU-u u određenim slučajevima mogu biti članovi odbora u društvima koja za spomenute aktivnosti primaju financijska sredstva Unije i za to primati naknadu; naglašava da se zaštitnim mjerama moraju osigurati sprečavanje svih mogućih sukoba interesa te transparentno upravljanje sredstvima Unije, neovisno o vrsti korisnika; ističe da je potrebno osigurati dosljedan nadzor i provjeru svih korisnika kako bi se zajamčila usklađenost sa smjernicama Komisije iz 2024. o aktivnostima kojima se podupiru razvoj, provedba, praćenje i izvršavanje zakonodavstva i politika Unije; stoga potiče uspostavu standardiziranog postupka revizije prijava za dodjelu bespovratnih sredstava za operativne troškove, uključujući sudjelovanje barem dvaju članova Komisije ili agencije koji čitaju i pregledavaju prijedloge iz prijava, te stvaranje standardiziranog skupa pravila za odabir vanjskih stručnjaka za odbor za evaluaciju bespovratnih sredstava za poslovanje;

Preporuke

161. poziva Komisiju da:

i. u suradnji s državama članicama stavi na raspolaganje financijske i ljudske resurse potrebne za hitno otklanjanje preostalih ozbiljnih sigurnosnih nedostataka koji su otkriveni u Registru Unije u okviru ETS-a EU-a;

ii. pomogne državama članicama u pojednostavnjivanju ekoshema, koje je preporučio Revizorski sud, bez smanjivanja razine ambicija u području okoliša;

iii. pomogne državama članicama u ispitivanju i nadograđivanju IT

sustava koji služe za izradu godišnjih izvješća o uspješnosti kako bi se uskladili s primjenjivim međunarodnim normama informacijske sigurnosti;

iv. obavješćuje tijelo nadležno za davanje razrješnice o stopama povrata poljoprivrednih rashoda u okviru ZPP-a za razdoblje 2023. – 2027. i razmatra uvođenje novih poticaja državama članicama za povrat sredstava;

v. zajedno s državama članicama ubrza isplate iz EPFRR-a i mobilizira mjere za povećanje apsorpcije u područjima u kojima i dalje postoje kašnjenja, osiguravajući uravnoteženu potporu u svim regijama;

vi. podrži države članice u usmjeravanju sredstava na preventivne mjere velike vrijednosti (npr. upravljanje krajobrazom, održavanje poljoprivrednih protupožarnih pojasa, obnova degradiranog tla, kupnja veterinarskih cjepiva i opskrba njima) te da promiče širenje najboljih praksi i djelotvornih poljoprivrednih projekata u svim državama članicama.

vii. poboljša dobro financijsko upravljanje aktualnog i budućih ZPP-ova tako da osigura da potporu u obliku izravnih prihoda dobivaju samo aktivni poljoprivrednici, s posebnim naglaskom na poljoprivrednicima kojima je potpora najpotrebnija, kao što su obiteljska i mala poljoprivredna gospodarstva, poljoprivredna gospodarstva u područjima koja se suočavaju s prirodnim ili drugim konkretnim poteškoćama, mladi poljoprivrednici i poljoprivrednice;

viii. uvede sve moguće mjere usmjerene na smanjenje negativnih učinaka sporazuma između EU-a i Mercosura na europsku poljoprivredu i tržišni položaj europskih proizvođača te da pouzdano prati razmjere i stvarne posljedice tih učinaka;

ix. provede financijske revizije i revizije usklađenosti projekata gostinjskih kuća koji primaju sredstva Unije na temelju rizika;

x. pomno prati primjenu projekata gostinjskih kuća koji primaju sredstva Unije nakon razdoblja provedbe projekta te da razmotri produživanje razdoblja trajnosti za te vrste projekata kako bi spriječila daljnju zloporabu te uvede stroge provjere sukoba interesa kao preduvjet za dodjelu sredstava Unije u svrhu izgradnje gostinjskih kuća;

xi. prikuplja podatke od tijela država članica o broju projekata gostinjskih kuća koji su od 2021. primali sredstva iz proračuna Unije, u kojima se između ostalog navode sve otkrivene nepravilnosti, te da podijeli te informacije s tijelom nadležnim za davanje razrješnice;

xii. prati moguće sukobe interesa koji negativno utječu na sredstva

Unije i zajamči rješavanje sukoba interesa, uključujući u slučaju članova Europskog vijeća, te da se posebno pobrine da se nijednom korisniku ne isplaćuju sredstva Unije, izravno ili neizravno, ako je otkriven sukob interesa te on nije jasno i provjereno riješen;

xiii. proslijedi dopis upućen češkim tijelima kako bi se razjasnila situacija u pogledu sukoba interesa premijera tijelu nadležnom za davanje razrješnice i u potpunosti ga obavještava o svim daljnjim koracima, uključujući mogućem pokretanju postupka revizije;

xiv. podijeli s tijelom nadležnim za davanje razrješnice sve relevantne dokumente o daljnjim aktivnostima koje je Komisija poduzela u vezi s predmetom OPEKEPE, uključujući ažurirani akcijski plan i njezinu procjenu plana, pod posebnim uvjetima povjerljivosti, ako to bude potrebno;

xv. izvede pouke iz stečenog iskustva u predmetu OPEKEPE, ojača kontrolni sustav poljoprivrednih fondova EU-a, u skladu s time ojača kontrolne aktivnosti Komisije i izvijesti tijelo nadležno za davanje razrješnice o poduzetim mjerama;

xvi. poboljša metodologiju koju primjenjuje za praćenje potrošnje Unije za aktivnosti u području klimatskih promjena i bioraznolikosti u okviru VFO-a za razdoblje 2021. – 2027., uključujući primjenom relevantnih preporuka iz tematskih izvješća Revizorskog suda te poboljša praćenje i izvješćivanje o stvarnim ishodima ulaganja i negativnim utjecajima potrošnje Unije na okolišne ciljeve i ciljeve bioraznolikosti;

xvii. osigura da se klimatska i okolišna pitanja uzmu u obzir u sljedećem VFO-u;

xviii. predloži poseban, detaljan plan kako bi se osiguralo postizanje cilja potrošnje za biološku raznolikost utvrđenog za 2026. i 2027., da potiče financijske alate za premošćivanje manjka financijskih sredstava te da u potpunosti provede zakonodavstvo o okolišu i uključi djelovanje u području biološke raznolikosti u ključne sektore kako bi se postigli ciljevi politike, među ostalim i kako bi se osigurala financijska sredstva za provedbu Uredbe o obnovi prirode;

xix. nastavi provjeravati usklađenost ugovora o financiranju sa svim vrstama korisnika sa smjernicom Komisije iz svibnja 2024. o financiranju za aktivnosti povezane s razvojem, provedbom, praćenjem i primjenom zakonodavstva i politika Unije;

xx. osigura strogu usklađenost s člankom 61. Financijske uredbe učinkovitim sprečavanjem, utvrđivanjem i upravljanjem sukobima interesa pri sklapanju sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava, posebno s korisnicima koji

zapošljavaju donositelje odluka u Uniji ili primaju njihovu naknadu;

xxi. osigura da se u svim sporazumima o dodjeli bespovratnih sredstava, uključujući bespovratna sredstva za poslovanje, poštuju potrebni zahtjevi povezani s transparentnošću, sljedivošću i vidljivošću sredstava;

xxii. u svoje provjere i sustave ugrađuje provjeru usklađenosti korisnika s vrijednostima Unije koja se temelji na riziku kako bi se otkrila potencijalna kršenja;

Migracije i upravljanje granicama

162. konstatira da je 2024. proračun za programe u okviru naslova 4. VFO-a „Migracije i upravljanje granicama” iznosio 3,4 milijardi EUR (1,8 % proračunskih rashoda Unije) i da je bio raspodijeljen kako slijedi: 1,4 milijarde EUR (40,1 %) za Fond za azil, migracije i integraciju (FAMI), 1,3 milijarde EUR (37,7 %) za tri decentralizirane agencije, odnosno Agenciju za europsku graničnu i obalnu stražu (FRONTEX), Agenciju Europske unije za azil (EUAA) i Agenciju Europske unije za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde (EU-LISA), te 0,8 milijardi EUR (22,2 %) za Fond za integrirano upravljanje granicama (IBMF), koji se sastoji od Instrumenta za upravljanje granicama i vize (BMVI) i Instrumenta za opremu za carinske provjere (CCEI);

163. podsjeća da su se financijska sredstva FAMI-ja za razdoblje 2014. – 2020. morala potrošiti do lipnja 2024., a da je završnu računovodstvenu dokumentaciju trebalo podnijeti do 31. prosinca 2024.; prima na znanje nalaz Revizorskog suda da je u vrijeme njihove revizije znatan iznos financijskih sredstava FAMI-ja za razdoblje 2014. – 2020. tek trebalo poravnati (12 % ili 528 milijuna EUR) nakon što Komisija prihvati završnu računovodstvenu dokumentaciju; prima na znanje odgovor Komisije da su ukupni rashodi koje su države članice prijavile za razdoblje 2014. – 2020., uključujući podnošenje završne računovodstvene dokumentacije, iznosili 94 % FAMI-ja;

164. konstatira da je Revizorski sud ispitao uzorak od 23 transakcije, za koji smatra da nije dovoljno velik da bude reprezentativan za potrošnju u okviru naslova 4. i 5. VFO-a i da Revizorski sud stoga ne može iznijeti zasebnu procjenu stope pogreške za te naslove; nadalje napominje da rezultati revizije Revizorskog suda pokazuju da u rashodima u okviru naslova 4. i 5. VFO-a postoje pogreške u pogledu prihvatljivosti i javne nabave, kao i nepostojanja popratne dokumentacije, te da se stoga smatraju visokorizičnim područjem (8 od 23 revidirane transakcije sadržavalo je pogreške); zabrinut je zbog toga što je Revizorski sud otkrio tri mjerljive pogreške koje su imale financijski učinak na proračun Unije, sedam slučajeva

neusklađenosti s pravnim i financijskim odredbama (koji nisu imali izravan financijski učinak na proračun Unije) i dvije transakcije koje nisu bile u skladu s načelima dobrog financijskog upravljanja zbog neodgovarajuće zaštite opreme koju financira Unija i povrata poreza na dodanu vrijednost javnim tijelima većeg od nastalih troškova, što je u suprotnosti sa smjernicama Komisije; konstatira da je Komisija iznijela procjene da rizik u trenutku plaćanja za rashode za migracije i upravljanje granicama 2024. doseže 1,3 %;

165. pozdravlja zaključak Revizorskog suda da je Komisija u potpunosti postupila u skladu s dvije preporuke koje je Revizorski sud iznio u svojem godišnjem izvješću za 2021. i jednom preporukom iz njegova godišnjeg izvješća za 2022., koje se odnose na pružanje dodatnih smjernica korisnicima mjera i hitne pomoći Unije te na provedbu bolje usmjerenih ex ante provjera; cijeni donošenje revidirane strategije kontrole za projekte hitne pomoći koji se provode u okviru izravnog i neizravnog upravljanja u Glavnoj upravi za migracije i unutarnje poslove (DG HOME) u prosincu 2024.;

166. izražava nezadovoljstvo zbog činjenice da Revizorski sud i dalje ima poteškoća s dobivanjem dokumentacije potrebne za izvršavanje svojih zadaća od međunarodnih organizacija koje provode projekte koje financira Unija; sa zabrinutošću primjećuje da su neke međunarodne organizacije ograničile pristup Revizorskog suda dokumentima na privremeno elektroničko pretraživanje u okruženju koje je ograničeno samo na pregled i navodi zaključak Revizorskog suda da to upućuje na nedovoljnu preciznost Komisijinih ugovornih aranžmana s međunarodnim organizacijama; prima na znanje Komisijin odgovor u kojem navodi da smatra da postojeći ugovorni sporazumi s međunarodnim organizacijama već pružaju okvir za dostupnost dokumenata na način kojim se omogućuju potrebne provjere; žali zbog činjenice da Komisija nije u potpunosti prihvatila preporuku Revizorskog suda da riješi taj opetovani problem, posebno s obzirom na to da su poteškoće s kojima se Revizorski sud suočava pri reviziji međunarodnih organizacija koje provode projekte koje financira Unija i dalje prisutne od njihove revizije financijske godine 2018.; ustraje u tome da se Komisijinim ugovornim aranžmanima s partnerima moraju zajamčiti potpuna revizijska prava Revizorskog suda, uključujući mogućnost preuzimanja i zadržavanja dokaza potrebnih za reviziju, preispitivanje, kontrolu kvalitete i daljnje postupanje;

167. sa zabrinutošću navodi da su u godišnjem izvješću o radu DG-a HOME za 2024. izražene dvije zadrške u vezi s izjavom o jamstvu; navodi da se jedna zadrška odnosi na provedbu programa FAMI-ja i FUS-a za razdoblje 2014. – 2020. u nekoliko država članica zbog ozbiljnih nedostataka u sustavima upravljanja i kontrole za te programe, koje je otkrio DG HOME; nadalje napominje da se druga zadrška odnosi na programe FAMI-ja, BMVI-ja i FUS-a za razdoblje 2021. – 2027. u nekoliko država članica zbog ozbiljnih nedostataka u sustavima upravljanja i kontrole za te programe;

168. navodi da su države članice 2024. dostavile prvu nacionalnu godišnju računovodstvenu dokumentaciju za programe u okviru FAMI-ja i BMVI-ja za razdoblje 2021. – 2027.; nadalje napominje da je Revizorski sud pregledao rad pet revizijskih tijela u vezi s njihovim godišnjim izvješćima o kontroli i revizijama rashoda FAMI-ja i BMVI-ja; pozdravlja nalaze Revizorskog suda da su revizijska tijela osmislila i provela detaljne postupke dostatne kvalitete za izvješćivanje o svojem radu u godišnjem izvješću o kontroli;

169. nadalje prima na znanje zaključak Revizorskog suda da su revizijska tijela koja je pregledao imala detaljne revizijske programe i upotrebljavala kontrolne popise kako bi potkrijepila svoje zaključke; sa zabrinutošću primjećuje da je Revizorski sud također uočio neke nedostatke u radu revizijskih tijela; prima na znanje da je Komisija prihvatila preporuku Revizorskog suda da poduzme daljnje mjere u vezi s nedostacima u radu revizijskih tijela;

170. međutim, izražava zabrinutost zbog toga što je teško dobiti detaljne i sveobuhvatne podatke o potrošnji Unije u području unutarnjih poslova, posebno u okviru podijeljenog upravljanja država članica, što onemogućava dobar nadzor od strane proračunskog tijela i tijela nadležnog za davanje razrješnice; poziva na povećanje transparentnosti u tom pogledu;

171. pozdravlja donošenje pakta o migracijama i azilu 2024. i podsjeća da je njegova provedba temelj novog sustava upravljanja migracijama i azilom u EU-u, koji će se početi primjenjivati sredinom 2026. u svim državama članicama; nadalje pozdravlja dodjelu dodatne 2 milijarde EUR naslovu 4. VFO-a za razdoblje 2024. – 2027. u kontekstu revizije VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. u sredini programskog razdoblja, među ostalim kako bi se omogućila potpuna provedba novih pravila pakta i riješili sve veći izazovi u području migracija i upravljanje granicama koji su posljedica trenutačnog geopolitičkog konteksta; naglašava važnost osiguravanja dostatnih sredstava za njegovu učinkovitu provedbu, uključujući nove postupke na granici, te stoga cijeni pisane odgovore Komisije kojima se potvrđuje da je za razdoblje 2025. – 2027. stavila na raspolaganje dodatne 3 milijarde EUR u okviru FAMI-ja i BMVI-ja kako bi se, među ostalim, pružila potpora državama članicama koje primaju osobe koje bježe od rata u Ukrajini;

172. ističe da je upravljanje vanjskim granicama Unije jedan od stupova pakta o migracijama i azilu i važan preduvjet za funkcionalno schengensko područje slobodnog kretanja; prepoznaje da projekti koje financira EU, a kojima se podupire zaštita vanjskih granica služe olakšavanju pritiska na zaštitu unutarnjih granica, kako je naveo povjerenik za proračun, borbu protiv prijevara i javnu upravu na svojem saslušanju u Odboru za proračunski nadzor 8. prosinca 2025.; svjestan je da, iako se ukupan broj migranata koji nezakonito dolaze u Uniju 2024. smanjio za 38 %, promijenili su se obrasci diljem kontinenta pa neke rute bilježe znatna povećanja, a posebno ruta

uzduž istočnih granica, gdje je 2024. zabilježeno trostruko povećanje prelazaka; primjećuje da se iz BMVI-ja mogu poduprijeti najizloženije države članice kako bi se osiguralo da imaju sredstva za infrastrukturu i objekte potrebne za osiguravanje vanjskih granica Unije, uključujući poboljšanje u području elektroničkog osiguravanja granica i ostale alate za nadzor granica kako je predviđeno u Prilogu III. Uredbi o BMVI-ju;

173. smatra da Unija treba bolje zaštititi ranjive osobe od mreža za krijumčarenje i trgovinu ljudima te riješiti pitanje hibridnih napada i instrumentalizacije migracija koju provode treće zemlje ili neprijateljski nedržavni akteri; napominje da je nakon donošenja Komunikacije Komisije od 11. prosinca 2024.[16] Komisija u okviru BMVI-ja dodijelila oko 520 milijuna EUR državama članicama koje graniče s Rusijom i Bjelarusom putem BMVI-ja kako bi se ojačali kapaciteti za upravljanje granicama i riješili izazovi povezani sa sigurnošću i migracijama; posebno ističe potrebu za potporom najizloženijim državama članicama u svrhu osiguravanja vanjskih granica EU-a;

174. odaje počast Mateuszu Siteku, poljskom službeniku graničnog nadzora koji je ubijen 6. lipnja 2024. dok je branio vanjsku granicu Unije od hibridnog napada koji je organizirao bjeloruski režim; naglašava da zaštita vanjskih granica Unije nije apstraktan cilj politike, već pitanje života i smrti muškaraca i žena koji se nalaze na prvoj liniji; poziva Komisiju da osigura pružanje odgovarajuće financijske i operativne potpore državama članicama pod najvećim pritiskom koje se suočavaju s hibridnim prijetnjama na vanjskim granicama Unije;

175. prima na znanje stalne napore Komisije da ojača smislenu suradnju s trećim zemljama podrijetla i tranzita, posebno onima koje graniče s Unijom, u cilju rješavanja problema nezakonitih migracija na izvoru; naglašava potrebu za odgovarajućim nadzorom i dubinskom analizom pri dodjeli sredstava partnerima uključenima u upravljanje migracijama izvan EU-a kako bi se osiguralo da se migracijama upravlja na uzajamno koristan način i u skladu s europskom strategijom za azil i migracije, među ostalim o temeljnim pravima; apelira na Komisiju da poveća transparentnost i odgovornost sredstava Unije za unutarnje poslove u trećim zemljama;

176. podsjeća da su u skladu s Ugovorima solidarnost i pravedna podjela odgovornosti temeljna načela na kojima se temelji migracijska politika i politika azila Unije; pozdravlja stalne napore koje Komisija ulaže kako bi se povećala solidarnost i podjela odgovornosti među državama članicama, posebno prema onima koje su najviše pogođene izazovima povezanima s migracijama i azilom, uključujući instrumentalizaciju migracija; u tom kontekstu ističe ulogu FAMI-ja u pružanju potpore državama članicama u prihvatu, postupcima azila,

---

16 COM(2024)0570.

mjerama integracije i preseljenju, među ostalim za osobe koje bježe od sukoba i humanitarnih kriza; ističe da učinkovita provedba pakta o migracijama i azilu zahtijeva dostatno i pravodobno financiranje kojim se dobro upravlja kako bi se poduprle mjere solidarnosti diljem Unije;

177. primjećuje da je 2024. 37,7 % financijskih sredstava Unije za migracije i upravljanje granicama dodijeljeno decentraliziranim agencijama koje djeluju u području migracija i unutarnjih poslova; podsjeća da Komisija zadržava nadzornu odgovornost nad njihovim aktivnostima usprkos činjenici da su decentralizirane agencije pravno i financijski neovisne o Komisiji; ponavlja da se upravljanje migracijama mora provoditi potpuno u skladu s pravom Unije, uključujući temeljna prava; pozdravlja pisane odgovore Komisije u kojima se ističe potreba za daljnjim jačanjem mehanizama praćenja i odgovornosti, među ostalim kad je riječ o aktivnostima Frontexa;

Preporuke

178. poziva Europski revizorski sud da dostavi procjenu stope pogreške za naslov 4. VFO-a;

179. poziva Komisiju da:

i. u potpunosti provede preporuke Revizorskog suda, uključujući da osigura da se njezinim ugovornim aranžmanima s međunarodnim organizacijama u potpunosti poštuju revizijska prava Revizorskog suda;

ii. zajedno s tijelima država članica otkloni nedostatke u sustavu koji se odnose na zadrške iznesene u godišnjem izvješću o radu DG-a HOME za 2024. te, kad je to potrebno, pokrene postupke potvrde o sukladnosti i izda naloge za povrat iznosa isplaćenih državama članicama koje Komisija smatra nepravilnima;

iii. nastavi pratiti i nadzirati korake koje države članice i agencije Unije trebaju poduzimati radi potpune i pravodobne provedbe pakta o migracijama i azilu do 2026. te izvijesti Parlament o napretku u njegovoj provedbi i omoguće Parlamentu pristup svim relevantnim dokumentima kako bi se olakšao djelotvoran demokratski nadzor nad postupkom provedbe;

iv. pruži potporu najizloženijim državama članicama u svrhu osiguravanja vanjskih granica EU-a;

v. poveća transparentnost i odgovornost za programiranje i provedbu sredstava Unije za unutarnje poslove osiguravanjem detaljnih i sveobuhvatnih podataka, uključujući kad je riječ o sredstvima potrošenima u trećim zemljama, istodobno štiteći ulogu Parlamenta u osiguravanju demokratskog nadzora nad potrošnjom Unije;

vi. provodi transparentne i neovisne mehanizme za praćenje ljudskih prava iz fondova Unije za unutarnje poslove u trećim zemljama;

vii. pomno prati mjere za upravljanje granicama koje financira Unija, posebno kako bi se osiguralo potpuno poštovanje obveza Unije u području temeljnih prava i načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja;

Sigurnost i obrana

180. konstatira da je 2024. proračun za programe u okviru naslova 5. VFO-a „Sigurnost i obrana” iznosio 2,1 milijardu EUR (1,1 % proračunskih rashoda Unije) i da je bio raspodijeljen kako slijedi: 800 milijuna EUR (36,9 %) za Europski fond za obranu (EFO), 300 milijuna EUR (15,9 %) za vojnu mobilnost, 300 milijuna EUR (13,3 %) za obrambene instrumente i sigurnu povezivost Unije, 300 milijuna EUR (12,1 %) za decentralizirane agencije, odnosno Agenciju Europske unije za droge (EUDA), Agenciju Europske unije za suradnju tijela za izvršavanje zakonodavstva (Europol) i Agenciju Europske unije za osposobljavanje u području izvršavanja zakonodavstva (CEPOL), 300 milijuna EUR (11,9 %) za nuklearnu sigurnost, razgradnju nuklearnih postrojenja i druga područja te 200 milijuna EUR (9,9 %) za Fond za unutarnju sigurnost (FUS);

181. podsjeća da su se financijska sredstva FUS-a za razdoblje 2014. – 2020. morala potrošiti do lipnja 2024., a da je završnu računovodstvenu dokumentaciju trebalo podnijeti do 31. prosinca 2024.; prima na znanje nalaz Revizorskog suda da je u vrijeme njihove revizije znatan iznos financijskih sredstava FUS-a tek trebalo poravnati (16 % ili 505 milijuna EUR) nakon što Komisija prihvati završnu računovodstvenu dokumentaciju; prima na znanje odgovor Komisije da su ukupni rashodi koje su države članice prijavile za razdoblje 2014. – 2020., uključujući podnošenje završne računovodstvene dokumentacije, iznosili 94 % FUS-a;

182. sa zabrinutošću konstatira da, zbog razloga objašnjenih u odjeljku o migracijama i upravljanju granicama, Revizorski sud ne može iznijeti zasebnu procjenu stope pogreške za naslov 5. VFO-a „Sigurnost i obrana” te da, na temelju rezultata provedenih revizija, Revizorski sud rashode iz tog naslova smatra visokorizičnima; navodi da je povjerenik za obranu i svemir pri svojem saslušanju u Odboru za proračunski nadzor 6. studenoga 2025. pojasnio da se u godišnjem izvješću Revizorskog suda za 2024. ne navode nikakve pogreške utvrđene u obrambenim projektima; nadalje konstatira da je Komisija procijenila da rizik u trenutku plaćanja za rashode za sigurnost i obranu 2024. iznosi 0,5 %;

183. podsjeća na to da od početka ruske ratne agresije na Ukrajinu u susjedstvu Unije vlada vrlo nestabilna geopolitička situacija koja dovodi do većih sigurnosnih i obrambenih izazova, uključujući

hibridne prijetnje, a time i do veće potrebe za ulaganjem u sigurnost, obranu i pripravnost; skreće pozornost na činjenicu da je naslov 5. VFO-a, koji je posvećen sigurnosti i obrani, najmanji od svih naslova VFO-a i žali zbog toga što trenutačni proračun Unije za jamčenje sigurnosti i obrane njezinih građana ne odgovara izazovima s kojima se treba suočiti u kratkoročnom ili dugoročnom razdoblju; ponavlja svoje stajalište da Rusija predstavlja glavnu i najznačajniju prijetnju Uniji i njezinim državama članicama; podsjeća da je Europski parlament pozvao Uniju i njezine države članice da uspostave pravni okvir kojim bi se omogućilo da se Rusija kategorizira kao država pokroviteljica terorizma;

184. podsjeća da su na obrambene kapacitete u Uniji negativno utjecala desetljeća nedovoljnih ulaganja i da, prema Komisiji, manjak rashoda za obranu za sljedeće desetljeće trenutačno iznosi 500 milijardi EUR; pozdravlja činjenicu da se zbog hitne potrebe za jačanjem obrambenih sposobnosti broj instrumenata Unije za financiranje obrane povećao od ruske ratne agresije na Ukrajinu; napominje da obrambeni instrumenti Unije uključuju izvanproračunske instrumente kao što su Europski instrument mirovne pomoći (EPF) i Instrument za sigurnosne mjere za Europu (SAFE), privremeni instrument za kreditiranje u području obrane; nadalje naglašava da, osim programa financiranja obrane, drugi programi Unije mogu imati dvojnu namjenu, posebno komponenta vojne mobilnosti Instrumenta za povezivanje Europe (CEF) i Program Unije za sigurnu povezivost, uspostavljen 2023. prvenstveno kako bi se državama članicama Unije osigurao zajamčen pristup vrlo sigurnim, suverenim i globalnim uslugama povezivosti; također napominje da se nakon preispitivanja u sredini programskog razdoblja u rujnu 2025. sredstva kohezijske politike mogu upotrebljavati i za poboljšanje vojne mobilnosti i razvoj obrambene infrastrukture, posebno u istočnim pograničnim regijama;

185. cijeni pisane odgovore Komisije u kojima se potvrđuje da je mnoštvo instrumenata povezanih s obranom dovelo do fragmentiranog okruženja za financiranje te da postoje određena preklapanja i nedostaci; ističe potrebu za sveobuhvatnim i dugoročnim pristupom Unije financiranju sigurnosti i obrane, kojim se odgovara i na konvencionalne i nekonvencionalne vojne prijetnje; naglašava potrebu za daljnjim poboljšanjem transparentnosti financiranja obrane Unije, uključujući jamčenjem revizijskih prava Revizorskog suda za sve instrumente i osiguravanjem da tijelo nadležno za davanje razrješnice može provoditi demokratski nadzor nad svim aktivnostima koje financira Unija; ističe potrebu za povećanjem pristupačnosti objavljenih informacija o financijskim sredstvima Unije za obranu kako bi od njih koristi imali i podnositelji zahtjeva i korisnici, posebno MSP-ovi; ističe da bi trebalo olakšati i promicati sudjelovanje MSP-ova u svim državama članicama, kao i osigurati njihov pošten i jednak pristup projektima koje financira EU; potiče kontinuirano ulaganje u MSP-ove i potporu njima;

186. naglašava da su za brzo povećanje rashoda Unije za obranu i sigurnost 2024. potrebni proporcionalni mehanizmi revizije koji omogućuju stvarni pristup Europskog revizorskog suda, OLAF-a i EPPO-a svoj relevantnoj dokumentaciji, uključujući projekte koji uključuju tehnologije s dvojnom namjenom; podsjeća da je i Komisija priznala da se pristup klasificiranim rezultatima može odgoditi ako su države članice „izvori” klasifikacije te naglašava da bi, ako je pristup reviziji ograničen zbog opravdanih razloga kao što je klasificirana priroda projekata, trebalo poduzeti prikladne mjere i pronaći konstruktivna rješenja kako bi se osigurali potpuna usklađenost sa zahtjevima financijskog nadzora i dobro upravljanje sredstvima Unije;

187. izražava duboku zabrinutost zbog odluke Komisije da nastavi s usvajanjem inicijative „Rearm EU” bez prethodnog savjetovanja s Europskim parlamentom; žali zbog toga što se takvom odlukom zaobilazi načelo institucionalne ravnoteže i potkopava uloga Parlamenta kao suzakonodavca u oblikovanju strateških i proračunskih prioriteta; potiče Komisiju da se suzdrži od pokretanja znatnih političkih instrumenata koji utječu na financijsku i stratešku strukturu Unije, a da pritom ne osigura potpuno poštovanje ovlasti Parlamenta;

188. podsjeća da je opći cilj Europskog fonda za obranu poticanje konkurentnosti, učinkovitosti i inovacijskih kapaciteta europske obrambene tehnološke i industrijske baze (EDTIB) diljem Unije; napominje da su, kako je navedeno u pisanim odgovorima Komisije, sredstva EFO-a u iznosu od 227,9 milijuna EUR dodijeljena za 20 projekata povezanih s umjetnom inteligencijom, a dodatnih 171,1 milijun EUR za 18 projekata usmjerenih na tehnologije bespilotnih letjelica, dok je 50 projekata usmjerenih na tzv. tradicionalnu obrambenu opremu, odnosno kopnenu, zračnu i mornaričku borbu, podvodno djelovanje i protuzračnu obranu te smanjenje kemijskih, bioloških, radioloških i nuklearnih (KBRN) rizika, podržano ukupnim iznosom od 1,49 milijardi EUR iz EFO-a; napominje da je od 2021. manje od 400 milijuna EUR iz Europskog fonda za obranu potrošeno na projekte povezane s umjetnom inteligencijom i tehnologijama bespilotnih letjelica, unatoč činjenici da iskustvo iz aktualnih i nedavnih sukoba upućuje na to da kibernetički kapaciteti, umjetna inteligencija i bespilotni sustavi, uključujući bespilotne letjelice, mogu imati sve važniju ulogu u modernom ratovanju; smatra da bi pri financiranju tehnologija prednost trebalo dati tehnologijama koje pružaju najveću operativnu prednost;

189. prima na znanje tematsko izvješće Revizorskog suda 04/2025 o vojnoj mobilnosti EU-a i odgovore Komisije; zabrinut je zbog općeg zaključka Revizorskog suda da drugi akcijski plan EU-a za vojnu mobilnost, objavljen u studenom 2022., nije uspostavljen na dovoljno čvrstim temeljima te da napredak u ostvarenju njegova cilja, odnosno osiguravanja brzog i neometanog kretanja osoblja, opreme i imovine

u kratkom roku i u velikim razmjerima, varira zbog nedostataka u osmišljavanju i prepreka pri provedbi; sa zabrinutošću primjećuje opažanje Revizorskog suda da Komisija nije provela pouzdanu procjenu ukupnih financijskih sredstava potrebnih za postizanje svojih ciljeva i ciljnih vrijednosti; prima na znanje činjenicu, koju je istaknuo Revizorski sud, da parlamentarni nadzor nad svim aktivnostima vojne mobilnosti Unije nije uvijek moguć jer se svi projekti ne financiraju iz proračuna Unije, kao na primjer u slučaju Europske obrambene agencije (EDA) ili PESCO-a;

190. izražava zabrinutost zbog toga što je nakon triju poziva na podnošenje prijedloga organiziranih 2021., 2022. i 2023. već iscrpljena cjelokupna omotnica za vojnu mobilnost u okviru Instrumenta za povezivanje Europe za tekuće programsko razdoblje, a procjenjuje se da su potrebna ulaganja u iznosu od najmanje 100 milijardi EUR za rješavanje 500 žarišnih točaka u Uniji za koje je utvrđeno da ih je potrebno hitno unaprijediti[17]; prima na znanje pisani odgovor Komisije da su revizijom Uredbe o mreži TEN-T iz 2024. uvedeni elementi za integraciju vojne mobilnosti u prometnu politiku Unije; nadalje napominje da su Europska komisija i Visoka predstavnica donijeli Paket za vojnu mobilnost 2025.; ponavlja važnost daljnjeg jačanja sposobnosti reagiranja i učinkovitosti vojne mobilnosti Unije smanjenjem regulatorne i postupovne složenosti, poboljšanjem usklađenosti i racionalizacijom koordinacije kako bi se smanjila kašnjenja i poboljšala operativna spremnost;

Preporuke

191. poziva Europski revizorski sud da dostavi procjenu stope pogreške za naslov 5. VFO-a;

192. poziva Komisiju da:

i. nastavi ulagati napore u poboljšanje transparentnosti potrošnje Unije na obranu u svim relevantnim instrumentima, među ostalim olakšavanjem rada Revizorskom sudu u skladu s primjenjivim pravnim okvirom i osiguravanjem da tijelo nadležno za davanje razrješnice bude pravilno obaviješteno kako bi moglo provoditi demokratski nadzor nad svim aktivnostima koje financira Unija tijekom faza donošenja, izrade i provedbe;

ii. tijelu nadležnom za davanje razrješnice redovno podnosi konsolidirano izvješće o izvršenju i uspješnosti proračuna koje obuhvaća sve rashode povezane s obranom iz proračuna Unije, izvanproračunske instrumente i sve ostale relevantne instrumente, kao što su programi vojne pokretljivosti i

---

17 Zajednička komunikacija Komisije i visoke predstavnice Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 16. listopada 2025. naslovljena „Očuvanje mira – Plan za obrambenu pripravnost do 2030.” (JOIN(2025)0027).

programi povezani sa sigurnošću, kako bi se omogućio demokratski nadzor;

iii. osigura Parlamentu sustavnije daljnje postupanje i izvješćivanje o obrambenim mjerama i mjerama vojne pokretljivosti Unije, provedbi i financiranju, uključujući one koje se odnose na suradnju EU-a i NATO-a, Europski instrument mirovne pomoći, EDA-u i PESCO;

iv. ojača doprinos Europskog fonda za obranu sveobuhvatnom europskom obrambenom pristupu povećanjem potpore projektima za otklanjanje hibridnih prijetnji, uključujući umjetnu inteligenciju, kibernetičku tehnologiju i tehnologiju bespilotnih letjelica;

v. dodatno ojača sigurnosne i obrambene mjere Unije znatnim povećanjem dostupnih sredstava za poboljšanje koridora prometne infrastrukture dvojne namjene i poduzimanjem mjera za uklanjanje administrativnih, postupovnih i regulatornih prepreka prekograničnim vojnim kretanjima, među ostalim usklađivanjem skupne i zajedničke nabave u području obrane, kako je navedeno u Uredbi (EU) 2025/2643 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2025. („Uredba o EDIP-u”), i povezanih postupaka među državama članicama kako bi se poboljšala interoperabilnost, učinkovitost i strateška usklađenost, uz davanje prednosti Unijinu financiranju projekata kojima se najbolje odgovara na trenutačne europske prijetnje;

vi. poduzme daljnje mjere kako bi se osigurali jednaki uvjeti za sve aktere u obrambenoj industriji u cijeloj Uniji i pojednostavnio pristup financiranju Unije, uključujući MSP-ove i države članice koje su najosjetljivije na vanjske prijetnje;

Susjedstvo i svijet

193. konstatira da je proračun za programe u okviru naslova 6. VFO-a „Susjedstvo i svijet” iznosio 15,4 milijarde EUR (8,0 % proračunskih rashoda Unije ne računajući Mehanizam za oporavak i otpornost) i da je bio raspodijeljen kako slijedi: 62,4 % za Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa (NDICI – Globalna Europa), 15,9 % za humanitarnu pomoć (HUMA), 14,9 % za pretpristupnu pomoć (IPA III), 2,7 % za makrofinancijsku pomoć plus za Ukrajinu i 4,1 % za druga djelovanja i programe;

194. pozdravlja činjenicu da je Revizorski sud 2024. ispitao statistički reprezentativan uzorak od 137 transakcija koje obuhvaćaju svu potrošnju u okviru predmetnog naslova VFO-a, što mu je prvi put omogućilo da izračuna stopu pogreške; sa zabrinutošću navodi da je procijenjena stopa pogreške iznosila 4,9 %, što je znatno iznad praga značajnosti od 2,0 %; nadalje napominje da je 56 od 137 transakcija (40,9 %) sadržavalo mjerljive pogreške koje imaju financijski učinak

na proračun Unije; primjećuje da su se te pogreške odnosile na neprihvatljive troškove, ozbiljna kršenja pravila o javnoj nabavi, nedostatak ključne popratne dokumentacije, neprihvatljive korisnike i rashode koji nisu stvarno nastali; smatra da bi ti problemi mogli ukazivati na nedostatke u funkcioniranju i pouzdanosti sustava kontrole;

195. zaprepašten je činjenicom da je u deset slučajeva koji uključuju mjerljive pogreške Komisija već raspolagala s dovoljno informacija kako bi spriječila pogrešku ili je otkrila i ispravila prije prihvaćanja rashoda; napominje da bi, da je Komisija učinkovito upotrijebila te informacije, procijenjena stopa pogreške bila manja za 1,4 postotna boda;

196. napominje da se, kao i prethodnih godina, znatan udio pogrešaka koje je otkrio Revizorski sud odnosio na ugovore koje u okviru neizravnog upravljanja provode organizacije koje se ocjenjuju na temelju stupova, uključujući međunarodne institucije; primjećuje da je za te ugovore Komisija prihvatila rashode na temelju financijskog izvješća i izjave o upravljanju, pri čemu je izjava o upravljanju potvrda koju samostalno izdaje organizacija koja se ocjenjuje na temelju stupova i kojom potvrđuje potpunost, točnost i usklađenost dostavljenih financijskih informacija; sa zabrinutošću navodi da se 26 od 42 kvantificirane pogreške koje je otkrio Revizorski sud odnosilo na takve ugovore, što čini 3,1 postotni bod procijenjene stope pogreške i čime se ističu trajne slabosti jamstvenog okvira za neizravno upravljanje sa subjektima koji se ocjenjuju na temelju stupova;

197. izražava zabrinutost zbog toga što se Revizorski sud ponovno suočavao s kašnjenjima u dobivanju zatražene dokumentacije od nekih međunarodnih organizacija i međunarodnih financijskih institucija, što je otežalo pravodobnu provedbu njegova revizorskog rada, unatoč prethodnoj preporuci iz 2020.; napominje da su u 19 revidiranih transakcija ti subjekti ograničili pristup dokumentima na trenutačno elektroničko pretraživanje koje je ograničeno samo na pregled, a da pritom Revizorskom sudu nisu omogućili zadržavanje preslika, što je otežalo pravilno planiranje, provedbu i kontrolu kvalitete revizije; žali zbog toga što su te prepreke i dalje prisutne unatoč naporima Komisije da riješi to pitanje kontinuiranom komunikacijom s predmetnim organizacijama, kako je istaknuto i u godišnjem izvješću o EFO-u za 2024.;

198. izražava ozbiljnu zabrinutost zbog toga što 2024. nije bilo misija praćenja usmjerenog na rezultate zbog raskida dvaju postojećih ugovora o uslugama praćenja usmjerenog na rezultate 2025.; sa zabrinutošću ističe da je planirani ograničeni natječaj za 2024. za novu generaciju ugovora o praćenju usmjerenom na rezultate morao biti otkazan zbog nedostupnosti kredita za rashode za potporu NDICI-ja, što je prisililo GU-u INTPA da se osloni na operativne kredite i pripremi samostalnu mjeru potpore NDICI-ja za financiranje

praćenja usmjerenog na rezultate; napominje da je novi ograničeni natječajni postupak ponovno pokrenut u listopadu 2025. na temelju suspenzivne klauzule, pri čemu se očekuje da će novi trogodišnji ugovor o praćenju usmjerenom na rezultate biti potpisan tek u travnju 2026.; ističe da su ti poremećaji u financiranju i javnoj nabavi doveli do potpune obustave sustava praćenja usmjerenog na rezultate od početka 2025., što je odgodilo neovisno praćenje uspješnosti provedbe programa i oslabilo ukupnu usmjerenost vanjskog djelovanja na rezultate;

199. navodi da su se smanjila ulaganja Unije u pomoć povezanu s trgovinom najslabije razvijenim zemljama u svijetu, pri čemu je 2022. do najslabije razvijenih zemalja došlo samo 12,0 % tokova pomoći za trgovinu, dok je prosjek između 2010. i 2015. iznosio 18,0 %; sa zabrinutošću napominje da su ti slabi rezultati i dalje prisutni unatoč cilju potrošnje od 25,0 % za najslabije razvijene zemlje utvrđenom u revidiranoj strategiji EU-a za pomoć za trgovinu iz 2017.; prima na znanje zaključke tematskog izvješća Europskog revizorskog suda 17/2025 „Pomoć EU-a za trgovinu najmanje razvijenim zemljama” u kojem se navodi da pomoć EU-a za trgovinu ne napreduje prema planu za dostizanje ciljne vrijednosti za 2030.; pozdravlja činjenicu da je Komisija prihvatila preporuku Revizorskog suda da se analiziraju temeljni uzroci tog smanjenja i napominje da je ta procjena planirana za 2026. te naglašava potrebu za pravodobnim korektivnim mjerama kako bi trgovinska pomoć Unije stigla do onih kojima je najpotrebnija;

200. napominje da je proračunska potpora zemljama izvan Unije koju su INTPA i GU NEAR prijavili 2024. iznosila 1,56 milijardi EUR; žali zbog nedostatka javno dostupnih podataka kojima se utvrđuju zemlje korisnice jer se objavljeni statistički podaci odnose samo na regije ili skupine zemalja; nadalje žali zbog nedostatka transparentnosti u pogledu upotrebe tih sredstava i utvrđivanja krajnjih primatelja; naglašava da bi proračunska potpora trebala biti usklađena s potrebama partnerskih zemalja i strateškim ciljevima politike Unije;

201. naglašava da se Unijinom pomoći ni pod kojim okolnostima ne smije, izravno ili neizravno, financirati terorizam ili bilo koja aktivnost nespojiva s vrijednostima utjelovljenima u članku 2. UEU-a te se njome stoga ne smije pružati potpora nijednom tijelu povezanom s Hamasom ili bilo kojom drugom terorističkom ili ekstremističkom organizacijom; podsjeća da je u tu svrhu legitimno i ključno jasno utvrditi sve krajnje korisnike pomoći Unije, uključujući u trećim zemljama; naglašava potrebu za strogim nadzorom raspodjele i upotrebe pomoći kako bi se spriječila zloupotreba sredstava; nadalje poziva na jačanje dubinske analize, praćenja i kontrole kako bi se spriječili svi oblici ideološke infiltracije u programe koje financira Unija; ističe da se zaštitne mjere protiv terorizma i zahtjevi u pogledu transparentnosti moraju strogo primjenjivati bez ugrožavanja humanitarnih načela i pružanja spasonosne pomoći;

202. ponavlja da je obrazovanje središnji stup za izgradnju mira, suživot i pripremu za dogovoreno dvodržavno rješenje te glavno sredstvo za borbu protiv ekstremizma, netolerancije i radikalnih ideologija; podsjeća da bi se financijskom pomoći i političkim angažmanom Unije trebalo podupirati obrazovanje kojim se promiču mir, tolerancija i suživot; pozdravlja Komisijinu kontinuiranu suradnju s Palestinskom samoupravom u pogledu kurikularne reforme i prima na znanje konkretan napredak o kojem je izviješteno 2025., uključujući aktualnu reviziju i izmjenu udžbenika koju provodi palestinsko Ministarstvo obrazovanja i visokog obrazovanja kako bi se osigurala usklađenost sa standardima UNESCO-a; posebno napominje da su provedene određene izmjene za 12. razred i sveobuhvatnije izmjene razreda 1. – 4., a novi nastavni materijali objavljeni su u prosincu 2024. odnosno listopadu 2025. te ih Unija trenutačno vrednuje; podsjeća na potrebu za time da Palestinska samouprava ukloni sve obrazovne materijale i sadržaje koji nisu u skladu sa standardima UNESCO-a, posebno one koji su antisemitski, potiču na nasilje i glorificiraju džihad i mučeništvo te odbacuju mirno rješenje sukoba; podsjeća Komisiju da svoje vrednovanje temelji na javnim i provjerljivim dokazima te da objavi rezultate svojeg vrednovanja;

203. napominje da, kao i prethodnih godina, 2024. nisu iskorištena financijska sredstva Unije za potporu izradi palestinskih udžbenika te da je izravna financijska pomoć Unije pružena Palestinskoj samoupravi putem Unijina mehanizma PEGASE u okviru paketa hitne potpore za 2024. i višegodišnjeg sveobuhvatnog programa za palestinski oporavak i otpornost (2025. – 2027.) strogo ograničena na sljedive stavke rashoda kao što su plaće, socijalne naknade i dospjele nepodmirene obveze bolnica; napominje da je ta financijska potpora Palestinskoj samoupravi djelomično povezana s postizanjem reformi dogovorenih u okviru ambiciozne matrice reformi s Palestinskom samoupravom 2024., koja uključuje progresivno i sustavno vrednovanje nastavnih materijala; podsjeća na potrebu za time da Palestinska samouprava ukloni sve obrazovne materijale i sadržaje koji nisu u skladu sa standardima UNESCO-a, posebno one kojima se potiče antisemitizam i sadržavaju nasilje, kojima se palestinska djeca ne bi smjela izlagati; naglašava da bi financijska potpora koju Unija pruža Palestinskoj samoupravi u području obrazovanja trebala biti uvjetovana time da se sadržaj udžbenika uskladi sa standardima UNESCO-a; poziva Komisiju da osigura da se sredstva Unije ne dodjeljuju, izravno ili neizravno, obrazovnim materijalima koji sadržavaju antisemitske reference ili primjere koji potiču na mržnju i nasilje;

204. apelira na Komisiju da u kontekstu pružanja potpore i humanitarne pomoći palestinskom stanovništvu surađuje s pouzdanim partnerima na terenu kako bi se zajamčila neometana i sigurna isporuka humanitarne pomoći i osiguralo da se sredstva Unije ne dodjeljuju pojedincima ili organizacijama povezanima s terorističkim ili ekstremističkim pokretima koji su u suprotnosti s temeljnim

vrijednostima Unije; podsjeća da postoje navodi o tome da je u groznim terorističkim napadima Hamasa na Izrael 7. listopada 2023. sudjelovalo 19 od 13 000 zaposlenika UNRWA-e u Gazi; prima na znanje odgovor Ujedinjenih naroda na te navode, uključujući istrage koje je pokrenuo Ured UN-a za unutarnji nadzor (OIOS), nakon čega je u interesu Agencije službeno otkazan radni odnos devetero zaposlenika, te preporuke iz izvješća koje je sastavila Catherine Colonna; napominje da Komisija surađuje s UNRWA-om kako bi se poboljšali postupci neutralnosti i sustavi kontrole u Agenciji, u skladu s nalazima istraga Ureda UN-a za unutarnji nadzor, te kako bi se pratila primjena akcijskog plana koji je predstavila UNRWA; prima na znanje procjenu Komisije da je UNRWA i dalje predana provedbi dogovorenih preporuka i ispunjavanju svih uvjeta dogovorenih s Unijom za nastavak financiranja 2024.; u tom pogledu potiče kontinuirani angažman i pomno praćenje Komisije kako bi se osiguralo financiranje uz čvrsta jamstva neutralnosti, transparentnosti i odgovornosti;

205. navodi da su u razdoblju od 2019. do 2024. šest od devet radnih mjesta u višem rukovodstvu GU-a NEAR dugo bila nepopunjena; posebno napominje da je radno mjesto glavnog direktora ostalo nepopunjeno 28 mjeseci, direktora A 25 mjeseci, direktora NEAR B (južno susjedstvo) 48 mjeseci, direktora NEAR D (zapadni Balkan) 35 mjeseci, direktora Skupine za potporu Ukrajini 32 mjeseca i direktora R 22 mjeseca; ističe da su ta dugotrajno nepopunjena radna mjesta utjecala na neke od politički najosjetljivijih i operativno najkritičnijih portfelja Unije, među ostalim tijekom ruske invazije na Ukrajinu i terorističkog napada Hamasa na Izrael; nadalje prima na znanje rezultate ankete osoblja GU-a NEAR iz travnja 2022., koji pokazuju znatno smanjenje povjerenja u više rukovodstvo;

206. napominje da je od 2020. do 2023. Skupinu za potporu Ukrajini na privremenoj osnovi vodio zamjenik glavnog direktora GU-a NEAR, uz mnoge druge funkcije, te nadalje napominje da je Skupina za potporu Ukrajini raspuštena 2023. i da su portfelji preraspodijeljeni Instrumentu za Ukrajinu i drugim odjelima; napominje da su informacije koje je Komisija u tom pogledu dostavila tijekom razmjene gledišta s tijelom nadležnim za davanje razrješnice netočne i poziva Komisiju da se pobrine za to da svi njezini članovi jasno i točno izvješćuju Parlament;

207. prima na znanje nedavna izvješća istraživačkih medija koja je u listopadu 2025. objavilo nekoliko europskih medijskih kuća i u kojima se navodi da su mađarske obavještajne službe sudjelovale u špijunskim aktivnostima u Bruxellesu, uključujući pokušaje novačenja mađarskih državljana koji rade u institucijama Unije; prima na znanje da se ta izvješća odnose na razdoblje od 2015. do 2019. i da je Komisija potvrdila da interno ispituje te navode; očekuje od Komisije i nadležnih tijela da provedu dubinsku analizu i istragu na temelju stvarnih dokaza te da obavijeste Parlament čim istraga bude dovršena;

208. napominje da povjerenici imaju znatne političke i regulatorne ovlasti te stoga njihovo postupanje mora odražavati najviše standarde neovisnosti, transparentnosti, odgovornosti i etičnosti; naglašava da je strogo pridržavanje Kodeksa ponašanja članova Europske komisije ključno za zaštitu integriteta, vjerodostojnosti i demokratskog legitimiteta izvršne vlasti Unije; naglašava da je potpuna usklađenost s Kodeksom ponašanja također neophodna za sprečavanje sukoba interesa, izbjegavanje neprimjerenog utjecaja i osiguravanje da se odluke donose isključivo u europskom interesu; smatra da, kad se promatraju zajedno, ti prošli ozbiljni i dugotrajni propusti u upravljanju GU-om NEAR, pružanje netočnih informacija Parlamentu u kontekstu postupka davanja razrješnice te prethodno navedeni dodatni razlozi za zabrinutost u pogledu ponašanja i neovisnosti pokazuju obrazac koji nije u skladu sa standardima odgovornosti, pouzdanosti i dobre uprave koji se zahtijevaju od člana Komisije;

209. sa zabrinutošću napominje da je financiranje Ukrajine sredstvima Unije raspoređeno na brojne instrumente, čime se stvara fragmentirano i složeno financijsko okruženje; ističe da nepostojanje konsolidiranog i transparentnog pregleda načina na koji se dodjeljuju i troše ta sredstva, uključujući zajmove zajamčene prostorom u proračunu VFO-a, otežava učinkovit demokratski nadzor, odgovornost i mogućnost procjene ukupnog učinka potpore Unije;

210. napominje da ukrajinska specijalizirana tijela za borbu protiv korupcije (NABU, SAPO i HACC) i dalje dovode do istraga, kaznenih progona i presuda u predmetima na visokoj razini, što pokazuje da neovisne institucije za borbu protiv korupcije počinju funkcionirati i da nedavne ostavke optuženih ministara pokazuju određeni stupanj sposobnosti reagiranja i odgovornosti vlade; pohvaljuje reforme koje je Ukrajina provela usred potpune invazije; napominje da su pokušaji da se NABU i SAPO stave pod nadležnost glavnog državnog odvjetnika mogli ugroziti neovisnost i učinkovitost okvira za borbu protiv korupcije; pozdravlja brzo povlačenje tih izmjena nakon domaćeg i međunarodnog pritiska, ali izražava zabrinutost zbog izvješća institucija za borbu protiv korupcije i civilnog društva u kojima se naglašavaju izazovi u održavanju djelotvornosti i neovisnosti okvira za borbu protiv korupcije; poziva vlasti da spriječe nazadovanje, otklone postupovna kašnjenja i opstrukcije u slučajevima na visokoj razini te da izmijene zastarne rokove u skladu s europskim standardima;

211. prima na znanje nedavne navode u prijevarama u ukrajinskom energetskom sektoru; ističe da ti navodi, ako se potvrde, upućuju na strukturne slabosti u sustavima upravljanja, nadzora i unutarnje kontrole; naglašava potrebu za izgradnjom povjerenja javnosti kako bi se povećala vjerodostojnost reformi u Ukrajini kroz snažne sustave javne nabave i unutarnje kontrole;

212. napominje da je, kako bi se osiguralo dobro financijsko upravljanje Instrumentom za Ukrajinu, Komisija u lipnju 2024. Provedbenom

odlukom (EU) 2024/1697 osnovala poseban Revizijski odbor sastavljen od neovisnih stručnjaka koje je imenovala Komisija; napominje da je mandat Revizijskog odbora otkriti sustavne nedostatke ukrajinskog upravljanja sredstvima Instrumenta i u njihovoj kontroli, uključujući nedostatke u sprečavanju prijevara, antikorupcijskim zaštitnim mjerama i sustavima za sprečavanje sukoba interesa, te o takvim problemima izravno izvijestiti Komisiju;

213. ističe da, osim svoje nadzorne uloge, Revizijski odbor može izdati preporuke ukrajinskim vlastima o tome kako otkloniti financijske nepravilnosti ili strukturne nedostatke u upravljanju sredstvima Unije; naglašava da Ukrajina, koju predstavlja Ministarstvo gospodarstva, mora dati pisani odgovor na svaku preporuku, u kojem navodi provedbene mjere ili daje opravdano objašnjenje za neprovođenje; naglašava da nalazi Revizijskog odbora mogu imati znatne financijske posljedice; ističe da kontinuirana financijska potpora Unije mora biti popraćena dobrim financijskim upravljanjem, transparentnošću i praćenjem uspješnosti kako bi se osiguralo učinkovito korištenje sredstava Unije i održala vjerodostojnost politike proširenja;

214. podsjeća da su redovite isplate u okviru Instrumenta za Ukrajinu uvjetovane Komisijinim provjerama provedbe ukrajinskog plana oporavka i reformi te kontinuiranim poštovanjem demokratskih mehanizama, vladavine prava i ljudskih prava; napominje da je Komisija do danas u pet navrata zaključila da u periodu od prvog do petog obroka nisu provedeni pojedinačni koraci reforme, što je dovelo do suspenzije povezanih iznosa, od kojih je jedan u međuvremenu ispravljen; u tom pogledu pozdravlja Komisijin strogi pristup uvjetovanosti i njezinu dokazanu spremnost da temeljito provjeri provedbu i uskrati sredstva ako uvjeti nisu ispunjeni;

215. pozdravlja činjenicu da OLAF nadležnim tijelima pruža ciljanu pomoć u borbi protiv prijevara i pruža potporu pristupanju Ukrajine Programu Unije za borbu protiv prijevara; primjećuje da su Okvirnim sporazumom o Instrumentu za Ukrajinu, koji je stupio na snagu u lipnju 2024., predviđeni pravno obvezujući aranžmani za upravljanje, kontrolu, nadzor, praćenje, evaluaciju, izvješćivanje i reviziju sredstava u okviru Instrumenta, kao i mjere za sprečavanje, istraživanje i ispravljanje nepravilnosti, prijevara, korupcije i sukoba interesa te odredbe o ulogama OLAF-a i EPPO-a;

216. zabrinut je zbog toga što od dodjele sredstava Europskog fonda za održivi razvoj plus (EFOR+) u okviru nove fleksibilne omotnice „Potpora ulaganjima” korist imaju zemlje u kojima je lakše provesti ulaganja u okviru strategije Global Gateway, nauštrb davanja prednosti najmanje razvijenim zemljama te nestabilnim zemljama pogođenima sukobima;

217. napominje da unatoč dugogodišnjim financijskim sredstvima Unije za jačanje libijskih graničnih i migracijskih kontrola, izvješća pokazuju

da takva pomoć i dalje izaziva ozbiljne zabrinutosti u pogledu operativnih i humanitarnih pitanja i pitanja u pogledu temeljnih prava i upravljanja, zbog čega bi Unija mogla biti izložena reputacijskim rizicima; naglašava potrebu za strogim mehanizmima praćenja, transparentnosti i odgovornosti kako bi se osiguralo da pomoć povezana s migracijama neizravno ne doprinosi daljnjoj šteti;

218. napominje da je od 1. veljače 2025. Europska komisija reorganizirala bivšu glavnu upravu DG NEAR i podijelila njezine odgovornosti između dviju novoosnovanih uprava: Glavne uprava za proširenje i istočno susjedstvo (GU ENEST), nadležne za zemlje kandidatkinje i istočno susjedstvo, te Glavne uprave za Bliski istok, sjevernu Afriku i Perzijski zaljev (GU MENA), koja sada obuhvaća sredozemnu regiju;

Europski razvojni fond (ERF)

219. konstatira da je Revizorski sud, kako bi proveo reviziju pravilnosti transakcija, ispitao uzorak od 85 transakcija koje predstavljaju puni raspon rashoda u okviru ERF-a; nadalje napominje da je to obuhvaćalo 16 transakcija povezanih s Kriznim uzajamnim fondom Europske unije za Afriku, 54 transakcije koje je odobrilo 14 delegacija Unije[18], 14 transakcija koje je odobrilo sjedište Komisije i jednu transakciju povezanu s uzajamnim fondom Bêkou;

220. sa zabrinutošću konstatira da su od 85 ispitanih transakcija njih 34 (40,0 %) sadržavale pogreške, u usporedbi s 62 (44,3 %) koliko ih je bilo 2023. za isti broj transakcija; nadalje ističe da je Revizorski sud kvantificirao 27 pogrešaka (52 iz 2023.), na temelju kojih je procijenio da stopa pogreške za financijsku godinu 2024. iznosi 6,5 % (8,9 % tijekom 2023.);

221. sa zabrinutošću ističe da su tri najčešće vrste pogrešaka otkrivenih u financijskoj godini 2024. bile neprihvatljivi rashodi (40,0 %), nepostojanje ključne popratne dokumentacije (32,0 %) i prekomjerno poravnanje pretfinanciranja (14,0 %);

222. s iznenađenjem primjećuje da na dan 31. prosinca 2024. još nije bilo dovršeno potpuno računovodstveno zaključenje devetog Europskog razvojnog fonda, koje obuhvaća razdoblje od 2000. do 2007., više od 17 godina nakon uvođenja klauzule o vremenskom ograničenju valjanosti, pri čemu je osam ugovora još uvijek u tijeku, što pokazuje iznimnu složenost i trajanje određenih programa ERF-a;

223. pozitivno ocjenjuje činjenicu da je Komisija poboljšala izračun procjena pri zaključenju sustavnim uzimanjem u obzir produljenja razdoblja provedbe ugovora nakon izvještajne godine u skladu s

---

18 Burundi, Demokratska Republika Kongo, Gvineja Bisau, Kenija, Malavi, Mauritanija, Mauricijus, Mozambik, Namibija, Nigerija, Sijera Leone, Togo, Uganda, Zambija.

preporukom Revizorskog suda iz njegova godišnjeg izvješća za 2023.;

224. sa zabrinutošću napominje da su, kao i prethodnih godina, znatna salda pretfinanciranja i dalje neporavnana tijekom pretjerano dugih razdoblja, uključujući nepodmirenih 446,0 milijuna EUR tijekom više od 10 godina, što je uvelike povezano sa Zakladom EU-a za afričku infrastrukturu, čije dugoročne operacije dovode do vrlo sporog poravnanja pretfinanciranja;

225. primjećuje da očekivani ishodi tekuće revizije strategije kontrole koju provodi GU INTPA uključuju poboljšanje smjernica o financijskom izvješćivanju o pojačanim ex ante kontrolama kako bi se spriječile pogreške, među ostalim u pogledu poravnanja prekomjernih iznosa;

226. napominje da izjava o jamstvu glavnog direktora u godišnjem izvješću o radu GU-a INTPA za 2024. ne sadržava zadrške, čime se nastavlja trend u kojem je ta glavna uprava smanjila opseg zadrški sa 16,0 % rashoda 2017. na 1,0 % u 2018. i na nulu od 2019. nadalje; nadalje napominje da GU INTPA procjenjuje rizični iznos u trenutku plaćanja na 89,7 milijuna EUR (1,1 % rashoda za 2024.), a rizični iznos u trenutku zaključenja na 78,6 milijuna EUR (0,97 %) te očekuje da će 11,1 milijun EUR (12,4 % rizičnog iznosa u trenutku plaćanja) ispraviti u narednim godinama vlastitim provjerama; primjećuje, međutim, da je ispitivanje Revizorskog suda pokazalo da se od 5,0 milijuna EUR koji su 2024. prijavljeni kao vraćeni 0,2 milijuna EUR nije trebalo računati kao provedeni korektivni kapacitet, što je izazvalo zabrinutost u pogledu pouzdanosti izvješćivanja te glavne uprave;

227. napominje da je GU INTPA 2024. naručio svoju 13. studiju o stopi preostale pogreške, koja je važna sastavnica na kojoj se temelje izjava o jamstvu glavnog direktora i informacije o pravilnosti objavljene u godišnjem izvješću o upravljanju proračunom EU-a i o njegovu izvršenju; primjećuje da je u studiji iz 2024. na temelju uzorka od 401 transakcije procijenjena stopa preostale pogreške od 0,48 %, što je devetu godinu zaredom ispod praga značajnosti Komisije od 2,0 %; podsjeća, međutim, da je Revizorski sud u više navrata utvrdio metodološke nedostatke koji bi mogli uzrokovati podcjenjivanje stvarne stope preostale pogreške, posebno pri postupanju sa stavkama visoke vrijednosti; napominje da, iako je Komisija 2025. revidirala metodologiju za izračun stope preostale pogreške kako bi pojasnila određene aspekte i ograničila oslanjanje na provjere upravljanja i rad drugih revizora, ažurirana metodologija i dalje omogućuje isključivanje „izoliranih” pogrešaka iz ekstrapolacije; očekuje od Komisije da strogo primjenjuje revidiranu metodologiju i sa zanimanjem iščekuje provjeru njezine primjene od strane Revizorskog suda u sljedećem revizijskom ciklusu;

228. podsjeća da je Krizni uzajamni fond EU-a za Afriku, osnovan radi rješavanja temeljnih uzroka raseljavanja i nezakonitih migracija, mobilizirao više od 5 milijardi EUR, od čega 88 % iz ERF-a i

proračuna Unije; žali zbog nedostatka transparentnosti u upravljanju tim sredstvima i njihovoj dodjeli te poteškoća u provjeri usklađenosti s načelima službene razvojne pomoći, kako je istaknuto u tematskom izvješću Revizorskog suda br. 17/2024; poziva na to da se EUTF-om u dovoljnoj mjeri podupru dogovoreni prioriteti; sa zabrinutošću prima na znanje i zaključke tematskog izvješća Revizorskog suda br. 20/2025 o potpori Komisije borbi protiv gladi u supsaharskoj Africi, u kojem su utvrđeni nedostaci u procjeni troškova i planiranju projekata, uključujući nedovoljan nadzor proračuna i slučajeve neiskorištene ili neodgovarajuće opreme; naglašava da takvi nedostaci ugrožavaju dobro financijsko upravljanje i poziva Komisiju da ojača analizu troškova, planiranje javne nabave i provedbu utemeljenu na potrebama;

Preporuke

229. poziva Komisiju da:

i. ojača preventivne i korektivne kontrole u okviru naslova 6. otklanjanjem nedostataka koji se ponavljaju, kao što su neprihvatljivi rashodi, nepravilnosti u javnoj nabavi, nepostojanje dokumentacije i rashodi koji nisu stvarno nastali; poboljša smjernice namijenjene delegacijama i provedbenim partnerima;

ii. provede sveobuhvatnu reviziju jamstvenog okvira za neizravno upravljanje, posebno u pogledu organizacija koje se ocjenjuju na temelju stupova i međunarodnih financijskih institucija;

iii. osigura da novi ugovor o praćenju usmjerenom na rezultate bude operativan bez odgode u travnju 2026. jer prekid praćenja usmjerenog na rezultate ugrožava praćenje uspješnosti i usmjerenost na rezultate provedbe Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju; spriječi buduće poremećaje u praćenju usmjerenom na rezultate osiguravanjem stabilnog financiranja i stalne dostupnosti alata za praćenje tijekom cijelog razdoblja VFO-a;

iv. preokrene trend smanjenja sredstava za pomoć za trgovinu za najmanje razvijene zemlje, bez odgode provede analizu planiranu za 2026. i predloži korektivne mjere kako bi se u okviru pomoći za trgovinu prednost davala zemljama kojima je pomoć najpotrebnija;

v. u novi zakonodavni prijedlog VFO-a uključi preporuke Jamstva za vanjsko djelovanje kojima se dopunjuje evaluacija Komisije, uključujući povećanu upotrebu mješovitog financiranja u najmanje razvijenim zemljama, nestabilnim zemljama ili zemljama pogođenima sukobima te da surađuje s dionicima kao što je civilno društvo;

vi. osigura nepristrane procjene u izvješćivanju o proširenju

temeljene na dokazima kako politička razmatranja ne bi nadjačala objektivne kriterije evaluacije;

vii. osigura da pomoć Unije trećim zemljama ne koristi subjektima koji su uključeni u kršenja ljudskih prava, represiju ili nazadovanje demokracije te da strogo primjenjuje uvjetovanost, među ostalim obustavom pomoći ako su ugrožene temeljne vrijednosti Unije; pruži detaljan nacrt zaštitnih mjera, mehanizama praćenja i korektivnih mjera koje se provode da bi se očuvao integritet i odgovorna provedba vanjske pomoći Unije;

viii. nastavi podupirati pouzdane humanitarne partnere, zajedno s neovisnim nadzorom koji provode vanjski stručnjaci i Revizorski sud, kako bi se osigurala učinkovita kontrola i povjerenje u upotrebu sredstava Unije;

ix. pruži konsolidiran i transparentan pregled sve financijske potpore Unije Ukrajini, uključujući bespovratna sredstva, zajmove i jamstva u okviru više instrumenata, kako bi se ojačao demokratski nadzor i osigurala potpuna odgovornost;

x. pomno prati ozbiljne tvrdnje o prijevarama u Ukrajini i nastavi primjenjivati uvjetovanost ako se utvrde sistemski rizici ili zlouporaba sredstava; redovito obavješćuje Europski parlament o aktivnostima i zaključcima Revizijskog odbora kako bi se osigurao odgovarajući parlamentarni nadzor;

xi. izvješćuje o iznosima iz fonda EFOR+ koji su dodijeljeni i ugovoreni u najmanje razvijenim zemljama te o tome kako se poštuje kvota dodijeljenih sredstava u okviru višegodišnjih okvirnih programa zemalja radi transparentnosti;

xii. izvješćuje tijelo nadležno za davanje razrješnice o korektivnim mjerama poduzetima nakon dovršetka tekuće revizije strategije kontrole koju provodi GU INTPA;

xiii. ubrza zaključenje 9. ERF-a, napominjući da je on i dalje otvoren 17 godina nakon klauzule o vremenskom ograničenju valjanosti, te preispita razloge koji su doprinijeli produljenom ciklusu provedbe;

xiv. surađuje s EIB-om kako bi se osiguralo da su njegovi zajmovi u zemljama koje nisu članice EU-a usklađeni s ciljevima vanjske politike Unije i popraćeni učinkovitim okvirima za suradnju s partnerskim zemljama;

xv. da poveća transparentnost objavljivanjem pristupačnih prikaza kojima se prate ugovori o vanjskom djelovanju visoke vrijednosti, pokazatelji uspješnosti i status preporuka Europskog revizorskog suda;

xvi. ojača mjere za financijsku dubinsku analizu i javnu nabavu u okviru strategije Global Gateway;

xvii. osigura da se partneri u provedbi strogo pridržavaju pravila o vidljivosti kako bi javnosti pružali transparentne informacije te da zahtijeva strože daljnje postupanje u slučajevima ponovljene neusklađenosti;

Javna uprava

230. navodi da je naslov 7. VFO-a „Europska javna uprava” 2024. iznosio 13,3 milijarde EUR, što je 6,9 % proračunske potrošnje Unije; napominje da na Europsku komisiju odlazi 8 milijardi EUR, što je 60,6 % ukupnog iznosa; sa zadovoljstvom prima na znanje da je Revizorski sud i za 2024. zaključio da su administrativni rashodi niskorizično rashodovno područje; naglašava da bi Komisija bez oklijevanja trebala poduzeti daljnje mjere u vezi s pitanjima koja je Revizorski sud utvrdio u svojem godišnjem izvješću za 2024. u pogledu plaćanja za informatičke usluge;

231. i dalje je kritičan spram postupka u kojem je Komisija 2023. odlučila prodati 23 poslovne zgrade u Bruxellesu i njih 17 od kupca uzeti u najam do 2029.; napominje da je odluka da se to učini očito donesena bez jasnih procjena učinka svih transakcija; smatra posebno zabrinjavajućom činjenicu da je Komisija primila samo jednu ponudu za transakciju od belgijskog poduzeća u državnom vlasništvu, koje je podnijelo okvirnu ponudu prije nego što je Komisija objavila poziv na podnošenje prijava, te da ponuda nije ispunila zahtjeve iz poziva na podnošenje ponuda koji se odnose na razdoblje valjanosti bankovnog jamstva; izražava duboku zabrinutost zbog toga što Komisijin evaluacijski odbor nije bio neovisan jer su svi članovi bili podređeni dužnosniku za ovjeravanje; u tom kontekstu sa zabrinutošću prima na znanje nedavne aktivnosti prikupljanja dokaza koje je EPPO proveo u vezi s tom transakcijom, što dodatno povećava ozbiljne sumnje u pogledu provedbe prodaje i rukovođenja njome;

232. napominje da Komisija izvješćuje da su u razdoblju od 2021. do 2024. podnesena 54 zahtjeva za pomoć u skladu s člankom 24. Pravilnika o osoblju i da je samo osam zahtjeva popraćeno pokretanjem administrativne istrage; smatra da je taj broj zabrinjavajuće nizak jer znači da je 85 % zahtjeva odbijeno bez daljnjih mjera; pozdravlja činjenicu da je ojačan ured glavnog povjerljivog savjetnika, uzimajući u obzir da je oko 300 članova osoblja Komisije od nje zatražilo pomoć u slučajevima povezanima s uznemiravanjem u jednoj godini; nadalje napominje da je 14 pritužbi podneseno izravno Uredu Komisije za istražne radnje i stegovne postupke (IDOC), pri čemu je za četiri predmeta nakon procjene zaključeno da nisu predmeti, dva su predmeta zaključena bez daljnjeg postupanja nakon administrativne istrage, preddisciplinski postupak doveo je do jednog upozorenja, jednog pisanog upozorenja i tri ukora, jedan je predmet još uvijek u preddisciplinskoj fazi, a dva su predmeta trenutačno u nadležnosti

stegovnog povjerenstva, dok su dva predmeta prijavljena izravno OLAF-u, a oba su odbačena zbog neosnovane sumnje; naglašava da se čini da je taj broj vrlo nizak za organizaciju s više od 30 000 zaposlenika i potiče Komisiju da poboljša mogućnosti zaposlenika da prijave slučajeve uznemiravanja u sigurnom okruženju;

233. napominje da u razdoblju 2021. – 2024. članovi osoblja Komisije OLAF-u nisu prijavili nijedan slučaj u kojem se izvor smatrao zviždačem; žali zbog toga što Komisija nije pružila informacije o tome jesu li slučajevi prijavljeni unutarnjim hijerarhijskim kanalima ili glavnom tajniku ili koliko ih je bilo; smatra da zbog nedostatka sveobuhvatnih podataka o broju pokrenutih slučajeva, korištenim kanalima i daljnjim mjerama koje je Komisija poduzela u svakom pojedinom slučaju nije moguće procijeniti je li sustav za zviždače učinkovit; u tom kontekstu napominje da Komisija trenutačno preispituje svoje Smjernice za zviždače, uzimajući pritom u obzir sudsku praksu i praktično iskustvo u provedbi Direktive (EU) 2019/1937 o zaštiti osoba koje prijavljuju povrede prava Unije u državama članicama kako bi ih što više uskladila s Direktivom;

234. sa zanimanjem primjećuje da je povjerenik za proračun, borbu protiv prijevara i javnu upravu u svojem mandatnom pismu bio zadužen za provedbu opsežne revizije organizacije i operacija Komisije; načelno se slaže da je važno da sve organizacije periodično provjeravaju jesu li njihova organizacija i postupci ažurirani; naglašava da je važno da taj proces ostane transparentan i da u njemu u potpunosti sudjeluju relevantne organizacije koje predstavljaju osoblje Komisije i druge relevantne aktere, među ostalim kako bi se potaknulo povjerenje i prihvaćanje rezultata revizije od strane svih dionika, posebno osoblja na koje to utječe;

235. ističe da su transparentnost u upravi i pristup informacijama i dokumentima ključni elementi za osiguravanje dobrog, odgovornog i demokratskog upravljanja; u tom pogledu žali zbog toga što je posljednjih godina bilo brojnih primjera u kojima Komisija nije ispunila razumne standarde transparentnosti; prima na znanje presudu u predmetu Suda Europske unije T-36/23, Stevi i The New York Times protiv Komisije; smatra da neformalne razmjene ne smiju zamijeniti službenu komunikaciju te da se sve informacije koje su povezane s donošenjem odluka ili radnim postupcima šalju putem službenih kanala uz potpuno poštovanje zahtjeva u pogledu transparentnosti; naglašava da je za vjerodostojnost Komisije važno da osigura strogu provedbu smjernica o upotrebi tekstualnih poruka u vezi s radnim postupcima; podsjeća da će se u skladu s Uredbom (EZ) br. 1049/2001 tekstualne poruke koje šalju ili primaju dužnosnici Unije smatrati dokumentima samo ako se odnose na politike ili odluke Unije;

236. sa zabrinutošću napominje da je Komisija 2024. revidirala svoja unutarnja pravila o javnom pristupu dokumentima; smatra da te promjene nisu spojive s pravom na pristup dokumentima kako je

utvrđeno u Uredbi (EZ) br. 1049/2001; ističe da se, na primjer, u pravilima navodi da se „sadržaj koji se smatra važnim informacijama koje nisu prolaznog karaktera registrira” i da ta pravila nalažu automatsko brisanje poruka; napominje da se zakonitost tih pravila trenutačno osporava na Sudu Europske unije;

237. naglašava da je pristup dokumentima ključno načelo za osiguravanje transparentnosti u javnoj upravi; ističe da Komisija nažalost u brojnim situacijama nije pružila odgovore u propisanim rokovima, posebno u pogledu predmeta u okviru ponovnih zahtjeva za koje je Europski ombudsman utvrdio sustavna i znatna kašnjenja u upravi Komisije; ističe da je za vjerodostojnost Komisije ključno da novinari i šira javnost mogu imati pristup dokumentima u zakonski primjenjivim rokovima; nadalje ističe da transparentnost ne podrazumijeva samo pravodoban pristup nego i to da se sami dokumenti sastavljaju na jasnom i razumljivom jeziku jer previše tehnokratske komunikacije može građanima onemogućiti stvaran pristup informacijama čak i onda kada su dokumenti dostupni;

238. podsjeća da je Europski ombudsman utvrdio slučajeve nepravilnosti u postupanju u vezi s nekoliko zakonodavnih prijedloga koje je Komisija predstavila 2025.; s velikom zabrinutošću napominje da ti slučajevi uključuju paket Omnibus I; naglašava važnost poštovanja pravila o boljoj izradi zakonodavstva; naglašava važnost čvrstog, trajnog i pravno utemeljenog zakonodavstva kojim se osigurava stabilno i predvidljivo regulatorno okruženje, među ostalim u cilju jačanja jedinstvenog tržišta i jačanja globalne konkurentnosti Unije;

239. izražava duboku zabrinutost zbog brojnih navoda o korupciji povezanih s Komisijom, uključujući bivše članove Komisije i visoke dužnosnike; posebno napominje da je nakon što je krajem 2024. Ured europskog javnog tužitelja pokrenuo kaznenu istragu o navodnoj korupciji u koju je bio uključen visoki dužnosnik Komisije i na temelju preporuke koju je objavio OLAF 2024., Komisija pokrenula vlastiti disciplinski postupak u odnosu na dotičnog dužnosnika; napominje da je Komisija nedavno objavila da je taj postupak završen te da je utvrđeno da je dotični dužnosnik počinio povredu primjenjivih pravila iz Pravilnika o osoblju, uključujući odredbe o sukobu interesa, transparentnosti, prihvaćanju darova i otkrivanju dokumenata; ponavlja da disciplinski postupak koji je uslijedio nakon nalaza OLAF-a, u okviru kojeg su se ispitivali navodi o tome da su povjerljive informacije o važnom sporazumu o zračnom prometu s Državom Katar otkrivene u zamjenu za darove; napominje da je zbog svojeg položaja glavnog direktora u Glavnoj upravi Komisije za mobilnost i promet dotični visoki dužnosnik imao velik utjecaj na postupak pregovora, a samim time i na njihov rezultat, Sporazum o zračnom prijevozu između Europske unije i njezinih država članica i Države Katara, koji je sklopljen 18. listopada 2021.; imajući na umu prirodu činjenica zbog kojih je Komisija odlučila pokrenuti disciplinski postupak te prirodu mjera o kojima je odlučivao Kolegij povjerenika u odnosu na dotičnog visokog dužnosnika, smatra da bi primjenu tog

sporazuma trebalo preispitati i prema potrebi suspendirati;

240. podsjeća da je Kodeksom ponašanja članova Europske komisije predviđeno dvogodišnje razdoblje nadzora za bivše članove Komisije za profesionalne aktivnosti nakon isteka njihova mandata; smatra da je ključno osigurati da bivši članovi Kolegija nakon isteka mandata obavljaju samo aktivnosti koje su u skladu s člankom 245. UFEU-a; podsjeća na Kodeks ponašanja članova Europske komisije, u kojem se utvrđuje da povjerenici moraju izbjegavati svaku aktivnost koja bi mogla ugroziti njihovu neovisnost ili percepciju neovisnosti, posebno tijekom politički osjetljivih razdoblja, kao što su izborne kampanje;

241. s dubokom zabrinutošću prima na znanje razmjene između osoblja Komisijine Glavne uprave za trgovinu i gospodarsku sigurnost (GU TRADE) i predstavnika duhanske industrije o kojima je nedavno izviješteno, a iz kojih bi se moglo zaključiti da je osoblje GU-a TRADE možda djelovalo na način kojim se pogoduje određenom poduzeću iz tog sektora poticanjem trećih zemalja da smanje ograničenja i politike oporezivanja za određene duhanske proizvode; napominje da je u svojoj odluci od 19. prosinca 2023. europski Europski ombudsman utvrdio da propust Komisije da u svim odjelima osigura sveobuhvatan pristup transparentnosti sastanaka s duhanskom industrijom čini nepravilnost u postupanju; podsjeća da kao stranka Okvirne konvencije SZO-a o nadzoru nad duhanom (FCTC) Unija mora zaštititi svoje politike od komercijalnih i drugih osobnih interesa duhanske industrije te ograničiti interakcije na ono što je strogo potrebno za regulatorne potrebe; stoga ističe da ne bi smjele biti dopuštene nikakve interakcije u pogledu politika nadzora nad duhanom u trećim zemljama; žali zbog toga što sastanci koji su navodno održani nisu prijavljeni; poziva na potpunu provedbu članka 5.3. Okvirne konvencije o nadzoru nad duhanom, kojim se osigurava da interakcije budu strogo ograničene i potpuno transparentne;

242. žali zbog tehničkih, organizacijskih i proceduralnih nedostataka u funkcioniranju EPSO-a posljednjih godina, koji su doveli do ozbiljne reputacijske štete za opći postupak zapošljavanja u Uniji i imali ozbiljne negativne posljedice za brojne kandidate koji su uložili vrijeme i resurse kako bi pokušali sudjelovati u postupcima odabira koji su otkazani, odgođeni ili su imali ozbiljne tehničke nedostatke; podsjeća da je Europski ombudsman u nekoliko zasebnih istraga zaključio da je EPSO počinio nepravilnosti u postupanju s pritužbama kandidata, posebno u vezi s postupcima testiranja na daljinu, nedostacima platformi i nedosljednom komunikacijom o tehničkim pitanjima; ističe da bi zbog tih nedostataka moglo doći do ugrožavanja privlačnosti, vjerodostojnosti i dugoročnih administrativnih kapaciteta institucija Unije te stoga zahtijeva hitne korektivne radnje;

243. potiče Komisiju i vodstvo EPSO-a da ocijene sve aspekte postupka odabira, uključujući upravljanje, digitalnu infrastrukturu,

komunikaciju s kandidatima i postupanje s pritužbama kandidata, kako bi se Komisija i druge institucije Unije u potpunosti i bez odgode mogle osloniti na EPSO pri utvrđivanju i odabiru visokokvalificiranih i motiviranih kandidata za sve vrste radnih mjesta u institucijama; istodobno potiče Komisiju da otkloni trajne neravnoteže u geografskoj zastupljenosti u svim službama;

Europske škole

244. navodi da je ukupni proračun za europske škole 2024. iznosio 439,5 milijuna EUR, što je povećanje od 5,3 % u odnosu na 2023.; podsjeća da europske škole prvenstveno financiraju Europska komisija, druge europske institucije, države članice i roditelji;

245. sa zadovoljstvom napominje da ni Služba za unutarnju reviziju ni Odjel za unutarnju kontrolu nisu utvrdili kritične probleme u svojim revizijama i kontrolama provedenima 2024.; napominje, međutim, da bi se prioritetno trebali rješavati utvrđeni nedostaci u upravljanju ljudskim resursima i postupcima javne nabave;

Opažanja o postupku davanja razrješnice

246. naglašava da Parlament očekuje od Komisije da dostavi detaljne odgovore na rezoluciju o razrješnici prije početka saslušanja o razrješnici za sljedeću godinu, koja obično počinju početkom studenoga; žali zbog toga što je tek početkom prosinca 2025. primio Komisijine detaljne odgovore na posebne zahtjeve koje je iznio u izvješću o razrješnici za financijsku godinu 2023.; naglašava da takva kašnjenja ugrožavaju učinkovitost postupka davanja razrješnice povećanjem radnog opterećenja za obje institucije i smanjenjem fokusa parlamentarnog nadzora;

247. ističe da bi se Parlamentu trebali dostaviti pisani odgovori u dogovorenom roku ako nadležni povjerenik ne može izravno odgovoriti na usmena pitanja tijekom saslušanja o razrješnici u Parlamentu; ponavlja da je odredba o pravodobnim i sadržajnim odgovorima ključan element učinkovitog parlamentarnog nadzora i demokratske odgovornosti;

248. sa zadovoljstvom primjećuje da većina povjerenika poštuje postupak davanja razrješnice i sudjeluje u saslušanjima u skladu sa zahtjevom Odbora za proračunski nadzor; ističe da predsjednica Komisije u svojoj ulozi na čelu Komisije ima odlučujuću ulogu u oblikovanju i provedbi svih glavnih inicijativa i prijedloga politika Komisije; smatra da bi na toj funkciji predsjednica Komisije trebala aktivno sudjelovati u postupku davanja razrješnice i u tom kontekstu naglašava važnost sudjelovanja predsjednice Europske komisije u raspravi o razrješnici na plenarnoj sjednici;

Preporuke:

249. posebno, poziva Komisiju da:

i. osigura da se sve buduće odluke o operacijama prodaje i operacijama prodaje i ponovnog najma koje se odnose na zgrade donose na temelju temeljitih procjena učinka, da primi više od jedne ponude i da odbori za evaluaciju budu neovisni o dužnosnicima za ovjeravanje;

ii. transparentno osmišlja buduće faze opsežnog preispitivanja organizacija i operacija Komisije te osigura potpunu uključenost relevantnih organizacija koje predstavljaju osoblje Komisije i drugih relevantnih aktera u taj proces;

iii. tijelu nadležnom za davanje razrješnice dostavlja sve relevantne informacije i dokumentaciju o prodaji svojih 23 zgrada 2023., uključujući detaljan pregled svih poduzetih proceduralnih koraka, kao što su primijenjena metodologija vrednovanja i procjena konkurentnih ponuda, potpuno transparentno i uz dužno poštovanje istrage EPPO-a koja je u tijeku;

iv. naruči vanjsku studiju neovisnih stručnjaka pod pokroviteljstvom glavnog povjerljivog savjetnika u kojoj se analizira ispravnost funkcioniranja službenog postupka u slučaju uznemiravanja i predlažu sredstva za povećanje njegove učinkovitosti;

v. tijelu nadležnom za davanje razrješnice za razdoblje 2021. – 2025. pruži sveobuhvatan pregled slučajeva zviždanja koje su prijavili članovi osoblja, uključujući broj slučajeva, korištene kanale za podnošenje prijava (uključujući odgovarajuću hijerarhiju, glavnog tajnika i OLAF), daljnje mjere poduzete u svakom pojedinom slučaju i radni status osoba koje podnose prijave;

vi. u kontekstu preispitivanja Smjernica za zviždače poduzme sve potrebne mjere za njihovo usklađivanje sa standardima utvrđenima u Direktivi;

vii. provede smjernice o upotrebi tekstualnih poruka u vezi s radnim postupcima kako bi se osiguralo da se sve informacije koje su povezane s donošenjem odluka ili radnim postupcima šalju putem službenih kanala uz potpuno poštovanje zahtjeva u pogledu transparentnosti;

viii. revidira izmjene detaljnih pravila Komisije iz 2024. u pogledu primjene Uredbe (EZ) br. 1049/2001 i izmijeni svoj Poslovnik kako bi se osigurala potpuna usklađenost s Uredbom (EZ) br. 1049/2001;

ix. osigura pravodobnu i pravilnu obradu zahtjeva za pristup dokumentima u svim fazama postupka;

x. osigura predvidljivu, dosljednu i nearbitrarnu primjenu pravila

o boljoj regulativi definiranjem „hitnih” situacija u kojima je opravdano odstupanje od zahtjeva utvrđenih u poslovniku te da za slučajeve u kojima se odobri odstupanje utvrdi postupak kojim se osigurava da hitna izrada zakonodavnih prijedloga i dalje bude u skladu s načelima transparentnog i uključivog zakonodavnog postupka temeljenog na dokazima;

xi. osigura da se načela neovisnosti i integriteta, kako su utvrđena u Kodeksu ponašanja članova Europske komisije, poštuju, kao i najviši standardi etičkog ponašanja;

xii. ubrza rad kako bi se osiguralo pravilno funkcioniranje EPSO-a i osigurao dovoljan broj visokokvalificiranih kandidata za institucije Unije;

xiii. u suradnji s EPSO-om i drugim institucijama Unije osigura potpunu i pravodobnu provedbu preporuka Ombudsmana u vezi s EPSO-om i vrati povjerenje u poštene, pristupačne i pouzdane postupke odabira EPSO-a, te da o napretku obavijesti tijelo nadležno za davanje razrješnice;

xiv. nastavi istraživati sve mogućnosti za ispravljanje znatne geografske i rodne neravnoteže u različitim kategorijama osoblja;

xv. donese mjerljive standarde jednostavnog jezika za sve svoje javne komunikacije i izradi akcijski plan za poboljšanje dostupnosti svojih publikacija, uključujući priopćenja za medije, programske dokumente, godišnja izvješća i godišnja izvješća o radu, za građane na svim službenim jezicima Unije te da izvješćuje tijelo nadležno za davanje razrješnice o njegovoj provedbi;

xvi. poveže se sa Zajedničkim sustavom zdravstvenog osiguranja (JSIS) kako bi osigurao da pokriva širi raspon bolesti, uključujući više autoimunih bolesti, te da nadoknađuje troškove za veći broj testova i liječenja;

xvii. evaluira i, prema potrebi, suspendira Sporazum o zračnom prijevozu iz 2021. između Europske unije i njezinih država članica i Države Katara;

xviii. poduzme daljnje korake u vezi sa zaključcima Ombudsmana i hitno istraži komunikaciju između osoblja Glavne uprave za trgovinu i predstavnika duhanske industrije te o svojim zaključcima izvijesti tijelo nadležno za davanje razrješnice;

POGLAVLJE II. – Mehanizam za oporavak i otpornost

Opažanja Revizorskog suda

250. napominje da je Revizorski sud treću godinu zaredom izdao uvjetno mišljenje o zakonitosti i pravilnosti rashoda Mehanizma za oporavak i otpornost, nakon sličnih zaključaka 2022. i 2023.; napominje da je Revizorski sud 2024. sastavio uzorak od 395 ključnih etapa i ciljnih vrijednosti za 28 isplata bespovratnih sredstava, što obuhvaća 53,5 milijardi EUR od ukupno 59,9 milijardi EUR isplaćenih 2024. te, iako ne navodi stopu pogreške zbog posebnog modela potrošnje iz Mehanizma za oporavak i otpornost, Revizorski sud procjenjuje da minimalni financijski učinak njegovih zaključaka premašuje prag značajnosti; sa zabrinutošću primjećuje trend povećanja ukupnog financijskog učinka kvantitativnih nalaza; zabrinut je zbog toga što je Revizorski sud zaključio da su u šest od 28 isplata bespovratnih sredstava u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost u 2024. pronađeni kvantitativni nalazi i da su u pet plaćanja postojale značajne pogreške; navodi da Revizorski sud, osim navedenih problema, rashode Mehanizma za oporavak i otpornost prihvaćene u računovodstvenoj dokumentaciji za 2024. smatra zakonitim i pravilnim u svim značajnim aspektima;

251. sa zabrinutošću napominje da je Revizorski sud utvrdio da postoji šest ključnih etapa u pet plaćanja koja nisu ostvarena u zadovoljavajućoj mjeri; napominje da su u tim slučajevima elementi koji nedostaju predstavljali više od minimalnog prihvatljivog odstupanja, ali da je Komisija ipak nastavila s povezanim plaćanjima; nadalje navodi da se tijekom svoje preliminarne procjene Komisija u jednom od tih šest slučajeva oslonila na podatke koje je dostavila predmetna država članica i njezine provjere, a da nije provela dodatno ispitivanje kako bi procijenila njihovu pouzdanost;

252. nadalje napominje da je Revizorski sud utvrdio 12 dodatnih slučajeva nedostataka u procjeni Komisije koji su, iako nisu utjecali na zadovoljavajuće dostizanje predmetne ključne etape ili ciljne vrijednosti, pokazali da Komisija nije provela dostatne provjere za procjenu pouzdanosti podataka i provjera koje su dostavile države članice;

253. napominje da su u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost plaćanja koja Komisija izvršava državama članicama uvjetovana zadovoljavajućim ostvarenjem dogovorenih ključnih etapa i ciljeva, a ne provjerom usklađenosti pojedinačnih rashoda s pravilima Unije i nacionalnim pravilima, zbog čega nije lako provjeriti usklađenost s primjenjivim pravnim zahtjevima; također primjećuje da se u Uredbi o Mehanizmu za oporavak i otpornost ne utvrđuju kriteriji za tumačenje pojma „zadovoljavajuće” u odnosu na ostvarenje ključnih etapa i ciljeva te da, u slučaju kvalitativnih kriterija, ta ocjena ovisi o više procjena, zbog čega je moguće na različite načine protumačiti je

li došlo do zadovoljavajućeg ostvarenja ključnih etapa ili ciljeva; nadalje primjećuje da su zbog nejasno definiranih ključnih etapa ili ciljeva, koji su otkriveni, i kriteriji za ocjenu njihova ostvarenja nejasni;

254. navodi da je Sud utvrdio i četiri slučaja nejasno definiranih ključnih etapa ili ciljnih vrijednosti koje je Komisija prepoznala i dokumentirala u svojoj preliminarnoj procjeni; napominje da u slučajevima kad su ključne etape i ciljne vrijednosti definirane na nejasan način kriteriji za procjenu njihova ispunjenja neizbježno postaju nejasni, čime se ugrožava pouzdanost i jasnoća postupka procjene; navodi da je Komisija u nekim slučajevima mogla jasnije sastaviti ključne etape i ciljne vrijednosti utvrđene provedbenim odlukama Vijeća;

255. također napominje da su glavne ključne etape Mehanizma za oporavak i otpornost za Poljsku uključivale posebne reforme u području pravosuđa, uključujući, kao prvo, ukidanje Disciplinskog vijeća Vrhovnog suda i njegovu zamjenu neovisnim vijećem Vrhovnog suda te, kao drugo, da svi suci na koje utječu presude Disciplinskog vijeća imaju pravo da njihov predmet preispita novo vijeće u jasnom vremenskom okviru; zabrinut je zbog kontinuiranog odbijanja poljskog predsjednika da potpiše zakonske odredbe za reforme koje je 2025. predložila poljska vlada i koje je donio poljski parlament u pogledu vladavine prava, a čiji je cilj provesti preporuke Europske komisije u vezi s ostvarenjem ključnih pravosudnih etapa u okviru plana za oporavak i otpornost; naglašava da je ostvarenje ključnih etapa neovisnosti pravosuđa, u skladu s pravom Unije, uključujući sudsku praksu Suda Europske unije, ključno kako bi se osigurala pravna sigurnost i zaštitio proračun Unije;

256. napominje da je Revizorski sud utvrdio da su projekti povezani s jednom ključnom etapom i trima ciljnim vrijednostima u dvama plaćanjima započeli prije razdoblja prihvatljivosti; navodi da se Uredbom propisuje da se u okviru Mehanizma mogu financirati isključivo mjere započete od 1. veljače 2020., ali u njoj nije dodatno definiran „početak” određene mjere; navodi da je Komisija je u siječnju 2021. objavila smjernice u kojima je pojasnila da „početak” mjere tumači kao početak njezine provedbe na terenu kad troškovi stvarno nastanu; potvrđuje da Sud smatra da se početkom određene mjere smatra datum preuzimanja prve pravne obveze (npr. ugovora, narudžbenice ili odluke o financiranju) jer je to početak prve aktivnosti povezane s tom mjerom, dok Komisija početkom smatra početak provedbe na terenu kad troškovi stvarno nastanu; svjestan je da postoje različita tumačenja u pogledu „početka” mjere u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost;

257. napominje da se nepodmireno zaduživanje Unije 2024. povećalo za više od 30 %, što je odraz Komisijine proširene upotrebe tržišta kapitala za financiranje velikih programa kao što su SURE i NGEU; napominje da bi do 2027. ukupno nepodmireno zaduživanje moglo

premašiti 900 milijardi EUR, što je gotovo deset puta više od razine zabilježene 2020. prije pokretanja NGEU-a; napominje da Komisija od prosinca 2022. primjenjuje diversificiranu strategiju financiranja kao standardnu metodu za prikupljanje sredstava na tržištima kapitala te da je na kraju 2024. nominalna vrijednost nepodmirenog zaduživanja Unije iznosila 601,3 milijarde EUR, što je povećanje u odnosu na 458,5 milijardi EUR u 2023.; zabrinut je zbog toga što će sve veća razina duga i povezano povećanje troškova kamata imati dugoročne posljedice za fiskalnu stabilnost Unije, što bi moglo dovesti do većeg financijskog opterećenja i smanjenja sposobnosti Unije da odgovori na buduće izazove ili ulaže u ključne strateške prioritete;

258. sa zabrinutošću napominje da su godišnje isplate bespovratnih sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost financirane iz instrumenta NextGenerationEU 2024. iznosile 55,9 milijardi EUR, što je samo oko polovine razine koju je Komisija očekivala u lipnju 2023. (96,0 milijardi EUR) i što je odraz stalnih kašnjenja u podnošenju i obradi zahtjeva za plaćanje; napominje, međutim, da se zamah povećao krajem godine, pri čemu je 15 država članica u prosincu 2024. podnijelo zahtjeve za plaćanje u ukupnom iznosu od 58,5 milijardi EUR;

259. napominje da su do kraja 2024. plaćanja u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost iznosila 197,5 milijardi EUR od 358,9 milijardi EUR u odobrenim bespovratnim sredstvima, što znači da do kraja 2026. još treba isplatiti 161,4 milijarde EUR; napominje da ta znatna količina nepodmirenih plaćanja, koncentrirana u posljednje dvije godine instrumenta, povećava rizik od uskih grla u provedbi i daljnjih kašnjenja, posebno u državama članicama koje se suočavaju sa strukturnim ograničenjima kapaciteta; naglašava da će pravodobna apsorpcija preostalih bespovratnih sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost ovisiti o kvaliteti i zrelosti reformi i ulaganja, stabilnosti nacionalnih sustava upravljanja, dostupnim administrativnim kapacitetima i tehničkoj podršci te sposobnosti Komisije da učinkovito obradi velik broj zahtjeva za plaćanje u skraćenom roku;

260. prima na znanje zaključak Revizorskog suda da je provedba bespovratnih sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost bila niža od očekivane iako se dodatna apsorpcija sredstava iz instrumenta NGEU ubrzala 2024.; napominje da su godišnja plaćanja bespovratnih sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost 2024. ukupno iznosila 55,9 milijardi EUR, od čega je 7,9 milijardi EUR financirano iz plana REPowerEU, a 48,0 milijardi EUR iz bespovratnih sredstava iz instrumenta NextGenerationEU, te da su godišnja plaćanja za bespovratna sredstva iz Mehanizma za oporavak i otpornost financirana iz tog instrumenta iznosila samo polovinu iznosa koji je Komisija očekivala u lipnju 2023. (96 milijardi EUR); ističe, međutim, da je 15 država članica u prosincu 2024. podnijelo zahtjeve za plaćanje u ukupnom iznosu od 58,5 milijardi EUR; navodi

da su od preuzetih obveza u visini od 358,9 milijardi EUR do kraja 2024. izvršena plaćanja u iznosu od 197,5 milijardi EUR te da su za isplatu do kraja 2026. i dalje na raspolaganju bespovratna sredstva iz Mehanizma u ukupnom iznosu do 161,4 milijarde EUR;

261. sa zabrinutošću navodi da je Komisija u svojem izvješću o provedbi Mehanizma za oporavak i otpornost od 8. listopada 2025. potvrdila da se brzina provedbe znatno razlikuje među državama članicama, pri čemu je samo šest država članica primilo plaćanja koja odgovaraju više od 65 % njihove ukupne omotnice Mehanizma za oporavak i otpornost, dok su još četiri države članice primile više od 50 % dodijeljenih sredstava; izražava zabrinutost zbog znatnih razlika u dosadašnjoj apsorpciji bespovratnih sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost; naglašava da, s obzirom na to da je do roka u kolovozu 2026. preostalo manje od šest mjeseci, pravodobna i učinkovita provedba reformi i ulaganja u državama članicama postaje sve hitnija;

262. ističe svoju zabrinutost zbog zaključaka Revizorskog suda navedenih u tematskom izvješću 22/2024 o dvostrukom financiranju u okviru Mehanizma; ističe da države članice u svojim nacionalnim planovima mogu navesti takozvane „mjere bez troškova”, tj. mjere za koje se procjenjuje da nemaju troškove koji bi se financirali iz Mehanizma za oporavak i otpornost i za koje se uopće ne provjerava dvostruko financiranje jer Komisija smatra da su mjere za koje se ne primaju sredstva iz Mehanizma za oporavak i otpornost iz te perspektive nerizične; napominje da je Revizorski sud izvijestio o mogućim slučajevima dvostrukog financiranja u vezi s mjerama iz Mehanizma za oporavak i otpornost; podsjeća da navodni zaključak u vezi s Hrvatskom predstavlja takvu „mjeru bez troškova” te da ni Komisija ni ta država članica ne smatraju da je došlo do udvostručenja sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost; ističe da se u zaključku Revizorskog suda odražava drukčije tumačenje pojma „financiranje”, a ne stvarno dvostruko financiranje; međutim, naglašava da „mjere bez troškova” i nepostojanje sustavnih unakrsnih provjera stvaraju strukturni nedostatak koji zahtijeva pojačano praćenje i smjernice; poziva Komisiju da nastavi pratiti i pružati smjernice državama članicama o primjeri pravila o dvostrukom financiranju, istodobno priznajući pravni i metodološki okvir utvrđen u Uredbi o Mehanizmu za oporavak i otpornost;

263. podsjeća da je Uredbom propisano da se mjere i djelovanja koji se odnose na prethodno ostvarene ključne etape i ciljne vrijednosti ne smiju poništiti te da države članice to moraju potvrditi u izjavama o upravljanju koje prilažu svojim zahtjevima za plaćanje; žali zbog toga što pravni okvir Mehanizma za oporavak i otpornost ne omogućuje Komisiji da učinkovito riješi poništenja nakon 31. prosinca 2026.;

264. ističe da u skladu s člankom 12. stavkom 1. Sporazuma o financiranju i člankom 21. stavkom 1. Sporazuma o zajmu Komisija „može provoditi provjere, preispitivanja ili revizije provedbe plana za oporavak i

otpornost u pogledu informacija i obrazloženja o zadovoljavajućem ostvarenju ključnih etapa i ciljnih vrijednosti iz zahtjeva za plaćanje” te da se takve provjere, preispitivanja ili revizije mogu provoditi određeni period nakon isteka Mehanizma za oporavak i otpornost i da bi mogle pomoći u utvrđivanju slučajeva u kojima informacije na kojima se temelji zahtjev za plaćanje koji je podnijela država članica nisu bile točne;

265. napominje da se u okviru europskog semestra svake godine prati provedba mjera utvrđenih u srednjoročnim fiskalno-strukturnim planovima, pri čemu države članice Komisiji podnose izvješća o napretku; napominje da, u skladu sa smjernicama[19] za države članice o zahtjevima u pogledu informacija za srednjoročne fiskalno-strukturne planove i za godišnja izvješća o napretku, tijekom trajanja Mehanizma za oporavak i otpornost ta izvješća moraju sadržavati informacije o napretku u provedbi bilo koje reforme i ulaganja iz plana za oporavak i otpornost uključenih u srednjoročne fiskalno-strukturne planove; ističe da su ta izvješća ključna za osiguravanje transparentnosti, odgovornosti i učinkovite uporabe sredstava Unije te poziva Komisiju da provjeri dostavljaju li države članice potpune, pravodobne i točne informacije u skladu s ciljevima Mehanizma za oporavak i otpornost.

266. napominje da je Komisija od 2021. objavila 20 završnih izvješća o reviziji kojima su obuhvaćene ključne etape i ciljne vrijednosti i koja sadržavaju 591 preporuku za 15 država članica; izražava posebnu zabrinutost zbog toga što je za većinu (64 %) od 136 preporuka povezanih s ključnim i vrlo važnim zaključcima rok za provedbu utvrđen u izvješću o reviziji već istekao; navodi da je Komisija priznala da se na takva kašnjenja u provedbi u nekim državama članicama odnosi 22 % svih preporuka povezanih s ključnim i vrlo važnim zaključcima; nadalje napominje da je Komisija prihvatila preporuku Suda o provedbi analize razloga kašnjenja u provedbi u državama članicama te da je u tijeku revizija statusa svih preostalih preporuka; očekuje hitno rješavanje pitanja kašnjenja u provedbi preporuka Komisija iz ex post revizija;

267. podsjeća da je Komisija nastavila dodavati kontrolne ključne etape nakon otkrivanja slabosti u sustavima kontrole država članica; prima na znanje opažanje Revizorskog suda da, iako je Komisija poboljšala svoje kontrole javne nabave i državne potpore, sustavi kontrole država članica za jamčenje usklađenosti i dalje nisu dovoljno djelotvorni kako bi osigurali usklađenost; prima na znanje da je Revizorski sud utvrdio nedostatke koji predstavljaju rizik za zaštitu financijskih interesa Unije u 22 pojedinačna postupka javne nabave, uključujući nedostatak provjera za sprječavanje ili otkrivanje sukoba interesa, nedostatke u opravdavanju primjene hitnih postupaka i nedostatke u procjeni vrijednosti nabave i trajanja projekta, što je dovelo do znatnih razlika između natječajne dokumentacije i stvarno

---

19 Smjernice C/2024/3975, 21. lipnja 2024.

potpisanih ugovora; napominje da Komisija preispituje svoje smjernice državama članicama u cilju poboljšanja povezanih kontrola na nacionalnoj razini; ističe da, iako usklađenost s pravilima o javnoj nabavi i državnim potporama općenito ne utječe na pravilnost isplata sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost koje Komisija izvršava državama članicama, ta su pravila ključna da bi se zajamčilo potpuno funkcionalno unutarnje tržište; stoga smatra da financiranje mora biti podložno usklađenosti s primjenjivim pravilima unutarnjeg tržišta; svjestan je da je povjerenik za proračun, borbu protiv prijevara i javnu upravu tijekom saslušanja u Odboru za proračunski nadzor 8. prosinca 2025. prepoznao da je jedna od slabosti do kojih više ne smije doći činjenica da se pravila o javnoj nabavi i državnoj potpori ne uključuju kao uvjeti za isplatu, te je izjavio da je Komisija predana uklanjanju tog nedostatka za financiranja u okviru sljedećeg VFO-a;

268. prima na znanje da je Revizorski sud za pet država članica utvrdio nedostatke u izjavama o upravljanju, koje trebaju pružiti jamstvo da su informacije dostavljene uz zahtjeve za plaćanje potpune, točne i pouzdane; prima na znanje zaključak Revizorskog suda da je pet država članica, uključujući Češku, Španjolsku, Francusku, Hrvatsku i Slovačku, bilo svjesno nedovoljnih dokaza o zadovoljavajućem ostvarenju nekih ključnih etapa i ciljnih vrijednosti pri podnošenju zahtjeva za plaćanje, ali da nijedna od njih u svoju izjavu o upravljanju nije uključila zadršku u kojoj se ističe da je ključna etapa/ciljna vrijednost u trenutku podnošenja zahtjeva za plaćanje bila samo djelomično ostvarena;

269. izražava zabrinutost zbog zaključka Revizorskog suda u tematskom izvješću 21/2025 naslovljenom „Potpora iz Mehanizma za oporavak i otpornost za bolje poslovno okruženje”; ističe da se reforme utvrđene u nacionalnim planovima razlikuju u području primjene, prirodi i ambicijama te da se ne mogu uvijek pretvoriti u strukturne promjene u poslovnom okruženju; također izražava razočaranje zbog toga što su ključne etape i ciljne vrijednosti općenito ograničene na mjerenje pravnih „rezultata”, uglavnom donošenja zakona, a ne njihovih rezultata, te su stoga uvjeti plaćanja bili ispunjeni nakon donošenja zakona, a ne kada su zakoni pokazali svoje učinke; napominje da su brojne reforme već bile predviđene prije Mehanizma za oporavak i otpornost, ali da je financijska potpora iz Mehanizma za oporavak i otpornost pomogla osigurati provedbu reformi u tom trenutku;

Revizija i kontrola

270. navodi opažanje Revizorskog suda da je, kad je riječ o ozbiljnim nepravilnostima koje države članice nisu ispravile, glavni direktor DG ECFIN-a iznio uvjetno mišljenje o jamstvu nakon visokog rizika utvrđenog u jednoj državi članici, odnosno Češkoj, zbog dvaju pojedinačnih slučajeva sukoba interesa za koje u ovoj fazi nema informacija o daljnjim korektivnim mjerama koje je poduzela Češka i za koje Komisija još nije pokrenula korektivne mjere; napominje da

se ta zadrška odnosi na dva plaćanja u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost te da je Komisija također ocijenila 22 plaćanja srednjeg rizika i šest plaćanja niskog rizika od ozbiljnih nepravilnosti; sa zabrinutošću navodi stajalište Revizorskog suda da sveukupna procjena možda neće u potpunosti prikazati razinu povezanog rizika jer su kriteriji za procjenu rizika uglavnom usklađeni s onima koji se primjenjuju za provjere u područjima kao što su javna nabava i državne potpore.

271. zabrinut je zbog izvješća Revizorskog suda da su informacije dostupne Komisiji o otkrivenim prijevarama ograničene i ističe potrebu za poboljšanjem protoka informacija kako bi se osigurala zaštita financijskih interesa Unije, posebno kroz poboljšane mjere predostrožnosti; ističe da je krajem 2024. EPPO obradio 311 aktivnih predmeta povezanih s instrumentom NextGenerationEU, od kojih su se svi osim njih četiri odnosili na Mehanizam za oporavak i otpornost, što čini oko 17 % svih aktivnih istraga prijevara povezanih s rashodima; napominje da procijenjena šteta za financijske interese Unije iznosi 2,8 milijardi EUR, odnosno 30 % (2023.: 25 %) ukupne procijenjene štete koja proizlazi iz svih prijevara povezanih s rashodima Unije. međutim, ističe da je EPPO službeno prijavio Komisiji samo 75 slučajeva povezanih s Mehanizmom za oporavak i otpornost te da se 80% tih prijavljenih slučajeva odnosi na istu mjeru u jednoj državi članici, Italiji; napominje i da je EPPO otkrio da su nacionalna tijela za izvršavanje zakonodavstva i dalje glavni izvor prijava te da je 90 % novih istraga pokrenuto na temelju njihovih informacija; napominje i da je iz Tematskog izvješća Revizorskog suda 06/2026 o borbi protiv prijevara u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost vidljivo da su države članice prijavile 51 slučaj sumnje na prijevaru DG ECFIN-u od početka Mehanizma za oporavak i otpornost u razdoblju od 2021. do kraja 2024.; zabrinut je zbog toga što izvješća institucija, tijela, ureda i agencija Unije, uključujući Komisiju, čine manje od 1 % novih istraga EPPO-a pokrenutih 2025., što izaziva dodatnu zabrinutost u pogledu sposobnosti Komisije da nadzire Mehanizam za oporavak i otpornost; također je zabrinut zbog toga što EPPO očekuje da će broj slučajeva i dalje rasti jer je provedeno manje od pola Mehanizma za oporavak i otpornost; naglašava da podaci koje je iznio EPPO potvrđuju da je u Mehanizmu za oporavak i otpornost prisutan rizik od prijevare; naglašava da ta situacija pokazuje da postoji potreba za daljnjim jačanjem nacionalnih kapaciteta za otkrivanje i prijavljivanje, suradnje s EPPO-om i Komisijom te sveukupne učinkovitosti i dosljednosti sustava za borbu protiv prijevara diljem Unije; ističe da je za zaštitu sredstava Unije i novca poreznih obveznika potreban čvrst i koordiniran okvir za borbu protiv prijevara na razini Unije i na nacionalnoj razini koji raspolaže dostatnim resursima;

272. pozdravlja reforme koje je provela Bugarska i velik napredak postignut 2025., kad je ta zemlja primila oko 31 % svojeg ukupno dodijeljenog financiranja u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost kroz dvije tranše u iznosu od 1,91 milijarde EUR; prima na

znanje ključne reforme u području javne nabave i pravosudne transparentnosti; napominje da je Komisija 3. studenog 2025. donijela Provedbenu odluku o djelomičnoj suspenziji isplate drugog obroka bespovratne potpore za Bugarsku jer se jedna ključna etapa povezana s reformom za borbu protiv korupcije nije smatrala ostvarenom u zadovoljavajućoj mjeri; prima na znanje napore koje bugarska vlada ulaže u donošenje reformi čiji je cilj osigurati politički neovisno imenovanje Povjerenstva za borbu protiv korupcije; navodi da se u Provedbenoj uredbi Komisije nadalje potvrđuje da Nacionalna skupština zadržava prevladavajuću ulogu i u nominacijama i u imenovanju uprave Povjerenstva za borbu protiv korupcije; napominje da Bugarska ima šest mjeseci da revidira zakonodavni okvir kako bi ostvarila potreban prag; naglašava da bi suspenziju trebalo ukinuti samo kad Bugarska poduzme potrebne mjere kako bi osigurala zadovoljavajuće ostvarenje ključne etape;

273. prima na znanje opetovane zaključke Revizorskog suda o nedostacima određenih nacionalnih revizijskih tijela u pogledu opsega, kvalitete, dokumentacije i izvješćivanja; naglašava potrebu za jasnim okvirom odgovornosti kako bi se zajamčila kvaliteta i dosljednost; ustraje u tome da revizijska tijela u državama članicama moraju poštovati međunarodno prihvaćene revizijske standarde; upozorava na to da se u suprotnom narušava pouzdanost njihova rada i ugrožava pristup jedinstvene revizije;

274. žali zbog nepotpunih revizijskih tragova koje je Revizorski sud otkrio u Mehanizmu za oporavak i otpornost, a koji umanjuju sljedivost i ograničavaju sposobnost Parlamenta i Revizorskog suda da izvršavaju nadzor; naglašava da sve baze podataka i sustavi informiranja Komisije koji se upotrebljavaju za prikupljanje, razmjenu i praćenje podataka između Komisije i država članica moraju biti dostupni Revizorskom sudu; ističe da bi Revizorski sud trebao imati izravan i brz pristup izvornim podacima zabilježenima u sustavu, bez prethodne izmjene, združivanja ili uređivanja od strane nacionalnih tijela ili službi Komisije; naglašava da je takav pristup ključan za osiguravanje neovisnosti, pouzdanosti i učinkovitosti revizija te za očuvanje transparentnosti i odgovornosti u izvršenju proračuna Unije;

275. izražava zabrinutost zbog toga što su revizije Mehanizma za oporavak i otpornost i drugih instrumenata koji se temelje na uspješnosti usmjerene na revizije sustava umjesto na kontrole stvarnih rashoda; upozorava da se takvim revizijama sustava ne moraju otkriti temeljni problemi, koji se mogu preliti i ozbiljno ugroziti dobro financijsko upravljanje proračunom Unije i zaštitu financijskih interesa Unije; poziva Komisiju da poduzme odlučne korektivne mjere, ojača postupke revizije i akreditacije te osigura da se slični sustavni propusti ne mogu ponoviti, poštujući pritom načelo proporcionalnosti u pogledu obveza izvješćivanja i dokumentiranja;

276. smatra da je Mehanizam za oporavak i otpornost ustavni test

demokratske odgovornosti s obzirom na svoju veličinu, brzinu i izniman model ostvarivanja ciljeva; ponavlja da se Mehanizam za oporavak i otpornost financira putem značajnog zajedničkog europskog zaduživanja te stoga zahtijeva najviše standarde financijske odgovornosti, transparentnosti i vrijednosti za novac poreznih obveznika Europske unije; naglašava da je uloga Parlamenta kao tijela nadležnog za davanje razrješnice smislena samo ako se standardi transparentnosti, sljedivosti, objektivne primjene pravila i provjere strogo i dosljedno primjenjuju u svim državama članicama te ako se ocjena ostvarivanja ključnih etapa i ciljeva provodi na posve objektivan i nepolitički način, osiguravajući jednako postupanje u državama članicama; smatra da svaki prelazak na instrumente koji se temelje na uspješnosti mora biti popraćen parlamentarnim nadzorom kako bi se zajamčila demokratska odgovornost; protivi se svakom prijedlogu kojim bi se narušila institucijska ravnoteža i ugrozila uloga Parlamenta kao tijela nadležnog za davanje razrješnice;

Transparentnost

277. napominje da je Revizorski sud za 2024. izvršio ocjenu nacionalnih sustava u pet država članica kako bi utvrdio jesu li mogle slijediti tok sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost od nacionalnog proračuna do krajnjih primatelja i dalje te dostaviti podatke o rashodima koje su snosili krajnji primatelji; prima na znanje opažanje Revizorskog suda da sljedivost sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost nije sustavna u svim državama članicama te da se sustavima uspostavljenima u dvjema državama članicama nije osiguralo sustavno prikupljanje podataka o rashodima krajnjih primatelja sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost; žali zbog zaključaka Revizorskog suda da postoje znatne razlike u vrsti objavljenih informacija unatoč smjernicama Komisije o metodologiji koju države članice trebaju slijediti za objavljivanje 100 najvećih krajnjih primatelja[20]; izražava veliku zabrinutost zbog toga što takvi nedostaci u pogledu transparentnosti i sljedivosti mogu dovesti do narušavanja povjerenja javnosti i učinkovitog demokratskog nadzora nad rashodima iz Mehanizma za oporavak i otpornost; također napominje da su dvije države članice prijavile dodijeljene (tj. predviđene u proračunu) ili isplaćene iznose, ali u nekim slučajevima samo na razinu posredničkih tijela, a u nekim slučajevima i u kombinaciji s nacionalnim financiranjem, te da je jedna država članica prijavila samo podatke koji se odnose na mjere s ključnim etapama i ciljnim vrijednostima podnesenima Komisiji za plaćanje, što nije u potpunosti odražavalo provedbu tekućih mjera;

278. podsjeća da se člankom 22. stavkom 2. točkom (d) podtočkom ii. Uredbe (EU) 2021/241 o Mehanizmu za oporavak i otpornost obvezuje države članice da u svrhu revizije i kontrole prikupljaju

---

20 COM(2024)0474 Prilog 5. Izvješću Komisije Europskom parlamentu i Vijeću o provedbi Mehanizma za oporavak i otpornost, 10.10.2024.

usporedive informacije o upotrebi financijskih sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost, uključujući nazive krajnjih primatelja, ugovaratelja i podugovaratelja te stvarnih vlasnika; nadalje podsjeća da iako se Uredbom države članice ne obvezuje da prikupljaju i objavljuju informacije o rashodima krajnjih primatelja u cilju ostvarenja ključnih etapa ili ciljeva niti da takve informacije dostavljaju uz svoje zahtjeve za plaćanje iz Mehanizma za oporavak i otpornost, ipak su obvezni objavljivati te informacije o 100 „krajnjih primatelja” koji primaju najveće iznose sredstava u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost; prima na znanje Komisijino stajalište izneseno u njezinim Smjernicama za planove za oporavak i otpornost, u kojima se krajnji primatelj opisuje kao „krajnji subjekt koji prima sredstva, a koji nije ugovaratelj ili podugovaratelj”; izražava duboku zabrinutost zbog tog tumačenja pojma „krajnji primatelj” te ponavlja svoj stav da je ono u suprotnosti s postojećim zakonodavstvom; naglašava da očekuje od Komisije da osigurava usklađenost s postojećim zakonodavstvom i da koristi sva dostupna sredstva da bi osigurala da države članice dostavljaju potpune i smislene popise krajnjih korisnika, iz kojega su isključeni subjekti koji djeluju samo kao posrednici, kao što su ministarstva ili upravljačka tijela; ističe da će, u cilju osiguravanja transparentnosti, Parlament razmotriti sve dostupne mjere za osiguranje usklađenosti i sprečavanje da se slično tumačenje ne primjenjuje na odredbe o transparentnosti u drugim financijskim propisima; smatra da kontinuirano neosiguravanje smislene objave krajnjih primatelja ozbiljno dovodi u pitanje sposobnost Parlamenta da na informiranoj osnovi daje razrješnicu te podsjeća da je Parlament u prethodnim rezolucijama o razrješnici u vezi s Mehanizmom za oporavak i otpornost u više navrata izrazio ozbiljnu zabrinutost, među ostalim u pogledu transparentnosti krajnjih primatelja; također smatra da bi Komisija trebala pokretati postupke zbog povrede i djelovati bez nepotrebne odgode kako bi u potpunosti izvršavala svoje ovlasti čuvarice Ugovorâ protiv država članica i osigurala da građani i dionici imaju puni pristup tim informacijama; ako to ne učini, Parlament će razmotriti sve odgovarajuće mjere u okviru svojih ovlasti kako bi osigurao usklađenost, uključujući pravne postupke; ističe da su potpune i pouzdane informacije o krajnjim primateljima ključne za sprečavanje zlouporabe sredstava, otkrivanje prijevara i osiguravanje jednakih standarda odgovornosti u svim državama članicama;

279. podsjeća Komisiju da se duh i slovo Uredbe o Mehanizmu za oporavak i otpornost moraju strogo poštovati te da donošenje smjernica ili drugih internih dokumenata mora u potpunosti biti u skladu s rezultatima pregovora između suzakonodavaca; smatra da to nije bio slučaj kad je Komisija donijela odredbe povezane s tumačenjem pojma „krajnji primatelj” u svojim Smjernicama za planove za oporavak i otpornost;

280. nadalje ističe da su 4. veljače 2025. članovi Odbora za proračunski nadzor zatražili od Komisije da u svrhu davanja razrješnice u skladu s

člankom 319. UFEU-a za svaku državu članicu dostavi popis 100 fizičkih osoba ili subjekata koji primaju najveća sredstva u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost, uključujući ugovaratelje i podugovaratelje; smatra neprihvatljivim da je samo šest država članica podijelilo tražene podatke sa službama Komisije, da je jedna država članica izrazila namjeru da taj popis podijeli u budućnosti, da su druge tri države članice navele da neće dostaviti podatke, tvrdeći da zahtjev nije bio u skladu sa zahtjevima za izvješćivanje iz Uredbe o Mehanizmu za oporavak i otpornost, a da preostalih 17 država članica nije odgovorilo na zahtjev Komisije;

281. ističe ključan doprinos Mehanizma za oporavak i otpornost sprečavanju ozbiljnog gospodarskog pada i socijalne krize nakon pandemije bolesti COVID-19 te na njegovu sposobnost da bude snažan instrument za odgovor na krize;

Preporuke

282. poziva Komisiju da djeluje u skladu s preporukama Revizorskog suda iz njegova godišnjeg izvješća za 2024. kako bi se osiguralo da Komisija:

   i. provodi dostatno dokazno testiranje kako bi se osigurala pouzdanost informacija koje podupiru usklađenost država članica sa zahtjevima iz provedbenih odluka Vijeća pri ocjenjivanju ključnih etapa i ciljnih vrijednosti koje se prvenstveno potkrjepljuju izvješćima o praćenju ili provedbi, umjesto da se oslanjaju na podatke i provjere država članica;

   ii. analizira razloge zbog kojih države članice kasne s provedbom preporuka povezanih s ključnim ili vrlo važnim zaključcima i razmotriti primjenu paušalnih smanjenja;

283. nadalje, poziva Komisiju da:

   i. pomno prati kontinuirano ostvarenje ključnih etapa i ciljnih vrijednosti, posebno onih povezanih s revizijom, praćenjem i kontrolom, te osigura odgovarajuće praćenje stanja provedbe različitih ključnih etapa i ciljnih vrijednosti u različitom trenutku nakon isteka Mehanizma za oporavak i otpornost s mogućnostima predviđenima u okviru sporazumâ o financiranju i zajmu te europskog semestra;

   ii. blisko surađuje s državama članicama kako bi se osiguralo da se ključne etape i ciljne vrijednosti, posebno one strukturne prirode ili povezane s preporukama za pojedine zemlje, u potpunosti i savjesno provode;

   iii. uvede strože mehanizme provjere kako bi se spriječilo da se u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost; uključuju postojeći projekti koji nemaju dodanu vrijednost;

iv. zajamči potpunu usklađenost s ključnim etapama Mehanizma za oporavak i otpornost i isplaćuje financijska sredstva samo ako se ključne etape i dalje ostvaruju;

v. bez odgode uspostavi obvezujući međuinstitucijski sporazum kojim će se Revizorskom sudu osigurati pun i sustavan pristup u stvarnom vremenu svim relevantnim bazama podataka, uključujući Arachne i Fenix;

vi. dosljedno i točno primjenjuje odredbe o „krajnjim primateljima” iz Uredbe o Mehanizmu za oporavak i otpornost revidiranjem svojih Smjernica o planovima za oporavak i otpornost, državama članicama prenese informacije o ispravnoj primjeni definicije „krajnjih primatelja”, zajamči da države članice prikupljaju i dostavljaju informacije o posljednjim subjektima koji primaju sredstva, isključujući posredničke subjekte kao što su ministarstva ili upravljačka tijela te da te informacije učini dostupnima tijelu nadležnom za davanje razrješnice do roka za podnošenje posljednjeg zahtjeva za isplatu sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost i, ako je potrebno, pokrene postupke zbog povrede prava;

vii. zajamči veću transparentnost u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost osiguravanjem pravodobne objave Komisijinih ocjena, nacionalnih izvješća, revizija i povrata u pristupačnom i provjerljivom formatu, čime se omogućuje pravilan nadzor Parlamenta, Revizorskog suda i građana; podupire slojeviti odnos prema pristupu (potpuni pristup u stvarnom vremenu za Revizorski sud, neograničena prava na informacije za Parlament i transparentan pristup javnosti u skladu s presudama Suda Europske unije), uz osiguravanje usklađenosti s Općom uredbom o zaštiti podataka i pravilima Unije o zaštiti podataka; ističe da objavljeni podaci moraju odražavati stvarnu provedbu projekata i rezultate;

viii. u VFO-u za razdoblje nakon 2027. osigura dosljedne informacije o uspješnosti uspostavom jedinstvenog skupa jasno definiranih područja politike i dosljedne metodologije za povezivanje izazova, ciljeva, mjera, financiranja i pokazatelja uspješnosti s jednim područjem politike ili više njih, među ostalim upotrebom usklađenih okvira za izvješćivanje te mjerljivih i usporedivih pokazatelja u svim državama članicama, čime se omogućuje jasna procjena rezultata, učinkovitosti i vrijednosti Unijina financiranja;

ix. strogo primjenjuje odredbe Uredbe o Mehanizmu za oporavak i otpornost, uključujući one koje se odnose na suspenziju plaćanja ili povrat iznosa, posebno ako nije osigurana zaštita financijskih interesa Unije;

x. naloži interoperabilne, automatizirane unakrsne provjere u

okviru Mehanizma za oporavak i otpornost, kohezijskih instrumenata i instrumenata izravnog upravljanja te da svake godine izvješćuje tijelo nadležno za davanje razrješnice o otkrivenim slučajevima dvostrukog financiranja;

xi. blisko surađuje s državama članicama, posebno onima suočenima s ograničenjima u pogledu strukturnih kapaciteta, tako što će im pružiti ciljanu tehničku podršku, smjernice i administrativnu potporu kako bi osigurala potpunu i učinkovitu provedbu ulaganja u okviru Mehanizma za oporavak i otpornosti te reformi u svim državama članicama;

xii. ojača mehanizme praćenja te osigura da reforme i ulaganja koji se financiraju u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost ostanu funkcionalni i ostvaruju trajni učinak i nakon razdoblja isplate sredstava kako bi se zaštitili financijski interesi Unije i novac poreznih obveznika;

xiii. u okviru revizija instrumenata i uredbi nakon 2026. predloži obvezu država članica da prijave sumnje na prijevaru i nepravilnosti primjenom usklađene taksonomije usklađene sa standardima OLAF-a/EPPO-a;

xiv. izvrši makroekonomsku evaluaciju u cilju ocjene djelotvornosti i učinkovitosti potpore koju Unija pruža državama članicama putem Mehanizma za oporavak i otpornost, uključujući mjeru u kojoj je ta potpora bila pravodobna i proporcionalna ciljevima Instrumenta, a posebno oporavku nakon krize uzrokovane pandemijom bolesti COVID-19, te da je podijeli s tijelom nadležnim za davanje razrješnice;

xv. poziva na uvođenje prediktivnih analitičkih alata koji se temelje na umjetnoj inteligenciji i na sposobnosti strojnog učenja, čime bi se revizorima omogućila procjena rizika u stvarnom vremenu i učinkovitije utvrđivanje nepravilnosti.